St. 40 (863) L. XVII
NOVO MESTO, četrtek, 13. oktobra 1966

DOLENJSKI LIST

Doklej še stara pesem?

Niso zastonj govorice o pomanjkanju strokovnosti in izobrazbe med zaposlenimi v trebanjski občini: 52 odstotkov vseh ni končalo osem razredov osnovne šole, vsak četrti ima nižjo stopnjo izobrazbe, kot to zahteva njegovo delovno mesto, dve tretjini vodilnih uslužbencev nima zahtevane izobrazbe. Ti podatki, ki jih je pred letom dni zbral novomeški zavod za izobraževanje in produktivnost dela, še danes držijo.

Ne da bi hoteli podcenjevati praktične izkušnje pri delu, je že tolikokrat priznana resnica, da brez ustrezne strokovne izobrazbe podjetja ne morejo naprej, da jo moramo upoštevati. Zato so toliko bolj zaskrbljujoči podatki v trebanjski občini, ki so v več ozirih najbolj neugodni med vsemi dolenjskimi občinami.

Dejanska izobrazba občutno odstopa od tiste, ki bi jo morali imeti zaposleni. Da bi bila na primer vodilna mesta strokovno zasedena, bi moralo imeti 11 odstotkov vseh zaposlenih srednjo in višjo strokovno izobrazbo, v resnici pa jo ima le 4 odstotke, torej skoraj trikrat manj. Med priučenimi delavci jih več kot tri četrtine nima popolne osemletke. Na mestih, kjer se zahteva strokovnost, polovico zaposlenih nima ustrezne strokovne izobrazbe. Da je stanje še slabše, je med njimi zelo veliko mlajših ljudi, ki so imeli mnogo večje možnosti za šolanje kot pa starejši.

Prav gotovo je mnogo lažje te stvari ugotoviti in zapisati, kot pa odpravljati. Toda poglejmo, kaj so podjetja ukrenila, da bi se izkopala iz teh težav. Kljub najslabšemu stanju strokovnih moči so namenila silno malo denarja za strokovno izobraževanje. Predlanskim je 18 domačih podjetij s 1112 zaposlenimi porabilo v te namene vsega 5 in pol milijona dinarjev ali le polovico toliko, kot bi lahko vračunali v poslovne stroške, kar da letno 5 tisočakov na enega delavca. V drugih dolenjskih občinah so v istem času porabili najmanj dvainpolkrat toliko na enega zaposlenega.

Priučevanje novih delavcev ni nikjer sistematično urejeno. Odziv za dodatno izobraževanje in usposabljanje je najslabši v podjetjih, v katerih so te ugotovitve najbolj zaskrbljujoče. To vedo povedati tudi pri delavski univerzi, kjer s težavo dobijo ljudi za svoje tečaje in večerne šole, ker jih podjetja nočejo pošiljati.

Posledice tega se kažejo na sorazmerno skromnih poslovnih uspehih večine podjetij; na dobrohotnih priporočilih občinske skupščine pa se nabira prah, ker še zdaleč ni dovolj ljudi, ki bi jih znali spraviti v življenje.

M. LEGAN

Šentjanž vabi na proslavo

25-letnica junaške smrti narodnih herojev Milana Majcna in J. Mevžlja ter izseljevanje Slovencev

15. in 16. oktobra bodo v Šentjanžu na Dolenjskem proslave ob četrtstoletnici junaške smrti Milana Majcna in Jančeta Mevžlja in izseljevanja zavednih Slovencev iz Zasavja. Iniciativni odbor je v sodelovanju z ObS Sevnica ter novomeško garnizijo heroja Milana Majcna pripravil obširen program proslav, na katere je povabil vse bivše internirance in borce, ki so se borili skupaj s padlima herojema. 15. oktobra zvečer bodo uprizorili trodejanko Zadeva Altmark, ki jo je režiral Jože Bavec, igrali pa bodo člani dramske skupine KUD Milana Majcen iz Šentjanža. V okolici bodo ta večer zagoreli kresovi, ob katerih bodo pionirji recitirali partizanske pesmi. Naslednji dan bo igrala godba na pihala iz Radeč pri Zidanem mostu, oddelek predvojaške vzgoje občinskega centra pri Obs Sevnica pa bo zjutraj izvedel napad na okupatorsko postojanko pri Šentjanžu. Srečanje internirancev bo poživil radeški pevski zbor Svobode z narodnimi in partizanskimi pesmimi. Popoldne bo na vrsti prijateljsko srečanje internirancev in borcev, za dobro razpoloženje pa bo skrbel zabavni orkester novomeške garnizije.

Jože Smolič — državni prvak!

Kakor smo že poročali, je dosegel mladinec TVD Partizana Kočevje Jože Smodič na republiškem tekmovanju dvigalcev uteži lep uspeh. Težkoatletska zveza Slovenije ga je zaradi tega uvrstila v slovensko reprezentanco za državno prvenstvo, ki je bilo minulo nedeljo v Splitu.

Tudi tam se je mladi tekmovalec dobro držal, tako da je postal v srednji kategoriji državni mladinski prvak v teznem dviganju. Dvignil je 92 kg. Tudi v skupnem dviganju, t. j. v olimpijskem troboju, je prišel z 290 kilogramov na tretje mesto v svoji skupini. Če hočemo uspeh pravilno oceniti moramo vedeti, da tekmovalec srednje kategorije ne sme biti težji od 75 kg in da je v tej skupini nastopilo 19 tekmovalcev iz 11 društev Jugoslavije.

To je bil njegov prvi nastop na tako zahtevnem tekmovanju. Z redno vadbo se bo še nadalje izpopolnjeval, in ko si bo pridobil še potrebne tekmovalne izkušnje, nas bo prav gotovo še večkrat prijetno presenetil. Za uspeh mu pripadniki domačega Partizana iskreno čestitamo!

A. ARKO

Speedway v Krškem

V nedeljo bo na stadionu Matije Gubca v Krškem zanimiva športna prireditev. Napovedane so speedway dirke, v katerih se bodo pomerili srbski, hrvaški in slovenski tekmovalci. Nastopili bodo letošnji državni prvak Regvart ter drugi znani dirkači.

SODOBNA STISKALNICA NA BIZELJSKEM. V četrtek so v stari grajski kleti na Bizeljskem prvič stiskali grozdje z moderno hidravlično stiskalnico, ki je nadomestila 15 dosedanjih starih preš. Le še tri take stiskalnice so v Sloveniji. Stala je 26 milijonov Sdin, njena zmogljivost pa je okoli 5 vagonov grozdja na dan. Na gornji sliki je polžasti prenosnik grozdja do stiskalnice, ki je v kleti. V prihodnji številki Dolenjskega lista bomo celo časopisno stran posvetili delu, težavam in načrtom bizeljske zadruge. (Foto: M. Legan)

Preostane še šola na Telčah

Z osmimi milijoni, ki jih bo posodila Celjska komunalna banka iz rezervnih sredstev zavarovalnic, bodo še letos dokončali šolo na Primožu.

Po vojni so v sevniški občini kljub stalnim denarnim težavam za šolstvo veliko naredili. Večina šol je novih ali prenovljenih, vendar sta preostali še dve taki, v katerih se otroci in učitelji stiskajo v skrajno neprimernih prostorih. Ena izmed njih je v hribovski vasici Primož, ki je toliko oddaljena od drugih središč, da nujno potrebuje enorazredno šolo. Doslej so si tamkajšnji malčki belili glavice kar v stari leseni baraki, ki je bila v času vojne prenesena iz Šentjanža. S pomočjo prizadevnih domačinov so letos že spravili pod streho novo šolo, ki je čakala le še na opremo.

S posojilom, ki ga bo dala Celjska komunalna banka, bo do kupili in vgradili opremo, šolarji pa bodo imeli v njej pouk že pred zimo. Nova šola bo veliko pomenila za ves kraj, saj se bodo v njej lahko shajali vaščani tudi pri televizorju ali na predavanjih.

Tako bo ostala na skrbi le še šola na Telčah. Tam imajo pouk kar v zasebni hiši. Nova šola bi stala blizu 50 milijonov dinarjev, njena zgraditev pa je ena najvažnejših nalog občinske skupščine v bližnji prihodnosti.

Metličani vabijo!

Občinska skupščina Metlika in domače turistično društvo vabita prebivalstvo Bele krajine, Dolenjske in tudi druge občane na mednarodne kolesarske dirke, ki bodo v soboto, 15. oktobra popoldne, in v nedeljo, 16. oktobra dopoldne. Otvoritvena slovesnost in cilj bosta v Metliki.

Ob lepi športni prireditvi, ki jo Metlika že drugič organizira, bodo domači gostinci poskrbeli tudi za dobro postrežbo. Pridite!

8 Candyjev v septembru

V črnomaljski samopostrežni trgovini PREHRANA so v enem mesecu prodali 8 uvoženih pralnih strojev znamke CANDY po 352.000 dinarjev. Računajo, da oktobra pralni stroji ne bodo šli tako v promet.

G. Camara Loffo obiskala Posavski muzej

Ministrica prijateljske dežele Gvinbje gospa Camar Loffo, ki je že nekaj tednov na okrevanju v Čateških Toplicah, je pred nekaj dnevi obiskala kulturne ustanove v Brežicah. Več kot dve uri se je mudila v Posavskem muzeju, zatem pa je obiskala še enote Zavoda za kulturo. Po lokalni radijski postaji je pozdravila občane brežiške občine in vse prebivalce Slovenije. Visoka gostja si je nato ogledala prostore gimnazije. V Čateških Toplicah bo ostala še nekaj dni.

Zakaj šele po opominu?

»Če bomo krompir dobro prodali, bomo tudi davke plačali,« pravijo kmetje v novomeški občini – Večina čaka na opomine, nekateri pa se puste rubiti

Do konca septembra so kmetje v novomeški občini plačali 45,2 odstotka davkov (prispevkov iz dohodkov kmetijskih dejavnosti) namesto 75 odstotkov, kot bi bilo normalno za konec tretjega četrtletja in v skladu s proračunskim načrtom za leto 1966.

Davkoplačevalci navajajo najrazličnejše razloge, zavoljo katerih ne plačujejo redno svojih obveznosti. Mnogi zatrjujejo, da bodo plačali, brž ko bodo prodali krompir, ki je letos dobro obrodil. Nekateri pravijo, da bi jim podaljšali rok za plačilo, ker so denar porabili za nakup kmetijskih strojev ali za obnovo domačij. V uradih se je razen tega nabralo veliko prošenj za znižanje davkov, ker so prosilcem živali poginile itd. Taka opravičila in prošnje seveda niso brez osnove, in je davkoplačevalcem, ki prošnje utemeljijo, tudi ustreženo.

Vedno pa vseh zaostankov ne morejo opravičiti na take ali podobne načine. Še vedno namreč drži, da so davčne položnice za neštete kmete nekaj »nepotrebnega«, saj pretežno vsi plačujejo šele potem, ko pride opomin. Mnogih pa niti opomin ne zgane in čakajo, da zagrozi prisilna izterjava. Denar, ki ga

(Nadaljevanje na 2. str.)

Senovski rudarji so prispevali za vietnamsko ljudstvo

Sindikalna podružnica rudnika Senovo je nedavno organizirala v kolektivu nabiralno akcijo za pomoč vietnamskemu ljudstvu. Zbrala je 48.290 S-din in se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje.

Danes prvi dan volitev

Okoli 690 delegatov v 23 volilnih enotah, ki zajemajo tudi po več delovnih organizacij, bo danes, jutri in pojutrišnjem izvolilo 23 novih članov v novomeško skupščino komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev. Skupščina bo še nadalje štela 47 članov, od tega bo 24 starih oziroma takih, ki so bili pred dvema letoma izvoljeni za štiri leta.

Gostje iz Obrenovca na obisku v Trebnjem

V petek in soboto, 7. in 8. oktobra, se je mudila v Trebnjem delegacija občine Obrenovac pri Beogradu, s katero se je lani spoprijateljila trebanjska občina. V delegaciji sta bila tudi predsednik tamkajšnje občinske skupščine in politični sekretar občinskega komiteja ZK ter drugi predstavniki skupščine in družbenopolitičnih organizacij. S tem so Obrenovčani vrnili obisk Trebanjcem, ki so bili pri njih v Srbiji v začetku letošnjega poletja.

Vezi med obema občinama, ki imata kot kmetijsko področje podobne težave, so že prešle okvire običajne izmenjave mnenj in izkušenj. Naslednji korak bi naj bilo sodelovanje na gospodarskem področju. Tamkajšnje podjetje Prva iskra in trebanjska KEMOOPERMA, ki izdelujeta podobne proizvode, sta že navezali prve stike za poslovno sodelovanje in medsebojno tehnično pomoč.

Sopotnik umrl na poti v bolnišnico

10. oktobra je Savo Vasiljević po avtomobilski cesti vozil tovornjak, ki je imel na vlečnem drogu privezan pokvarjen tovornjak. Za to kompozicijo je Ljubljančan Matevž Krušič pripeljal dostavni kombi. Pri Gmajni se je kombi zaletel v pokvarjeni tovornjak, pri tem pa ga je odbilo čez cesto. 65-letni Krušičev sopotnik Vinko Nikolič je za poškodbami umrl že med prevozom v bolnišnico. Škodo na vozilih so ocenili na 6000 N-din.

Poslovilne besede rojakom

Kot 16-leten mladenič sem pred več kot pol stoletja zapustil rojstno vas Bojance, starše, brate in odšel za zaslužkom v Ameriko.

Po petih letih sem se mislil vrniti domov, a se je vmila I. svetovna vojna. Tudi kasneje sem si vedno želel videti svoje domače in rodno Belo krajino in nikdar nisem izgubil upanja na vrnitev, četudi je po obeh vojnah minilo že toliko let. Letos se mi je ta želja vendar izpolnila. Kot 70-letni starček sem se vrnil. Videl sem mnogo lepih krajev v Jugoslaviji, lepe kulturne in zgodovinske spomenike, velike stavbe, šole, tovarne... Zgrajeni so čudeži! Srečen in zadovoljen sem, ko vidim doma tak napredek in slogo med ljudmi.

Danes sem ponosen na staro domovino. Čast je biti Jugoslovan, ne samo doma, temveč tudi v svetu.

Tudi moja rojstna vas Bojanci je danes povsem drugačna. Žal mi je, da nisem našel več živih staršev in brata Steva,

hkrati pa ponosen, da so Bojančani tako sodelovali s partizani. Vsem svojim rojakom želim še mnogo uspehov!

ZARE VRLINIC
iz Pittsburga

VREME

OD 13. DO 23. OKT.

Okrog 15. oktobra manjše, okrog 18. oktobra večje padavine z ohladitvijo. V ostalem lepo, oziroma suho vreme.

Dr. V. M.

VEČ SODELOVANJA IN ODGOVORNOSTI

Prepozni odgovori na pritožbe

Naloge sevniškega stanovanjskega podjetja

Pred kratkim sta imeli skupščini stanovalcev za območje Sevnice in Krmelja prvi zasedanji. Namenjeni sta bili predvsem izvolitvi organov samoupravljanja. Svet stanovanjskega podjetja sestavlja 19 članov: 9 iz vrst kolektiva stanovanjskega podjetja, 7 je predstavnikov stanovalcev, 3 pa so zastopniki političnih skupnosti, ki jih izvoli občinska skupščina.

Iz živahne razprave je bilo čutiti, da ima sevniško stanovanjsko podjetje vrsto težav. Govorniki so opozorili na skrajno neodgovornost v nekaterih stanovanjskih poslopjih, kjer niso izvolili niti hišnih svetov in s tem ovirajo delo podjetja. Vodstvo je sklenilo, da bo prodalo 15 stavb, ki se jih ne izplača več vzdrževati. Na zasedanju so bile izrečene tudi pritožbe nad nerednim plačevanjem stanarin. Izbrali so komisijo za reševanje stanovanjskih vprašanj, ki je ponekod zelo pereče. Samo METALNA v Krmelju ima 80 prošenj za dodelitev stanovanj, razen tega bo potrebno zagotoviti stanovanje tudi učiteljem, ko se bo sedanja nepopolna osnovna šola usposobila za popolno osemletko.

Posebno poglavje je počasno reševanje pritožb stanovalcev, ki so v veliki meri upravičene. Občinsko sodišče v Sevnici je namreč ugotovilo, da je za njihovo reševanje pristojno stanovanjsko podjetje. Prizadeti se pritožujejo predvsem zaradi stanarin, že pred tremi meseci so prišle v Krmelj komisije, pa vendar ljudje še sedaj čakajo na rešitve. Na zasedanju skupščine stanovalcev v Krmelju so ponovno spraševali, kaj je z vlogo krajevnega odbora SZDL za odpis razlike stanarine v lanskem letu, ki jo je podpisalo čez 70 stanovalcev. Vloga je bila naslovljena na občinsko skupščino, vendar nanjo še do danes niso dobili odgovora, čeprav je minilo že pet mesecev.

Na obeh zasedanjih so govorniki želeli, naj bi stanovalci in stanovanjsko podjetje bolj sodelovali, ker bi le na ta način lahko hitreje odpravljali številne težave.

D. B.

Zakaj šele po opominu?

(Nadaljevanje s 1. strani)

dotlej ni bilo, se pojavi kar iznenada.

Zakaj bi čakali in plačevali šele po opominih ali tik preden grozi rubež? Saj je toliko načinov, da se stvari drugače rešujejo, in tudi v davčni politiki so! Med drugim občina (po odlokih) priznava davčne olajšave, in teh je letos za 28 milijonov S din. Tudi izredne olajšave, ki jih priznajo socialno ogroženim, kakor tistim, ki so jih prizadele elementarne nezgode, in mnogim drugim upravičencem, niso majhne. Kdor torej ve, da ne bo mogel plačati, lahko pri pristojnih organih prosi za olajšavo. V izrednih primerih bodo poslej davčne olajšave priznavali na podlagi mnenja socialnozdravstvenih komisij pri krajevnih skupnostih.

Po uveljavitvi gospodarske reforme so se cene kmetijskim pridelkom znatno povečale, to pomeni, da bi kmetje lahko bolje izpolnjevali tudi obveznosti do družbe. Nihče ne trdi, da prejšnja ugotovitev velja brez izjem, vsekakor pa drži, da gre večini kmetovalcev bolje in da lahko dražje prodajo svoje pridelke. Zato ni vedno opravičljivo zaostalo plačevanje, zlasti ne čakanje na opomine in rubež, kajti to samo povečuje stroške, ki jih ima davčna uprava.

Nova zdravstvena postaja v Šentjerneju

Med pomembnimi pridobitvami, ki jih pozdravljajo občani novomeške občine ob letošnjem bližnjem občinskem prazniku, bo tudi nova zdravstvena postaja v Šentjerneju. Odprli jo bodo še ta mesec, več pa bomo o njej poročali v kratkem. Osnovna zdravstvena služba za širše šentjernejsko območje bo z novo postajo veliko pridobila.

Ambulanta brez opreme

V prosvetnem domu na Veliki Dolini so uredili prostor za zdravniško ordinacijo. Krajevna skupnost je pripravljena prispevati nekaj za opremo, celotnega zneska pa nikakor ne zmore, zato vabi na razgovor predstavnike zdravstvenega doma v Brežicah. Prebivalci upajo, da jim bo ta lahko pomagala in da jih bo enkrat ali dvakrat v tednu obiskoval tudi splošni zdravnik.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

OZN je potrebna bogatim in revnim

Govor državnega sekretarja za zunanje zadeve Marka Nikezića v generalni skupščini OZN je bil zelo zapažen. Uvodoma je rekel, da je treba obuditi vero v zmožnost Združenih narodov, da uspešno uresničuje poslanstvo. OZN je potrebna vsem državam — velikim in majhnim, bogatim in tistim v razvoju.

Marko Nikezič je v svojem tehtnem govoru opozoril na korenine težav, v katerih so se znašli Združeni narodi. Te so predvsem v zadržkih nekaterih velikih sil do aktivnejše vloge mednarodne organizacije miru. Kljub posebni odgovornosti velesil zlasti glede vojne in miru, ki je bila poudarjena že v Ustanovni listini, je vendarle treba imeti stalno pred očmi, da temeljnih mednarodnih problemov dandanes ni mogoče reševati, če pri tem ne sodeluje najširši krog držav in če niso zastopana vsa področja sveta — tudi LR Kitajska. Jugoslavija podpira pravico vlade LR Kitajske, da zastopa to državo v OZN. Združeni narodi morajo biti univerzalni: tudi razdeljene države, kot na primer obe Nemčiji, obe Koreji itd., bi morale postati članice Združenih narodov.

Ko je Marko Nikezić govoril o Vietnamu, je med drugim rekel, da so ZDA tiste, ki morajo storiti prvi korak. Ta vojna je svetovni problem. V tem spopadu se kažejo glavne dileme našega časa. Tuja intervencija je doživela neuspeh; nič ne more zlomiti volje vietnamskega ljudstva po svobodi. ZDA se morajo neogibno zavedati, da bodo v določenem času umaknile svoje vojaške sile iz Južnega Vietnama. Neodvisnost Vietnama je v interesu celotne mednarodne skupnosti. Tudi ameriško ljudstvo si ne želi te vojne. Podaljšanje te vojne ogroža ugled ZDA in vseh drugih vlad in Združenih narodov samih.

V nadaljevanju govora je Marko Nikezič dejal, da se v Evropi krepi spoznanje, da prihodnost ne pripada blokom. Čedalje manj je ovir za sodelovanje vzhodnih in zahodnih držav. Seveda še niso premagane vse ovire in tudi ni pričakovati, da bodo bloki izginili čez noč. Toda očitno je, da obstaja dobra volja in da se nam odpirajo nove poti.

Državni sekretar za zunanje zadeve je govoril tudi o problemih Afrike. Dejal je, da skušajo kolonialisti ponovno začeti napad. Ali bodo vsi afriški narodi svobodni ali pa bo samostojnost povsod ogrožena. Ljudstva Južne Rodezije, kolonij pod upravo Portugalske, Adena in Južnoafriške republike so se prisiljena bojevati za svobodo, za svoje temeljne pravice, mi pa smo jim dolžni pri tem pomagati.

Potem je tovariš Nikezić govoril tudi o nevezanih državah in njihovem smotru: postaviti se po robu sleherni hegemoniji in vsakršnim monopolom v mednarodnih odnosih. Nevezane države se bojujejo za mir. Prizadevajo si za razorožitev. Oboroževalna tekma je vsilila velesilam in svetu breme, ki ga vsi nosimo. Zaradi ozračja nestabilnosti in negotovosti vse države, tudi najrevnejše, porabljajo za orožje čedalje več denarja. S skupnimi prizadevanji je treba doseči tisto, kar je danes bistveno: zagotoviti mir in se lotiti reševanja resničnih problemov našega časa. Ovire so precejšnje, zato pa je tem večja vloga Združenih narodov kot tudi odgovornost nas vseh! je zaključil Marko Nikezič.

Priprave na konferenco SZDL

7. oktobra je bilo v Ribnici posvetovanje predsednikov krajevnih organizacij Socialistične zveze, na katerem so se udeleženci seznanili s pripravami za konference krajevnih organizacij in občinsko konferenco ter za volitve v občinsko skupščino. Na posvetu so menili, da bi bilo potrebno ustanoviti podružnice krajevnih organizacij tam, kjer obsegajo le-te veliko območje.

Veliko pozornost so posvetili izboru ljudi za nove odbore krajevnih organizacij, ki jih bodo izvolili do 15. decembra, ko bodo sklicane konference v vseh krajevnih odborih. Za člane občinske konference bodo volili enega na petdeset članov organizacije, kar pomeni, da bo konferenca štela približno osemdeset ljudi.

Govorili so tudi o pripravah na spomladanske volitve, ko bodo izvolili sedemindvajset občinskih odbornikov in dva poslanca v republiški zbor. Izbiri kandidatov bodo posvetili veliko pozornost.

Udeleženci posveta so bili seznanjeni tudi s težavami krajevnih skupnosti in z osnovami bodočega financiranja šolstva, govorili pa so že tudi o praznovanju 29. novembra.

Posebej so razpravljali o vlogi Dolenjskega lista v obveščanju občanov in poudarili, da mora imeti list v bodoče več prostora za vesti in dogodke iz ribniške občine. Povečati pa je treba tudi število naročnikov.

—r

Končno modernizacija ceste

Novomeško Cestno podjetje je te dni začelo preurejati cesto Zlebič—Sodražica na odseku med Zlebičem in vasjo Vinice. Delo gre hitro od rok. Drugo leto bodo preuredili tudi cesto proti Sodražici. Graditelje čaka precej trd oreh — vinaški klanec, ki ga bo verjetno treba delno preložiti. Z modernizacijo ceste bo sodraška dolina veliko pridobila, posebno pa njen turizem.

·r

Novo mesto se še obotavlja

Vsi zdravstveni zavodi na območju novomeške komunalne skupnosti socialnega zavarovanja razen zdravstvenega doma v Novem mestu, ki še okleva, so podpisali s komunalnim zavodom za socialno zavarovanje nove pogodbe o plačevanju zdravstvenih storitev v letu 1966. Novost v teh pogodbah je solidarnostni prispevek zdravstvene službe za kritje primanjkljaja v skladu zdravstvenega zavarovanja delavcev v prvih sedmih mesecih letošnjega leta. Po sklepu skupščine delavcev, ki je bila zadnjega avgusta, bodo zdravstveni zavodi pokrili 8,68 odstotka primanjkljaja v tem skladu, oziroma bodo v ta namen prispevali 66 milijonov S-din. Olajšave so priznane le novomeški bolnišnici in krškemu zdravstvenemu domu. Kaže torej, da bo primanjkljaj ob tolikšni solidarnosti zdravstvene službe pokrit.

Motoristova smrt

Prejšnji teden smo poročali o nesreči, ki jo je doživel motorist Jože Salmič iz Leskovca pri Krškem. Zaradi hudih poškodb je Jože Salmič 3. oktobra v brežiški bolnišnici umrl.

KRATKE Z RAZNIH STRANI

• MAGNAMARA V SAIGONU Obrambni minister v vladi ZDA se mudi na obisku v Saigonu. To je slabo znamenje. Zmeraj, kadar je obiskal Južni Vietnam, so se potlej okrepile ameriške enote. Zanimiva je tudi izjava nekdanjega predsednika ZDA Eisenhowerja. Rekel je namreč, da ne bi smeli izvzeti nobenega sredstva za čim hitrejši konec vojne v Vietnamu — tudi atomske bombe ne. To je strašna napoved. Na srečo je Eisenhower to svojo izjavo po protestih po celem svetu demantiral, češ da ni tako rekel.

• JOHNSONOV GOVOR V NEW YORKU — Ameriški predsednik se je v svojem govoru v New Yorku zavzel za omilitev napetosti v odnosih Vzhod Zahod. V tem smislu je dal tudi nekaj predlogov, vprašanje je le, če misli zares.

• BARIKADE V TRSTU — Tržaški delavci že nekaj dni protestirajo proti sklepu o ukinitvi ladjedelnice, zaradi česar bi bilo ob kruh več tisoč ljudi. Prišlo je celo do krvavih spopadov. Delavci so v nekaterih ulicah postavili barikade.

• TITO BO OBISKAL JAPONSKO — Predsednik Jugoslavije je sprejel povabilo japonske vlade, da obišče Japonsko. Tisk in TV na Japonskem posvečajo številne vesti obisku Tita in pozdravljajo to srečanje kot nov prispevek k nadaljnjemu razvoju prijateljstva med obema državama. Tito bo obiskal Japonsko prihodnje leto.

• DVE LINIJI V KULTURNI REVOLUCIJI — Na Kitajskem so se — kot vse kaže — pristaši tako imenovane kulturne revolucije razdelili v dva tabora. Obstajata, kot piše na plakatih v Pekingu, dve liniji. Rdeča garda je v Pekingu začela napadati celo novi mestni komite, čeprav je šele nedolgo tega zamenjal prejšnjega, ki je bil obtožen desnega oportunizma. Rdeča garda divja tudi v pokrajini Sinkjang.

• ITALIJANSKA NOTA DUNAJU IN BONNU — Italijanska vlada je protestirala zaradi atentatov in terorističnе aktivnosti na Južnem Tirolskem. Italijanska vlada zvrača vso krivdo na Dunaj, posredno pa tudi na Bonn, češ, da prihajajo atentatorji tudi iz Zahodne Nemčije.

• BRITANSKI PREDLOGI ZA MIR V VIETNAMU — Britanska vlada je predlagala, da bi v Vietnamu čimprej ustavili vojno. Britanija se zavzema za konferenco vseh prizadetih, vključno osvobodilne fronte južnovietnamskih bojevnikov za svobodo. Britanska vlada nadalje predlaga svobodne volitve v obeh delih Vietnama in samoodločbo. Po predlogu o samoodločbi naj bi se vietnamsko ljudstvo svobodno odločilo za tako ureditev, ki mu najbolj ustreza.

V nedeljo taborniška skupščina v Kranju

V nedeljo bo v Kranju redna letna skupščina slovenskih tabornikov. Delegati iz 145 enot bodo začeli z delom v treh komisijah že v soboto popoldne, v nedeljo pa bo plenarna seja. V devetih dolenjskih taborniških enotah je zdaj 549 članov, v vsej Sloveniji pa združuje Zveza tabornikov več kot 17.500 mladih ljudi.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

TOVARIŠ TITO — PREDSEDNIK ZKJ

Reorganizacija vodilnih organov ZKJ predstavlja prvi korak v procesu temeljite preosnove Zveze komunistov Jugoslavije, v kateri se bo ta organizacija organizirala tako, da bo čim uspešneje uresničevala svojo idejno-politično vlogo. Na V. seji CK ZKJ pod predsedstvom Tita so izvolili nove organe centralnega komiteja — predsedstvo, izvršni komite in komisije. Za predsednika Zveze komunistov Jugoslavije so izvolili tovariša Tita. Predlog je dal Edvard Kardelj. Ko je utemeljeval predlog, je med drugim dejal:

»Že skoraj tri desetletja ima Zveza komunistov Jugoslavije srečo, da jo vodi takšna ustvarjalna osebnost, kot je tovariš Tito. To, da je tovariš Tito v vseh treh desetletjih tako uspešno vodil ZK, ni bila posledica nikakršnega kulta osebnosti niti kakega političnega sistema, ki bi umetno vzdrževal takšno avtoriteto; to je rezultat njegove osebnosti, ki je v naše revolucionarno gibanje vnesla tiste kvalitete, ki so mogle navdihovati komuniste za takšne bitke in za napore, ki so prinesli tako velike rezultate.«

Centralni komite ZKJ je na svoji zadji seji izvolil za člane predsedstva naslednje tovariše: Josip Broz Tito, Vladimir Bakarić, Jakov Blažević, Krste Crvenkovski, Savka Dabčević, Rato Dugonjić, Ivan Gošnjak, Fadila Hodžo, Avda Huma, Blaža Jovanovića, Osmana Karabegovića, Edvarda Kardelja, Borisa Kraigherja, Rudija Kolaka, Lazarja Koliševskega, Miho Marinka, Cvijetina Mijatovića, Ivana Mačka, Djoka Pojkovića, Dušana Petrovića, Kočo Popovića, Milentijo Popovića, Vladimirja Popovića, Djura Pucarja, Dobrivoje Radosavljevića, Nikolo Sekulića, Vidoa Smilevskega, Petra Stambolića, Lidijo Šentjurčevo, Pala Šotija, Miko Špiljaka, Borka Temelkovskega, Jovana Veselinova, Veljka Vlahovića in Svetozarja Vukmanovića. V izvršni komite so bili izvoljeni tile tovariši: Roman Albreht, Srečko Bijelić, Marijan Cvetković, Nijaz Dizdarević, Kiro Hadži Vasilev, Stane Kavčič, Danilo Kekić, Slavko Miloslavlevski, Miroslav Pečujlić, Budislav Šoškić in Mijalko Todorović. Za sekretarja izvršnega komiteja je centralni komite izvolil Mijalka Todorovića.

Plenum je soglašal z mnenjem komisije za reorganizacijo, da ne bi šli na izredni kongres. Za reorganizacijo Zveze komunistov je namreč potreben daljši čas. Zato je bolje, da Zveza komunistov nadaljuje proces svoje preobrazbe. Na rednem kongresu bodo nato spremenili statut in ga obogatili z novimi spoznanji in izkušnjami, do katerih bodo prišli komunisti v razpravah o reorganizaciji Zveze komunistov Jugoslavije.

■ DELO KOMISIJE CK ZKS ZA REORGANIZACIJO IN RAZVOJ ZK SLOVENIJE.

Komisija je na svoji prvi seji sklenila, da bo pri svojem delu izhajala od temeljnih načel, vsebovanih v sklepu o reorganizaciji vodilnih organov ZKJ. Pri tem bo upoštevala potrebe in posebnosti v Sloveniji. Tako je med drugim predlagala, da v Sloveniji ne bi imeli predsednika Zveze komunistov, temveč predsednika predsedstva CK ZKS. Predsedstvo bi štelo 17 članov, izvršni komite pa 9. Vseh komisij bi bilo osem.

Podobno kot v zveznem izvršnem komiteju tudi v republiškem člani ne bodo smeli imeti funkcij v izvršnih organih oblasti in v izvršnih organih drugih družbeno-političnih organizacij. Nekateri so se zavzemali, da bi praviloma morale veljati te omejitve tudi za člane predsedstva. Drugi s tem niso soglašali, češ da predsedstvo ni izvršni organ centralnega komiteja in zato ni nevarnosti, da bi si prisvojilo kakršenkoli monopol. Centralni komite bi imel po predlogu komisije pravico, da vsak čas izmenja kateregakoli organov, če ne dela v duhu sklepov in če to narekujejo naloge in potrebe. In narobe: tudi člani organov centralnega komiteja bi imeli možnost ostavke, če iz kakršnihkoli razlogov ne bi mogli izvajati njegovih nalog.

Komisija je predlagala naslednje komisije: za probleme mednarodnega delavskega gibanja, za nacionalna in mednacionalna vprašanja, za družbeno-ekonomske odnose, za družbeno-politične odnose, za idejna vprašanja v kulturi, prosveti in znanosti, za aktualne idejne tokove, za zgodovino ZKS in za ravoj in delo ZKS.

— OPROSTI, TODA ONA JE STVARI POKAZALA VEDNO TAKE, KAKRŠNE SO!

S POSVETA O TURIZMU V BRESTANICI

Turizem - najhitrejša pot do blaginje

Veliko dobrih napotkov in veliko kritike na račun dosedanje brezbrižnosti za razvoj te pomembne gospodarske dejavnosti — Nastopajočo jesensko in zimsko sezono bodo v Spodnjem Posavju izkoristili za sistematične turistično-izobraževalne akcije

8. septembra je bil v brestaniškem gradu zanimiv posvet o možnostih za razvoj turizma v krški občini in celotnem Spodnjem Posavju. Sklical ga je občinski odbor Socialistične zveze v Krškem in povabil tudi zveznega poslanca in predsednika komiteja za turizem v Beogradu dr. Jožeta Brileja, podpredsednika glavnega odbora SZDL Slovenije Žigo Kimovca, predstavnike turistične zveze Slovenije, predstavnike dolenjske turistične zveze in turistične delavce iz sosednjih občin. Povabljeni gostje so se posveta udeležili.

V uvodnem referatu je predsednik SZDL tov. Markovič nakazal možnosti za razvoj turizma v krški občini in naštel pomanjkljivosti, ki najbolj ovirajo nadaljnji razvoj te pomembne gospodarske panoge. Načel je tudi vprašanje medsebojnega sodelovanja pri razvijanju turizma v Spodnjem Posavju, ki je izredno zanimiva turistična pokrajina.

V razpravi so tov. Markoviča bogato dopolnili gostje in domačini. Zlasti dr. Jože Brilej je z veseljem pozdravil pobudo Socialistične zveze za obravnavo turistične problematike. Dejal je, da ji do sedaj nismo pripisovali dovolj pomena, čeprav je ravno turizem za uresničitev vseh naših ciljev lahko odskočna deska. To je je najhitrejša pot do zaslužka, do deviz, ki jih tako zelo potrebujemo. Za razcvet te panoge niti niso nujne velike investicije, saj je osnova že dana in bi veliko lahko napredovali že samo z izkoriščanjem dosedanjih turističnih in gostinskih zmogljivosti, s preobrazbo ljudi, da bodo znali uporabiti to, kar imajo, predvsem pa da bodo znali privabiti goste.

Tudi drugi udeleženci so nakazali možnosti za napredek v turizmu, ustavili pa so se ob ovirah, kot so za nekatere predele Spodnjega Posavja neurejene ceste, slaba gostinska in trgovinska mreža ter slabo organizirana informativna služba. Tudi olepšavi krajev v spodnjeposavskih občinah ne posvečajo dovolj skrbi in nastopajočo jesensko in zimsko sezono bi kazalo izkoristiti za sistematične turistično - izobraževalne akcije.

Prihodnje naloge bo v obliki sklepov te dni sestavila komisija, izvoljena na sobotnem posvetu, nakar jih bo občinski odbor SZDL razposlal vsem tistim organizacijam in posameznikom, ki so odgovorni, da se turizem vendarle premakne za korak naprej, tudi v Spodnjem Posavju.

Rezervisti na tehničnem zboru

Rezervni oficirji iz Kočevja so se udeležili tehničnega zbora v Novem mestu, nekateri pa streljanja s topovi pri Kočevju

V nedeljo, 9. oktobra, se je okoli 50 rezervnih oficirjev iz kočevske občine udeležilo tehničnega zbora v Novem mestu. Na zboru, ki se ga je udeležilo tudi več sto rezervnih oficirjev iz Novega mesta, Trebnjega in Bršlina, so se seznanili z nekaterimi tehničnimi novostmi v naši armadi in delno obnovili že prej pridobljeno znanje. Seznanili so se predvsem z organizacijo zvez v nekaterih nižjih enotah, z ABH obrambo, miniranjem in nekaterimi orožji. Organiziran je bil tudi ogled praktičnega dela šolskega streljanja z minometom ter demonstracijski prikaz nekaterih zemeljskih del.

Preostali del nedelje so kočevski rezervni oficirji izkoristili za ogled Gorjancev in Bele Krajine, oficirji iz območja Kočevja in Ribnice pa so bili navzoči še pri streljanju s topovi v bližini Kočevja.

Dva predloga za pouk v novi šoli

Ker doslej niso mogli doseči soglasja glede organizacije pouka v novi osnovni šoli, so prepustili odločitev občinski skupščini

Svet za šolstvo pri občinski skupščini Črnomelj je prve dni oktobra obravnaval zaključno poročilo Medobčinskega zavoda za prosvetno-pedagoško službo v Novem mestu, štipendiranje ter organizacijo pouka v novi osemletki, ki bo vseljiva še letos.

S poročilom pedagoške službe so se člani sveta strinjali, ob tem pa menili, da je potrebno širše razprave, zato ga bo v kratkem obravnavala še občinska skupščina.

Glede na močan porast življenjskih stroškov je svet za šolstvo predlagal, naj štipendije občinske skupščine povečajo za okoli 15 odstotkov, kolikor je pač možno v skladu s sredstvi proračuna. Po tem predlogu naj bi štipendije znašale od 19.000 na srednjih šolah do 28.000 za visokošolski študij.

Ker sta za organizacijo pouka v novi osemletki dva predloga in se tudi člani sveta za šolstvo niso mogli zediniti, kateri je boljši, so prepustili odločitev odbornikom občinske skupščine. Svet osnovne šole zastopa stališče, da v Črnomlju nista potrebni dve osnovni šoli. Predlagajo, naj bi v stari osnovni šoli obdržali pouk za nižje razrede, medtem ko bi v novo osemletko v Loki preselili le učence višjih razredov. Trdijo, da bi bila taka organizacija pouka cenejša, predvsem kar zadeva učila in razporeditev učnih moči za predmetni pouk.

Pristaši drugega predloga pa so mnenja, da s tako organizacijo pouka ne bi dosegli namena, zaradi katerega so v Črnomlju sploh začeli graditi novo šolo. Otroci iz nižjih razredov, doma iz Kanižarice in vaši onstran mostu, bi morali še naprej hoditi skozi vse mesto in ne bi bili prav nič na boljšem.

V večini krajev Dolenjske po trgatvi priganja že novo delo — setev ozimnih žit. Ponekod pa opravijo to že pred glavno trgatvijo. Tako je na Bizeljskem, kjer so sejali pšenico že proti koncu septembra in smo v lepem popoldnevu posneli Kovačičeve iz Brezovice pri Bizeljskem, ko so z vprežno sejalnico sejali žito. (Foto: M. L.)

Treba je dodeliti več za zaslužke zaposlenih

4. oktobra je predsednik občinske skupščine v Brežicah Milan Šepetavc sklical sestanek s predstavniki podjetij in ustanov, na katerem so govorili o gibanju proizvodnje v prvih letošnjih devetih mesecih. Podatki in razprava so pokazali, da vzporedno s proizvodnimi dosežki niso rasli tudi prejemki zaposlenih. Predsednik občine je zato pozval podjetja, naj v bodoče bolj upoštevajo standard delavcev in naj ne nalagajo vseh presežkov le v sklade in investicije. Na sestanku so govorili tudi o kadrovskih službah v petih brežiških podjetjih, podatke o tem pa je dala predstavnica celjskega komunalnega zavoda za zaposlovanje.

Novo mesto: iste cene

V ponedeljek, 10. oktobra, je bilo na novomeškem sejmišču spet živahno. Rejci so pripeljali 986 prašičev, prodali pa so jih 754 — 6 do 12 tednov stare po 12.000 do 19.000 S din, prašiče, stare 3 do 6 mesecev, pa po 20.000 do 30.000 S din. Največ je bilo prašičev, starih do 12 tednov.

V Brežicah je bilo živahno

V soboto, 8. oktobra, so pripeljali kmetovalci na brežiški prašičji sejem 815 pujskov, prodali pa so jih 674. Za manjše so zahtevali 950 dinarjev za kilogram, večji pa so šli v denar po 650 din.

Prihodnjo pomlad v Sloveniji že obvezno uničevanje češmina?

Najbolj razširjena žitna bolezen — progasta rja, ki napada pšenico, rž, oves, ječmen in trave, se ne more razvijati, če ni v bližini žitnih polj njenega vmesnega gostitelja — češminovih grmov. Ker se ni posrečilo vzgojiti proti rjam trajno odpornih sort žita in ker tudi posipanje žitnih polj z žveplom ni dalo uspehov, je preostala edina možnost, da z uničevanjem češmina prekinemo razvoj bolezenskih semenk ali spor. V naprednih kmetijskih deželah so že uvedli obvezno uničevanje češmina in so škode od rje vse manjše.

Vse to je napotilo republiški sekretariat za gospodarstvo, da je začel pripravljati odlok o obveznem uničevanju češmina v Sloveniji. Po vsej verjetnosti bo v njem določeno, da je obvezno zatiranje češmina povsod tam, kjer so njegovi grmi oddaljeni od večjih žitnih polj manj kot 300 metrov. Pri teh ukrepih bi bil izvzet četrti proizvodni okoliš.

Češminovo lubje vsebuje zdravilo za očesne bolezni in ga zbiralci zdravilnih zelišč že dolga leta kupujejo. Tako lahko z izkopavanjem grmov naredimo dvojno korist. Bolj kot izkopavanje pa je zanesljivo zatiranje s kemičnimi sredstvi, s totalnimi herbicidi.

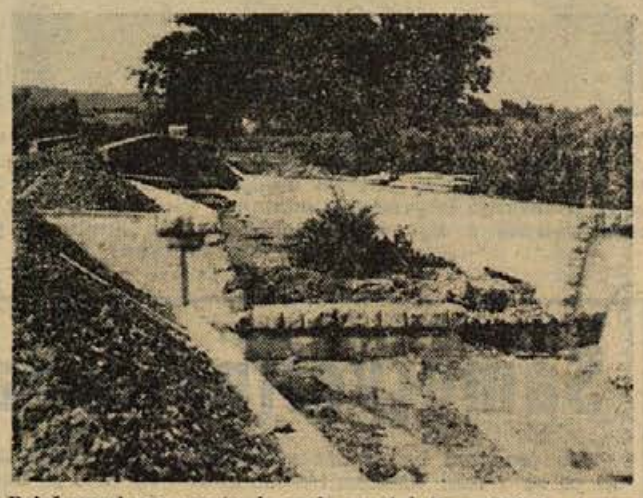

Pri Šmarskem mostu je voda pred leti razdejala strugo Kobilščice ter odnesla okrog 100 metrov ceste. Strugo bodo v dolžini 40 metrov betonirali, ostali del regulirali. Uredili bodo tudi cesto v dolžini 100 metrov. 110.000 Ndin so dobili iz vodnega sklada SRS, načrte pa so pripravili v vodnem gospodarstvu SRS. V načrtu imajo tudi regulacijo potoka od Dol. Bistrice do reke Krke, seveda če bodo dobili potrebna sredstva. (Foto: Polde Miklič)

Kmetijski nasveti

VNETJE VIMENA

Vnetje vimena, volčič ali tudi sajevec imenovano, je huda nadloga mlečnih farm. Škode, ki jo povzroči, ni lahko oceniti. V farmah, kjer je veliko goveda, se bolezen prenaša s krave na kravo z nehigiensko molžo na roko ali z molznim strojem, pa tudi sesna teleta lahko zanesejo bolezen na zdrave živali. Da je preprečiti bolje kot zdraviti, je staro pravilo tudi pri tej nadlogi.

■ **Tudi v kmečkih hlevih** je volčič pogosten pojav. Živali se okužijo tako, da skozi odprtine seskov ali skozi poškodovano kožo zaidejo v vime bolezenske klice, neredko pa so vzroki tudi drugi: zastoj mleka, prehlad itd. Če je vime vneto samo na površini, se bolezen ob skrbni negi kmalu odpravi. Zaradi nečistoče vimena in nesnažne stelje pa dobi pogosto volčič težjo obliko obolenja — gnojni volčič. Tega je najbolje zdraviti z antibiotiki.

■ **Mastitis** ali žlezno vnetje vimena je še neprijetnejše. Posebno rado se pojavi, če vimena dolgo ne izmolzemo ali če je molža nepravilna. Mleko postane rumenkasto ali vodeno, lahko pa celo gnojno in neprijetnega okusa. Za to obolenje je značilno, da navadno ne nastopi na vsem vimenu, temveč samo na posameznih četrtih. Pogosto lahko vidimo krave, ki imajo neenakomerno vime, ker so preživele bolezen. Krava z vnetim vimenom slabše je in mnogo polega.

■ **Vnetja preprečimo**, če skrbimo za čistočo hleva in živali. Če pa že imamo bolno žival v hlevu, je potrebna previdnost, da bolezni ne prenašamo. Najbolje je, če damo tako žival posebej. Bolno mleko moramo zavreči. Veterinarstvo pozna danes že učinkovita zdravila, zato je najpametneje ob težjih vnetjih iskati pomoč pri živinozdravniku.

Od nevarnejših bolezni na vimenu poznamo še tuberkulozo in bramor. Ker je mleko takih živali škodljivo, morajo obolele živali v zakol. Naj omenimo še eno nevšečnost: izcejanje mleka. To je napaka vimena, ki nastane ob velikem spreminjanju vremenskih razmer ali če je vime preredkoma izmolzeno. Pri zdravljenju uporabljamo posebna mazila, s katerimi večkrat premažemo sesne odprtine.

NE HODI DOMOV BREZ
PAVLIHA

KLOPOTEC

Pa smo začeli sami, in pred svojim pragom

Brionski plenum je bil predvsem obračun med samoupravnimi težnjami in zaviralnimi silami v našem razvoju. To je bil začetek obračuna, delovno napotilo komunistom.

Zaman so posamezniki pričakovali (ali pa morda še pričakujejo), da se bo zdaj vse samo po sebi uredilo. Zaman je upati na »nekoga« ali na »neko silo« izven nas, ki bo odpravila nasprotja in naredila red. Nasprotja so bila, so in še bodo obstajala. Z njimi se je treba spopadati povsod, sproti, pogumno in pošteno. To je prva in osnovna naloga komunistov.

Vsi — komunisti in nekomunisti — smo plenum brez pridržka pozdravili. O tem je bilo zlasti v prvih mesecih po njem povedanega in napisanega zelo veliko. Nas pa je zanimalo, kako se čutijo sklepi in vodila brionskega plenuma v vsakdanjem življenju in delovanju komunistov v delovnih organizacijah.

V tem zapisu posredujemo najvažnejše ugotovitve napaberkovane iz razgovorov v treh občinah. Z vprašanjem: »Kako poteka pri vas konkretna akcija po četrtem plenumu?« smo trkali na vrata in zvedeli:

OBČINA METLIKA

V družbenih službah ni samoupravljanja brez materialne osnove

■ **Slavko Prevaljšek, član občinskega komiteja ZKS:** — Na sestankih po plenumu smo govorili največ o položaju, vlogi in aktivnosti komunistov v družbenih službah, zlasti v šolstvu in zdravstvu. V družbenih službah je materialna osnova premajhna, zato ne spodbuja dovolj samoupravnih teženj. Ta ugotovitev velja za šolstvo, zdravstvo in državno upravo.

Zdravstvo je v preveliki meri odvisno od pogajanj s socialnim zavarovanjem. Od okvirnega zneska, določenega s pogodbo za leto dni vnaprej, so odvisne materialne možnosti zdravstva. To pa diši vse preveč po že preživeli distribuciji.

Šolstvo in državna uprava sta še vedno odvisni od proračuna. V gospodarstvu je drugače: tam upravljavci ustvarjajo dohodek in ga nato tudi delijo. Šolstvo in državna uprava pa dobita sredstva nato, ko sta predložila plan materialnih izdatkov in osebnih dohodkov. Pri takšnem načinu financiranja seveda ni spodbude. Če npr. državna uprava z boljšo organizacijo dela odpravi 5 delovnih mest, ji ta sredstva ne ostanejo, pač pa se ji proračun za toliko zniža. Tak sistem financiranja seveda hromi samoupravljanje in je brez spodbud!

Samoupravljanje v šolstvu je še mlado. Pristojnosti glede gospodarjenja z materialnimi sredstvi so zelo omejene, precej več pa je formalnih pravic. Tudi šolstvu odmerja proračun sredstva v okviru možnosti. Tega, kar dobijo šolski kolektivi, je zelo malo, zato ne morejo niti misliti na denar za izobraževanje, rekreacijo, grudnjo stanovanj itd.

Samoupravna aktivnost pa v družbenih službah seveda ni odvisna zgolj od materialne osnove. Kvalifikacijski sestav zaposlenih v teh službah je v primerjavi z gospodarstvom precej boljši. Zal pa se precejkrat srečujemo z zaprtostjo intelektualcev ter ugotavljamo, da so v kolektivih družbenih služb pogostne spletke, da niso redki primeri kompromisarstva in podobnih škodljivih pojavov.

BETI: Boljše in hitreje obveščati!

■ **Martin Stefanič, sekretar osnovne organizacije ZKS v BETI:** — V razpravah smo poleg ostalega ugotovili, da smo zelo zainteresirani na hitrejšem uveljavljanju vodil reforme, saj izvažamo vedno več svojih izdelkov. Želimo, da bi se devizna reforma hitreje uresničevala.

Komunisti se nismo omejili zgolj na kritiko zunanjih činiteljev. Precenili smo tudi samoupravljanje v tovarni. Delovne enote že imajo nekaj pristojnosti pri nagrajevanju po delu. Ugotavljamo, da je treba sistem nagrajevanja še razvijati, še zlasti zato, ker nas reforma ni gospodarsko prizadela. Hkrati z nagrajevanjem pa je treba poglabljati tudi samoupravljanje. To sta bila dva pomembna sklepa naših poplenumskih razprav.

Komisija, ki smo jo izvolili na sestanku osnovne organizacije ZK, je preverjala obveščenost delavcev. Pokazalo se je, da bodo morale strokovne službe bolj skrbeti za obveščanje in zagotoviti, da bo gradivo zbrano in dostavljeno članom samoupravnih organov nekaj dni pred zasedanji. Člani samoupravnih organov se morajo posvetovati s svojimi volivci in jim poročati o delu.

Sindikalni organizaciji smo naložili, naj poišče najprimernejše oblike obveščanja. Za vse člane samoupravnih organov in vodilne delavce v proizvodnji pa smo sklenili prirediti seminar. Na njem bodo do potankosti spoznali način obračunavanja osebnih dohodkov in obračunavanja proizvodnje. Njihova naloga bo posredovati to znanje proizvajalcem.

OBČINA BREŽICE

Osnovne organizacije ZK naj cenijo samoupravljanje

■ **Vinko Jurkas, sekretar občinskega komiteja ZKS:** — Poudarili smo, da se morajo vse razprave v osnovnih organizacijah ZK začeti pri vprašanju: kje so vzroki, ki so privedli do plenuma? Konkretna naloga vsake osnovne organizacije je, da oceni delavsko samoupravljanje v svojem kolektivu, da stori vse, da bi o tem razpravljal ves kolektiv, in da ugotovi, kaj storiti, da bi se samoupravljanje izboljšalo in utrdilo.

Vse delovne organizacije bodo morale revidirati svojo samoupravno zakonodajo: statute in pravilnike. Samoupravljanje je treba decentralizirati in neposredno odločanje čimbolj prepustiti enotam. To velja zlasti za materialne pravice, ki jih je treba v delovnih enotah povečati. Proizvajalcu je treba vzbuditi interes za gospodarjenje in ga za boljše delo in boljše gospodarjenje boljše nagrajevati.

Strokovne službe v podjetjih se morajo pripraviti, da bodo sposobne prilagoditi organizacijo dela in tehnologijo sodobnim zahtevam. O vsem tem morajo razpravljati delavski sveti. Čimbolj je treba poživiti delo z neposrednimi proizvajalci, saj je bilo v zadnjih dveh letih vse premalo sestankov po delovnih enotah in vse premalo razgovorov z delavci.

TOVARNA POHIŠTVA: Boljša obveščenost, natančni sklepi organov DS in izpopolnjen sistem nagrajevanja

■ **Alojz Frenčak, sekretar organizacije ZKS:** — Ko smo razčlenjevali samoupravljanje, smo ugotovili, da v organih DS razpravljajo vedno isti ljudje. Zakaj drugi molčijo? Menili smo, da zato, ker so premalo obveščeni. Izboljšati je torej treba obveščanje, tako da bodo člani DS dobili gradivo vsaj 4 do 5 dni pred sejo. Razen tega morajo biti sklepi samoupravnih organov oblikovani zelo natančno in ne smejo dopuščati dvoumnih razlag. Organi DS naj razpravljajo tudi o večjih naročilih za proizvodnjo. Predtem jim je treba predložiti kalkulacije, iz katerih bo razvidno, kakšen dohodek bo podjetje ustvarjalo ob večjih naročilih.

Svoje izdelke smo izvažali z izgubo zaradi previsokih proizvodnih stroškov. K temu so se letos nakopičila še prej odlagana odplačila za investicijsko posojilo, ki so letos zapadla.

Menili smo, da je iskati vzroke nesorazmernih proizvodnih stroškov v sistemu nagrajevanja. S 15. septembrom letos smo zato uvelja, vili nov pravilnik, po katerem so osebni dohodki posameznika odvisni od njegovega dela, od ustvarjene realizacije v podjetju in od stroškov v proizvodnji. Prej so bili nagrajevani po delu samo delavci, vsi drugi, od mojstrov dalje, pa so imeli režijske plače.

Ugodne posledice spremembe so se pokazale kaj hitro: prodali smo stare zaloge, ki so bremenile obratna sredstva in povzročale obresti, veliko manj je telefonskih pogovorov, v proizvodnji porabimo zdaj manj surovin in pomožnih materialov, pa tudi v organizaciji dela smo laže odpravili stare pomanjkljivosti.

Lahko rečem, da nam je živa in odkrita razprava po plenumu posredovala dve spoznanji: nagrajevanje po delu je treba izpopolniti, hkrati pa okrepiti samoupravne organe. Vse druge rešitve se nato skoraj dobesedno vsiljujejo.

BOLNIŠNICA: »Pri nas je vse v redu!«

■ **Ivanka Vizjak, sekretarka osnovne organizacije ZK:** — V naši osnovni organizaciji smo razpravljali o plenumu in preštudirali njegovo gradivo. Ugotovili smo, da negativnih pojavov pri nas ni. Menili smo, da se bomo morali čimbolj truditi, da bi dobili paciente in da bi bila naše storitve kvalitetne, drugega pa nismo našli.

OBČINA ČRNOMELJ

Niso krivi samo zunanji činitelji! Tudi pred lastnim pragom je treba pometati

■ **Milan Malešič, sekretar občinskega komiteja ZKS:** — Osnovne organizacije ZK v naši občini so po plenumu veliko odločneje začele govoriti o posameznih nedelavnih komunistih, o samovolji v delovnih organizacijah in o primerih, ko vodstva podjetij uporabljajo samoupravne organe kot ščit, za katerim se skrivajo. Zadnje čase je tudi več kritičnosti do sklepov in stališč višjih organov ZK.

Ugotavljamo, da bo treba odločneje nastopiti proti precej pogostim težnjam po centralističnem reševanju problemov. V preteklosti je vse prevečkrat prevladovalo stališče, naj težave v gospodarstvu rešujejo zakoniti predpisi, republiški organi in zunanji činitelji. Takšna stališča so dokaz lastne nesposobnosti.

V večjih delovnih organizacijah že prevladuje zavest, da je sodelovanje v izvozu življenjska nujnost in da je treba z ustvarjenimi sredstvi varčevati. Precej slabše je s tem v manjših delovnih organizacijah.

Težave so v tovarnah, ki delujejo kot obrati drugih podjetij, ki imajo sedež izven naše občine. Premajhne materialne pristojnosti onemogočajo v takšnih primerih razvoj samoupravljanja, saj so ti kolektivi domala brez samoupravnih pravic. Približno enako je s samoupravljanjem v javnih službah (v šolstvu in zdravstvu). Glede zdravstva velja pripomniti, da ima KZSZ premajhno kontrolo nad porabo sredstev v zdravstvu. Po drugi strani spet pa zdravstvene organizacije premalo sodelujejo z delovnimi organizacijami in obratno, čeprav razpolaga zdravstvo s precejšnjim delom narodnega dohodka.

BELT: V dveh izmenah več kot prej v treh

■ **Djordje Vujović, sekretar osnovne organizacije ZKS:** — Po plenumu je v našem kolektivu zavrelo med posamezniki, češ da so v BELTU pojavi »absolutizma«. Ustanovili smo komisijo, zadevo temeljito raziskali in ugotovili, da gre za primer, sicer ne posebno pomemben, v katerem je šlo za poskus osebnega obračunavanja med posamezniki v upravi. Pri tem pa smo naleteli na nekaj negativnih pojavov, ki smo jih nato na hitro odpravili. O vsej zadevi smo razpravljali javno. Želeli smo doseči, da v kolektivu ne bi razumeli plenuma kot medsebojno obračunavanje, ampak da bi ga dojeli širše, kot spopad med samoupravljanjem in zaviralnimi silami.

Kot komunisti smo razpravljali tudi o gospodarjenju v tovarni. Pri uvajanju 7. urnega delovnika so težave, ker se pri troizmenskem delu pojavljajo ozka grla. Analizirali smo in ugotovili: z dvema izmenama lahko z boljšo organizacijo dela naredimo vsak dan po 10 ton sive litine več kot v treh izmenah. Zato smo sklenili, da ne bomo odstopili od 42. urnega delovnega tedna.

V mehanskem obratu nadaljujemo z modernizacijo. Polavtomatske stružnice že delujejo, posledice pa so: več obdelanih ulitkov in večji izkupiček. Treba je zagotoviti še boljše pogoje dela: prezračevalne naprave za peskarno so že naročene, s tem pa bo zmanjšana nevarnost silikoze.

Iz svojih skladov bomo še letos gradili novo halo za kovinski obrat. Zmogljivosti livarne sive litine so tolikšne, da bi lahko v dosedanjih prostorih mehanskega obrata obdelovali samo sivo litino. Proizvodnja gradbenih strojev se bo preselila v novo halo.

Veliko izdamo za vodo, pa smo potuhtali, da bomo prihranili precej, če kupimo črpalko in uporabljamo vodo iz Dobličice.

Tudi o načrtih za perspektivni razvoj BELTA smo razpravljali. Izdelale jih bodo strokovne službe podjetja s pomočjo zunanjih strokovnjakov. Načrti bodo nudili več variant.

ZDRAVSTVO: Samoupravljanje v enote, z delovnimi organizacijami pa več stikov

■ **Vlado Seničar in dr. Pavel Slamay, osnovna organizacija ZKS:** — V zdravstvenem domu v Črnomlju smo po plenumu razpravljali predvsem o samoupravljanju v našem domu. Pokazalo se je, da so delovne enote premalo samostojne. Svetu doma lahko dajejo samo predloge, nimajo pa pristojnosti za odločanje. Komunisti smo zato sklenili, da je treba še v septembru konstituirati samoupravne organe delovnih enot in izvoliti predsednika delovnih skupnosti enot. Temu samoupravnemu organu bomo prepustili del pristojnosti, sestajal pa se bo najmanj enkrat na mesec.

Lotili smo se tudi razprave o sodelovanju med ZD in delovnimi organizacijami. Septembrski plenum občinskega sindikalnega sveta v Črnomlju se je izrodil v nekak dvoboj med direktorji in našimi predstavniki. Z obeh strani so padali enostranski očitki. Težave pa lahko odpravimo samo s sodelovanjem in s tesnejšimi vsakodnevnimi stiki. V ZD v Črnomlju smo zato na pobudo komunistov izvolili posebno komisijo, ki bo obiskala takšno zdravstveno ustanovo, ki ima to sodelovanje razvito. Nato bo izdelala predlog, primeren za naše razmere. O njem bodo razpravljali strokovni kolegij in samoupravni organi.

☆

Nagrajevanje po delu in samoupravljanje sta osnovni nalogi, tako smo zvedeli v razgovorih. Domala povsod se tu začenja akcija komunistov. Spopolnjeni sistem nagrajevanja po delu prinaša v vsaki delovni organizaciji sproti na površje proizvodne naloge in nasprotja, ki se pojavljajo v proizvodnji. Gre za organizacijo dela, tehnološki postopek, izvoz, notranji sistem delitve itd. Vse to lahko odrivamo z dnevnega reda in se predajamo varljivim sanjam, »da je v našem podjetju vse v redu . . .«, tako dolgo, dokler ne bo proizvajalec v spodbudnem sistemu nagrajevanja spoznal: »Več ko bom naredil, več bom dobil!«

■ **To spoznanje je zagotovilo, da nihče v podjetju ne bo mogel ustavljati razvoja. To spoznanje pa je tudi dokaz prisotnosti samoupravljanja, ki v naši družbeni ureditvi daje proizvajalcu pravico razpravljati in predlagati, skratka, sodelovati v procesu proizvodnje in delitve! Bralcem pa prepuščamo sodbo o tem, kdo ima prav: ali tisti kolektivi, ki trdijo, da je pri njih vse v redu in da pri njih ni anomalij, ali pa tisti, ki odkrito in pogumno naštevajo probleme in jih tudi rešujejo!**

MILOS JAKOPEC

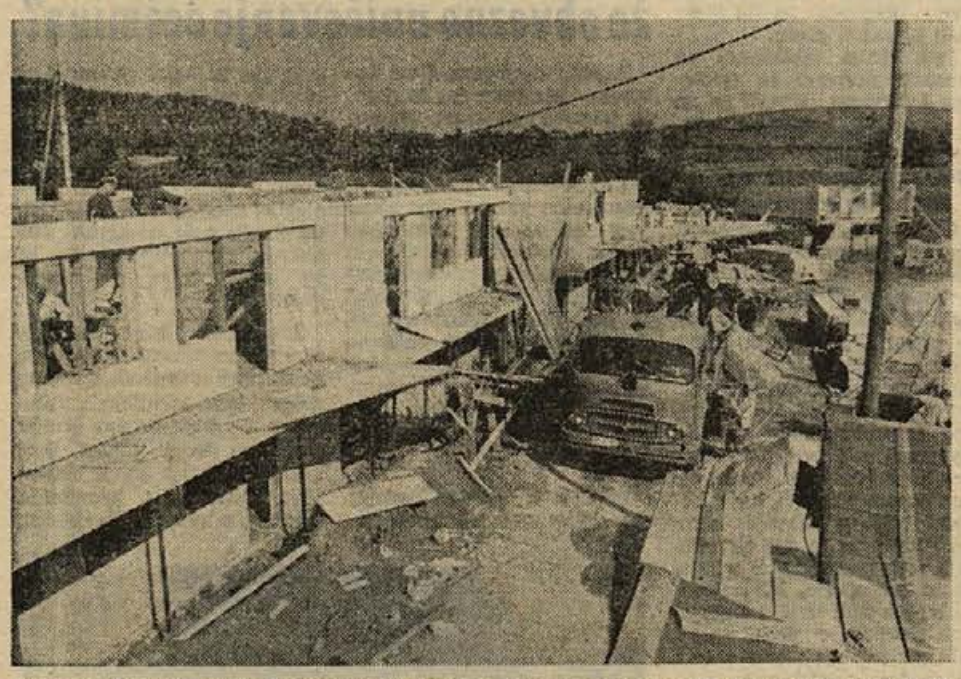

Tovarna NOVOTEKS je omogočila svojim delavcem in uslužbencem gradnjo individualnih hiš na parcelah v Bučni vasi v Novem mestu. Letos so namenili prvim 16 interesentom več kot 100 milijonov Sdin posojila za gradnjo na zemljišču, ki ga je tovarna že pred tem odkupila. Vseh parcel je 50. Hiše gradi po polmontažnem sistemu s siporex elementi domače gradbeno podjetje PIONIR. (Foto: M. Moškon)

Samo(voljno)upravljanje

To je samo bežen koncept skeča, ki pa se v naši vsakdanji samoupravljavski praksi še vedno dokaj pogosto dogaja. Nastopajo: ona, On in ON. Prizorišče: kjerkoli, konkretneje v nekem našem nadobudnem gostinskem podjetju.

Njej je bilo nenadoma vsega dovolj. Ni mogla več trpeti nekaterih pomanjkljivosti, ni več razumela nekaterih stvari. V svojem razmeroma slabo plačanem poklicu je doživela že marsikatero razočaranje, marsikatero pikro je morala prenesti. Prostega časa skoro ni imela, čeprav je njej kakor tudi vsem njenim sodelavkam pripadal prost dan v tednu. Pa ga ni bilo. Tudi z nagrajevanjem v kolektivu ni bilo vse najbolje.

Pa se je pritožila NJEMU, organizaciji, ki že od nekdaj skrbi za pravice delavcev, občinskemu sindikatu. Tako in tako, tovariši, mislim, da je treba nekaj ukreniti. Takoj ji je bilo lažje, ko se je nekomu tovariško, takole iz oči v oči, potožila.

Na prizorišče stopa On v osebi šefa. Zelo je hud. Kaj takega!? Nemogoče stvari se dogajajo, o n a si upa pritoževati se pri NJEM. In ji še pove, da bi najprej morala napraviti na upravni odbor kolektiva pismeno prošnjo, če se sme pritožiti na sindikat, prošnjo bi UO potem po predpisih preštudiral in odobril ali pa tudi ne. Verjetno ne...

Že dolgo je tega, kar smo pričeli govoriti o samoupravljanju, dovolj dolgo tudi že spodbujamo kritiko, zdravo, konstruktivno kritično besedo. Tudi se vsa naša družba že lep čas daje z različnimi nepravilnostmi, slabostmi, samovoljo in samopaštvom. Toda vedno znova ugotavljamo, da vse besede, vsa pisma, vsi plenumi in sestanki nekaterim ne pridejo do živega, da se gredo še vedno »delavce« in delodajalce...

Nekoč je naš veliki Prešeren zapisal: »Podplat je koža čez in čez postala«...

F. G.

Lamut in Kostanjevica

Prezgodaj je še, da bi pravično ocenili in se docela zavedeli pomena povezanosti slovenskega umetnika Vlada Lamuta s Kostanjevico, ki ga je izza leta 1955 spremljala vse do njegovega prezgodnjega in tako tragičnega smrtnega boja. Njegovo delo je ostalo, živelo bo med nami in nas oplajalo s svojo lepoto in iskrenostjo. Zato bo tudi ocena lahko toliko bolj tehtna, kolikor bolj bomo oddaljeni od dogodkov, ki so po človeški in umetniški plati vredni spomina.

Vse preveč nam je še pred očmi neznanec, ki je pripotoval s popoldanskim avtobusom v vročih poletnih dneh, obložen z najrazličnejšimi pripravami, mapami in stojali, z obvezno baretko na glavi in največkrat s šalom okoli vratu, če ne drugače — pod razpeto srajco.

To je bil akademski slikar Vlado Lamut, neznanec samo prvo poletje, kasneje so ga ljudje dodobra spoznali, saj jih je vodil po razstavah, jim razlagal razstavljene umetnine, risal na obrežjih Krke ali pod jaso ob gradu, se pogovarjal z njimi, jih slikal in risal v gledaliških garderobah — bil ustvarjalen na vsakem koraku.

Kostanjevica se mu je priljubila, pa tudi on Kostanjevičanom. Celo vrsto pejsažev in portretov je v svoji najzrelejši dobi ustvarjanja posnel prav v Kostanjevici. Zato smo teh nekaj vrstih poskušali napisati v njegov spomin, ki je še vedno živ in bo živ tudi ostal, saj taki ljudje, kot je bil on ne morejo in ne smejo umreti. Preveč so se razdajali, preveč so goreli in izgorevali za lepoto, preveč ljubili, delali in ustvarjali, da bi pozabili nanje, zakaj taki ljudje ne izgorevajo kakor sveče, marveč gore kot trajna plamenica ljubezni in lepote.

Vlado Lamut je prišel prvič v Kostanjevico v kulturni sezoni 1955/56. Takrat je novomeška študijska knjižnica priredila posebno spominsko razstavo ob obletnici Janeza Trdine. Na tej razstavi je tudi Lamut predstavil nekaj svojih grafik in akvarelov in jih od teh že takrat vsaj šest prodal Kostanjevičanom. Če se prav spominjam, je prav Lamut pomagal postavljati to razstavo in tako smo se prvič srečali.

Na pogled ni bil videti zdrav. Delal je vtis izčrpanega človeka, toda ta videz je kasneje s svojo vitalnostjo popravil, tako da začetni vtisi niso bili vselej točni.

Poznalo se mu je, da je mnogo pretrpel, kar so še posebej izpričevale globoko zarezane brazde okoli ust. Delal je hlastajoče, nervozno, meditiral sam s seboj, na pripombe navzočih pa sunkovito reagiral. Bil je nepopisno skromen, miren in tih. Iz njegovih ust nisi slišal žale besede, nisi slišal kletve ne umazane smešnice, s katerimi se tako radi nekateri uveljavljajo. Bil je prefinjen in je živel samo za umetnost. Če izvzamemo njegovo zanimanje za medicino (vedno je nosil s seboj polno medikamentov in medicinskih knjig), je bila umetnost edino področje, ki ga je zanimalo. Njej je služil, zanjo je živel iskreno in pošteno, tako, kot more le resničen umetnik. In Lamut je bil resničen umetnik do poslednjega vlakna svojega bistva. Njegovo ustvarjanje ni poznalo špekulacij, sprenevedanja in komolčarstva, bil je preplemenit in preveč prefinjen, da bi zmogel kaj takega.

Kostanjeviška likovna zbirka, ki ima danes poleg Jožeta Gorjupa, po katerem nosi ime, največ del Vlada Lamuta, je bila z njim povezana od prvega dne. Pa ne samo simbolično, kajti Lamut je poleg Stiplovška bil prvi, ki je daroval svoja dela za to zbirko, in to že takrat, ko je novomeška knjižnica priredila že omenjeno Trdinovo razstavo. Vrsto svojih del je že takrat daroval, jih potem sam tudi opremil in določil zbirki prvi razpored.

Kostanjevičanom je še dobro v spominu tista nedelja, ko so se prvič zbrali v šolskem poslopju samo zato, da si ogledajo darovane in razstavljene umetnine. Lamut je imel uvodno besedo, spremljal obiskovalce od slike do slike in jim razlagal, jih navduševal in učil. Potem je ostal z zbirko tesno povezan vse do konca, čeprav ni več tako pogosto sam prihajal v Kostanjevico. Vse preveč je bil zaposlen, zadnje leto pa v tujini. Toda ko je tiskal nove grafične liste, ni pozabil kostanjeviške zbirke in je vselej po en primerek odtisnil tudi zanjo in jo poslal največkrat po avtobusu, včasih pa po pošti. Bil je prepričan, da je to najboljša pot za kulturno osveščanje mladih src, za živo in resnično estetsko vzgojo, za ločevanje pristnega od nepristnega.

Leta 1957 je razstavljal motive iz Kostanjevice. Vrsta prelepih in doživetih olj in risb je to. Kostanjevico je posnel z raznih strani v soncu in večernih ter jutranjih urah. Nastal je cel ciklus, ki predstavlja doslej najuspešnejše upodobitve tega malega naselja na Krki.

Toda s tem ni končal. Delal je naprej in še nekaj tednov pred smrtjo poslal štiri primerke »Kostanjevice v delu«, kakor je sam zapisal.

Vlado Lamut je že 15. 8. 1958 pripravil svoj akvarel za turistično razglednico Kostanjevice. Kasneje je namero odložil in jo uresničil v prvih dneh po novem letu 1962.

Lamut je tiste dni delal tudo dolenjsko metropolo, grad Otočec in Gracarjev turn, bivališče Trdinovih dobrih prijateljev Rudežev. Izmed štirih akvarelov je Kostanjevica najbolj dognana, doživeta, domišljena in čustveno pregnetena, daleč najboljša.

Samo nekaj imajo vsaj prve tri skupnega: reko, dolenjsko reko Krko, ki jo je opevalo toliko pesnikov in upodobilo toliko palet. Ta reka je na teh slikah temna, skrivnostna in se nam danes zdi še bolj črna. Te slike so tri Lamutove postaje, ki se jim pod izlivom Krke v Čatežu pridruži še četrta — umetnikov rojstni kraj. Tega ni upodobil v tej seriji dolenjskih turističnih akvarelov, morda je mislil, da je še čas.

Pa ga ni bilo.

Šestindvajsetega februarja 1962 je zapisal:

»Morda se bom nahajal (‚službeno') v drugi polovici marca v okolici Kostanjevice. Sedaj ne morem priti.«

Trinajst dni po tem zapisu je zaključil svojo pot. Krka ga je zvabila v svoje skrivnostne globine in ga potem ponesla mimo vseh njegovih tolikanj ljubljenih motivov pod Ločensko cesto, mimo Otočca, Kostanjevice in Čateža . . .

Kako zapletena je človekova usoda!

LADO SMREKAR

VLADO LAMUT: Večer v Kostanjevici (tuš 1957)

Mladi Grosupeljci na Kozinovem grobu

Mladinski pevski zbor osnovne šole iz Grosupljega si je na včerajšnjem izletu po Dolenjski dopoldne ogledal v Kostanjevici znamenitosti v osnovni šoli in Formo vivo, popoldne pa se je ustavil v Novem mestu, kjer je med drugim zapel žalostinko na grobu nedavno umrlega slovenskega skladatelja in akademika Marjana Kozine.

Ta zbor je v grosupeljski občini eden najboljših in je požel že vidne uspehe na raznih prireditvah, dvakrat pa je nastopil tudi na republiških tekmovanjih. Letos nastopa že sedmo leto in ga vodi od ustanovitve Viktor Žnidaršič. Zadnji samostojni koncert je imel zbor junija letos.

V zboru nastopa okoli 100 mladih pevcev in pevk, izjemoma pa se poveča tudi na 120 članov. Za nagrado za uspešno pevsko sezono se vsako leto odpravi na izlet po Sloveniji in je do zdaj obiskal že mnoge kraje in priljubljene izletniške postojanke.

Nekateri člani zbora se še dobro spominjajo leta 1962, ko jih je obiskal skladatelj Marjan Kozina. Včeraj pa so na novomeškem pokopališču posvetili spomin na velikega skladatelja.

Dvesto novih knjig

Za vojaško knjižnico v kasarni »Milana Majcna« bodo te dni kupili spet 200 novih knjig. Za te nove knjige so namenili pol milijona starih dinarjev. Da pa bi lahko izbrali res dobra dela domačih in tujih piscev, so poleg knjižničarja, starejšega vodnika Milana Tatalovića, določili še dva mlada vojaka, Vukašina Momčilovića in Milorada Mrkela, ki sta pred odhodom k vojakom diplomirala iz jugoslovanske književnosti.

A. K.

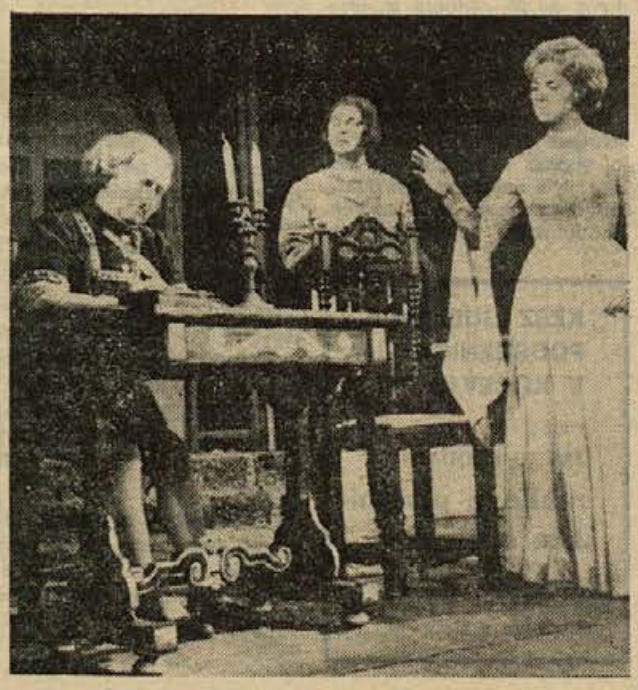

Veronika Deseniška v Novem mestu

V sredo, 19. oktobra, bo na odru novomeškega Doma kulture gostovalo Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane z znano dramo Otona Župančiča »Veronika Deseniška«. Predstava za dijake bo že ob 16.30, za ostalo občinstvo pa ob 20. uri. Na sliki: prizor iz »Veronike Deseniške«, igrane v sezoni 1965/66.

DRUŽBA IN ČAS

Igra je izgubljena

Ribniška »Svoboda« je bila še pred nekaj leti zelo delavna, zdaj pa je skoraj ni čutiti — V zadnjem času so bili aktivni le pevci — Pred letom dni obljubljene igre občani še niso videli

Že pred približno letom dni so zastopniki DPD »Svobode« iz Ribnice obljubili igro. Povedali so celo, da jo že študirajo. Vse pa kaže, da jo nameravajo temeljito naštudirati ali pa je prišlo vmes kaj drugega in igre sploh ne bo.

Dramska sekcija ribniške Svobode je bila še pred dvema letoma zelo delavna. Pred tremi leti je na področnem tekmovanju Svobod zasedla z igro »Vi, ki nas sodite« celo tretjo mesto. Že dve leti pa dela Svobode sploh ni več čutiti.

Prizadevna je le še pevska sekcija. Pevci so letos nekajkrat nastopili, vendar pa se občani boje, da bi tudi ti ne utihnili.

Domače Svobode torej v kulturnem življenju Ribnice skoraj ni čutiti. V Ribnici nastopajo v glavnem le še kulturno umetniške skupine od drugod. Lep primer za to je ribniški festival.

Pa vendar bi le kazalo odkriti vzroke, zakaj domača Svoboda ne dela, in jih odstraniti.

VAŽNA POSTAVKA V NAŠEM TURIZMU JE ŠOLANJE GOSTINSKIH DELAVCEV

Šola, ki nikoli ne zapre vrat!

Brez primerno šolanih in usposobljenih gostinskih delavcev si ne moremo predstavljati turizma — Šolski center za gostinstvo v Novem mestu (bolj na kratko mu pravimo Gostinska šola) vzgaja mlade gostince, razen tega pa se ukvarja tudi z dopolnilnim izobraževanjem starejših gostincev — To je torej res šola, ki nikoli ne zapre svojih vrat

Gostinska šola v Novem mestu stoji na začetku novomeškega Brega ali »vlaka«, kot so ga imenovale generacije nekdanjih Novomeščanov. Del mesta, ki je tolikokrat upodobljen na slikah in grafikah Božidarja Jakca, je dobil s preureditvijo nekdanjega gostišča »Breg« restavrirano podobo, točko, ki dominira v pogovorih o tem delu mesta. Ni čudno, da je Božidar Jakac tolikokrat upodobil Breg, saj se je tam rodil, in ne da bi kaj več govoril o tem, navedimo njegove vrstice v spominski knjigi šolske restavracije: »Ko je šlo prejšnje stoletje v zaton, so bili moji starši gostilničarji in tu, v tej mali sobici (današnji Jakčevi sobici v šolski restavraciji) se je začelo moje romarsko življenje. S prečudovito ureditvijo prostorov je dana počastitev naši družinici, za kar sem počaščen in od srca hvaležen.«

Namen gostinske šole v Novem mestu po besedah njenega ravnatelja tov. Marka Ivanetiča ni samo v tem, da izšola kadre, temveč, da jih tudi vpelje v delo. Šola ima torej skrb za njihovo uspešno delo. »Naš namen,« pravi tovariš Ivanetič, »je predvsem ta, da bi ti kadri čim uspešneje urejevali gostinstvo na našem področju. Naše delovno področje, to je področje, ki ga zajema šola, je novomeški bazen, Bela krajina, Mirenska dolina in Spodnje Posavje, precej pa jih je tudi iz Medmurja. Na uspeh šole ne gledamo samo po tem, koliko kadrov je vzgojila, koliko učencev je uspešno končalo šolanje, ampak gledamo tudi, kako se vključujejo ti učenci v gostinstvo in končno na raven gostinstva, ki jo naj absolventi šole na našem področju dvigajo.«

Gostinska šola v Novem mestu se ukvarja (poleg rednega šolanja) tudi z drugimi oblikami izobraževanja. V vse večji meri se pojavlja potreba po izobraževanju naših gospodinj, v okviru delovnih organizacij ali izven njih. Tako bo šola npr. organizirala tečaj za gospodinje v nekaterih podjetjih.

Kljub temu da to ni osnovna dejavnost šole, pa je brez dvoma zelo pomembna za družinsko zadovoljstvo, pravilno prehrano prebivalstva in njegovo zdravje.

V zvezi s tem je izvedena taka organizacija šole, ki ima poleg redne šole še oddelek za odrasle, to je oddelek za široki profil gostinskih delavcev (kuharja in natakarja) in oddelek za ozki profil gostinskega delavca. Oddelek za gospodinjsko vzgojo je toliko pomembnejši v času, ko se gospodinjska vzgoja v osnovni šoli zmanjšuje.

V zvezi z gospodinjsko vzgojo je ravnatelj gostinske šole tovariš Marko Ivanetič posebej poudaril tole: »Kratkovidno gledajo tisti, ki smatrajo, da je gospodinjska vzgoja nepotrebna. Te ugotovitve ne potrjuje samo domača praksa, ampak tudi praksa v tujini.

Inštruktorji oziroma predavatelji gostinske šole pomagajo, kadar jih delovna organizacija potrebuje, in na delovnem mestu usposabljajo strokovne kadre, ustrezno seveda specifičnim pogojem dela v teh organizacijah.

V zvezi s problemi šolstva na gostinski šoli smo njenemu ravnatelju zastavili nekaj vprašanj.

»Tov. ravnatelj, nam lahko kaj poveste o letošnjem vpisu na gostinsko šolo in o sistemu šolanja?«

»Z letošnjim letom prehajamo od dosedanjega tromesečnega na štiriinpolmesečno izobraževanje v šoli v smislu sklepov in priporočil pristojnih republiških organov in Skupnosti gostinskih šol Slovenije.

(Konec prihodnjič)

PRIPRAVE ZA GRADNJO KOPALIŠČA V KOČEVJU

Kopanje ni luksus, ampak potreba

Kopališče bi veljalo 150 do 170 milijonov S-din — Leto dograditve odvisno od odločitev delovnih organizacij — Po dograditvi šole naj bi bila glavna investicija kopališča

Po vojni smo v Jugoslaviji vlagali največ investicij v gospodarstvo, zato so negospodarske panoge zaostajale. Za dobro proizvodnjo in storilnost pa niso potrebne samo dobre in moderne proizvodne naprave (zgradbe, stroji, orodje), ampak tudi razgledan in zdrav proizvajalec.

V kočevski občini se tega zavedajo, zato so prav v zadnjih letih vložili precej denarja tudi za negospodarske investicije, se pravi investicije, od katerih je odvisna življenjska raven občanov. Tako je Kočevje v sorazmeroma kratkem obdobju dobilo nov zdravstveni dom in dom telesne kulture, ki je med najlepšimi v Sloveniji. Že prihodnje leto pa bo predvidoma povsem dograjena nova šola itd.

Želja občanov pa je, da dobi Kočevje tudi kopališče. Kopanje in gibanje na zraku je namreč zelo zdravo. Denar, ki bi bil porabljen za gradnjo kopališča, bi bil torej dobro naložen, saj je prav kopanje ena izmed oblik, ki preprečujejo nastanek bolezni. Kopamo pa se radi vsi, od najmlajših do najstarejših.

Prav zato je bil v Kočevju izvoljen odbor za gradnjo kopališča, ki je že naročil načrte za kopališče in pripravil več predlogov za zbiranje denarja zanj. V načelu je sklenjeno, da bo gradnja kopališča na vrsti takoj, ko bo dograjena nova šola. Ta pa bo predvidoma dokončana prihodnje leto. Kopališče naj bi bilo dograjeno v letu 1968, to pa je odvisno predvsem od tega, kdaj bo zbran denar oziroma kdaj bodo preskrbljeni krediti, in odločitev delovnih organizacij, če bodo podprle predlog skupščine, naj bi prispevek delovnih organizacij znižali od 3 na 2 odstotka s tem, da ga sprejmejo za dobo dveh let. V tem primeru bi bila dokončana šola in zgrajeno kopališče. Kopališče pa je tudi zadnja večja investicija, pri kateri je potrebno sodelovanje vseh občanov.

Po dosedanjih računih bi gradnja kopališča s toplo vodo veljala 150 do 170 milijonov S din. Analize so pokazale tudi, da bi dohodki kopališča krili vzdrževanje.

Ložine in ne Lužine

6. oktobra je bilo na 6. strani Dolenjskega lista poročilo z naslovom Uspeh lužinskih gasilcev. Očitno gre v sestavku za *Ložine*, ne pa Lužine, saj je na vseh zemljevidih in specialkah le ta oznaka. Obstajata celo dve Ložini: takoj pod Jasnico so *Dolnje Ložine*, bliže Stari cerkvi pa je vasica *Gornje Ložine*. Tudi na bližnjem Kočevskem pogorju ali Stojni je med vrhovoma Strmec (656 metrov) in Slovenskim vrhom 1040) *Ložinski vrh* (923 m), zahodno od oběh Ložin. Slavje gasilcev je bilo torej v *Gornjih Ložinah*.

A. Arko

Trčenje mopedistov

5. oktobra ob 19. uri se je zgodila hujša nesreča na cesti med Staro cerkvijo in Slovensko vasjo. Po cesti je iz smeri SLOVENSKA VAS vozil mopedist Slavko Pavlič s sopotnico, z nasprotne smeri pa mopedist Kare Mrvar. Tovariš Mrvar se je izogibal kiknjam na cesti, pri tem pa je trčil v naproti vozeči moped. Pri trčenju si je Mrvar zlomil nogo v gležnju.

Kočevski upokojenci so si pri svojih klubskih prostorih uredili kegljišče. Poslužujejo se ga radi tudi drugi občani, predvsem člani kolektiva SGP Zidar. (Foto: Primc)

RAZGOVOR Z UPRAVNIKOM VODNE SKUPNOSTI

Industrija potrebuje vedno več vode

Rinži zmanjkuje vode — Vodovod ne more dajati industriji več vode, kot jo že daje — Spoj Rakitnica–Rinža obravnava tudi urbanistični načrt

Rinža ima zelo šibak tok, saj znaša v poletnih mesecih pretok vode pri zapornicah v Kočevju le nekaj litrov na sekundo. Prav zato je reka pogosto umazana, na njej plavajo smeti in drugi odpadki, ki kaze Rinžo in mesto, razen tega pa vsako večje onesnaženje vode z odplakami povzroči vsaj enkrat v letu množičen pogin rib.

Precej ljudi misli, da je glavni vzrok minimalnega pretoka vode črpanje vode iz studencev, ki so se stekali v Rinžo, v kočevski vodovod. Pred kratkim smo obiskali Jožeta Oberstarja, upravnika Vodne skupnosti Kočevje-Ribnica in ga vprašali, kaj meni o teh govoricah in kako bi bilo mogoče pretok vode izboljšati.

Tovariš Oberstar je povedal, da je Vodna skupnost že ukinila črpališče v Podgorski ulici v Kočevju in pri Rožnem studencu, vendar pretok Rinže kljub temu ni dosti boljši. Obdržali so le črpališče v Slovenski vasi, tega pa ne bodo še kmalu ukinili.

Po njegovem bo treba rešiti pretok in stanje Rinže drugače. Eden izmed načinov, ki ga upošteva tudi urbanistični načrt Kočevja in ga je v svojem diplomskem delu že leta 1959 obdelal inž. Lojze Blenkuš, je, da bi Rakitnico speljali v Rinžo, se pravi, da bi vodo iz Obrha preusmerili v Rinžo. Za uresničitev načrta bi morali izkopati 7000 do 9210 metrov nove struge.

Po mnenju tovariša Oberstarja taka rešitev ni potrebna samo zaradi večjega pretoka Rinže in njene podobe, ampak predvsem zato, ker potrebuje industrija vedno več vode. Industrija se bo nedvomno še razvijala in potrebe po vodi bodo vedno večje. Sedanja Rinža teh potreb ne bo mogla zadovoljiti, pa tudi vodovod ne more dajati industriji več vode, kot jo že daje.

Zaradi tega bo nujno v bodočnosti spojiti Rakitnico in Rinžo. Seveda pa bo treba po mnenju tovariša Oberstarja pred tem spojem izvesti še regulacijo Rinže in obnoviti nekatere jezove oziroma zgraditi nove.

Da so se v Osilnici pripravili na proslavo, je videti tudi na tej sliki, kjer hite z gradbenimi deli, da bi jih pravočasno končali (Foto: Jože Primc)

Svet zavarovancev bo štel 25 članov

Volitve v občinski svet zavarovancev bodo kmalu končane — Do 25. oktobra bodo izvoljeni tudi trije člani skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja Ljubljana

Do 15. oktobra bodo v kočevski občini izvoljeni člani občinskega sveta zavarovancev. Svet bo štel 25 članov, med njimi bo 10 starih, ki so bili v bivši komunalni skupnosti socialnega zavarovanja.

Novi občinski svet zavarovancev se bo sestal predvidoma do 25. oktobra in izvolil predsednika ter tri člane skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja Ljubljana.

Do 10. oktobra so bili že izvoljeni delegati, ki sestavljajo organe v volilnih enotah, kjer je v eni enoti več delovnih organizacij; le 6 največjih delovnih organizacij, bo predstavljalo samostojno volilno enoto.

Volitve potekajo doslej v redu. Delovni ljudje se zanje zanimajo, vendar pa je opaziti, da je čas, določen za izvršitev vseh volitev, nekoliko kratek.

KZSZ LJUBLJANA – PODRUŽNICA V KOČEVJU

razpisuje

JAVNO PRODAJO

rabljene pisarniške opreme

Licitacija bo 17. oktobra 1966 ob 10. uri v prostorih podružnice v Kočevju.

Nevarne igre

V Kočevju s otroci igrajo z žogo, ki jim med igro večkrat uide na cesto. Le srečnemu naključju in prisebnosti voznikov gre zahvala, da zaradi teh iger ni bil še nihče hudo poškodovan.

Največkrat uide žoga na cesto s športnega igrišča pri kočevski gimnaziji. Otroci stečejo za njo, ne da bi se prepričali, če je cesta prosta. Večkrat priteče otrok prav pod kolo avta, motorja ali kolesa.

Učno osebje in starši bi morali poskrbeti, da se take nevarne igre ne bi nadaljevale oziroma da bi igrišča ob cesti zavarovali z višjo ograjo.

Prvi prispevki za kopališče

Na računski knjižici številka 513-679-210 je že 215.000 Sdin — Prispevek mladine bo posebna delovna brigada

Odbor za gradnjo kopališča v Kočevju ima pri službi družbenega knjigovodstva odprto računsko knjižnico, na katero naj bi posamezniki in delovne organizacije nakazovale prispevke za gradnjo kopališča. Doslej je na računski knjižici 215.000 S-din 200.000 S-din je prispevala Kemlčna tovarna, 10.000 Sdin Delavska univerza Kočevje in 5.000 S-din Karel Rigler. Številka računske knjižice je 513—679—210.

Znesek sicer še ni velik, vendar je zadovoljiv, če upoštevamo, da občani in delovne organizacije še niso bili obveščeni, da je knjižica odprta.

Pred dnevi pa je obvestil predstavnik občinskega komiteja ZMS odbor za gradnjo kopališča, da je za gradnjo bazena pripravljena prispevati s prostovoljnim delom tudi mladina. V ta namen je občinski komite ZMS pripravljen organizirati posebno mladinsko delovno brigado.

DROBNE IZ KOČEVJA

■ MED UPOKOJENCI JE BILO PRECEJ RAZBURJENJA, ker so pokojnino za oktober prejeli šele petega in kasneje, medtem ko so jo prejšnje mesece dobivali že prvega. Nerodno je to, ker se zdaj vsi preskrbujejo z ozimnico in kurivom, pa so ostali brez denarja.

■ PRI STOLPNICAH OB RINŽI so si stanovalci skrajšali pot kar po zelenicah in jo posuli s peskom. Če so že naredili pot, pa bi lahko poskrbeli tudi za stopnice, tako da ne bi bilo treba skakati čez porušeno škarpo.

■ BREZPLAČNO PRHO imajo občani ob dežju na oglu prodajalne Metke ob trafiki.

■ PLOČNIK iz kamnitih plošč, ki vodi pred spomenikom proti Gaju, se je neenakomerno pogreznil in predstavlja novo nevarnost za pešce. Še posebno nevaren je za otroke, ki tečejo v šolo ali domov.

KOČEVSKE NOVICE

IX. SNO brigada - „Kočevska“

Poročali smo že, kako slovesno so v Kočevju za letošnji občinski praznik počastili spomin na zgodovinske oktobrske dneve iz leta 1943. Ob tej priložnosti je kočevska občinska skupščina slovesno podelila IX. slovenski narodnoosvobodilni brigadi — »Kočevski« — domicil v Kočevju in se tako dostojno oddolžila velikemu deležu, ki so ga borci in voditelji te zaslužne brigade imeli za osvoboditev domovine in še posebej za razvoj NOB in ljudske oblasti prav na ožjem in širšem območju kočevsko-ribniške doline. Objavljamo v celoti nagovor, ki ga je pred odborniki ObS Kočevje ob tej priložnosti imel tovariš Franci Kolar, nekdanji komisar IX. brigade, ki je o nastanku in življenju brigade povedal:

Tovariš predsednik, tovariši in tovarišice, odborniki občinske skupščine!

Bojni tovariši, pripadniki IX. slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade predlagamo tej skupščini, naj — izvršujoč pravice in dolžnosti občine Kočevje — z odlokom določi in podeli

IX. SLOVENSKI NARODNOOSVOBODILNI UDARNI BRIGADI DOMICIL V KOČEVJU

Z vstajo, z razvojem narodnoosvobodilne vojne in ljudsko-demokratične revolucije na Slovenskem je slovenski narod, politično organiziran in združen v Osvobodilni fronti in voden od najnaprednejše organizacije delovnih ljudi — komunistične partije Slovenije, ustvarjal in ustvaril svojo revolucionarno ljudsko vojsko — narodnoosvobodilno vojsko in partizanske odrede Slovenije kot sestavni del NOV in PO Jugoslavije.

Na Dolenjskem in Kočevskem so se prve partizanske enote oblikovale 1941. leta. S širjenjem osvobojenega ozemlja, z nenehnim pritokom delavcev, kmetov in izobražencev, zlasti pa mladine, so se partizanske enote hitro krepile številčno, organizacijsko, politično in vojaško. V kočevskem območju so med drugimi bile Kočevska četa, Kočevski bataljon, Kočevski odred in Zapadno-dolenjski odred. Slednji je vojaško in politično deloval ne samo na Kočevskem območju, temveč tudi v predelih zahodne Dolenjske sploh.

Spomladi in v poletju 1943 je bil ZDO pomemben činitelj slovenske partizanske vojske in je prav na Kočevskem in v sosednjih območjih opravljal zares važno poslanstvo. Tik pred kapitulacijo in neposredno po kapitulaciji fašistične Italije je ne samo osvobodil celotno območje, temveč je razorožil in zajel razmeroma močne enote redne italijanske vojske, fašističnih vojaških odredov in »civilnih« okupacijskih enot ter belogardistične in druge kvizlinške enote. Hkrati je odred osvobojeno ozemlje zavaroval, pomagal organizirati narodnoosvobodilne odbore in druge organe porajajoče se ljudske oblasti, sodeloval pri uresničevanju agrarne reforme, pri organizaciji šolstva, zdravstva in drugih vrst družbenih dejavnosti, in kar je še zlasti značilno, organiziral in ustvarjal neprecenljivo zalogo orožja in streliva, hrane, obleke in drugega materiala ter oskrboval in varoval bolnišnice. Vse to je bilo prepotrebno za nadaljnjo še budnejšo rast bojnih in borbenih sposobnosti ljudstva sploh, njegove vojske pa še posebej. ZDO je seveda deloval skladno z drugimi partizanskimi enotami in organizacijami, zlasti s sosednimi odredi in s prvimi štirimi slovenskimi brigadami. Nimam pravice niti namena poudarjati pomen in vlogo ZDO, ugotavljam le, da so Kočevsko in partizanske enote na Kočevskem odlič-

S SEJE SVETA ZA KMETIJSTVO V RIBNICI

Medved naj zapusti Slemena!

V ribniški občini je zaradi visokega staleža in škode, ki jo povzročajo, nujno potrebno odstreliti 5–7 medvedov — S planom Lovske zveze se le delno strinjajo — Lovske družine naj odločijo, kakšno organizacijo žele

Svet za kmetijstvo pri občinski skupščini Ribnica je na zadnji seji razpravljal o lovstvu. Največ so razpravljali o tem, če naj ostanejo lovske družine še naprej v sklopu okrajne lovske zveze Kočevje ali pa naj ustanove nov organ, ki bo povezoval delo petih lovskih družin na območju občine.

Po novih predpisih namreč vsaka občina lahko samostojno gospodari z lovišči, jih daje v najem lovskim družinam, potrjuje njihove načrte itd.

Po temeljiti razpravi je svet menil, naj se lovske družine same odločijo, kakšno organizacijo žele.

Nadalje je svet razpravljal o odstrelu medvedov. Lovske družine, ki jih je na področju lovske zveze Kočevje 12, so predlagale, da bi v prihodnji sezoni odstrelili 20—22 medvedov. Lovska zveza Kočevje je v svojem planu predvidela za odstrel 10—12 medvedov ali polovico manj kot lovske družine. Svet za kmetijstvo pa je menil, da je v ribniški občini nujno odstreliti 5—7 medvedov.

V količinskem odstrelu se torej plan lovske zveze in predlog sveta za kmetijstvo ribniške občine v glavnem ujemata (ker je v ribniški občini le 5 lovskih družin od skupnih 12). Ni pa se strinjal svet s stališčem lovske zveze, da v njenem planu ni predvideno, v kateri lovski družini ali vsaj občini naj te medvede odstrele. Lovska zveza namreč meni, da ni pomembno, kje medvede odstrele, in da je treba z odstrelom prenehati, ko pade 10—12 medvedov.

Svet je ugotovil, da je zaradi staleža medvedov in ogroženosti kmetijskih območij (posebno Velikih Poljan, kjer so se medvedje vrinili že v bližino naselij) nujno prav na ribniškem območju zagotoviti odstrel 5—7 medvedov.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da prvi medvedi padejo običajno na kočevskem območju. Za tuje turiste-lovce in lovsko zvezo je po mnenju sveta in ribniških lovcev verjetno kočevsko območje bolj zanimivo za odstrel, ker so v Kočevju boljši pogoji za nastanitev tujih lovcev (hotel) in ker so tu boljši stiki z lovskimi družinami in lovci-vodiči.

Vendar je potrebno zaradi velikega staleža medvedov in škode, ki jo povzročajo, odstreliti medvede tudi v ribniški občini. Posebno bi bilo nujno odstraniti medvede s Slemen. Slemena so namreč kmetijsko področje, razen tega pa tudi turistično zanimiv kraj (Ortneški grad, cerkev s starimi freskami, kapela sv. Jurija, lepi razgledi itd.).

Dolenja vas dobi igrišče

Še letos bodo v Dolenji vasi uredili športno igrišče, ki bo namenjeno predvsem za nogomet, uporabljala pa ga bo tudi šola za telovadbo.

Vaška mladina je zelo prizadevna, saj je sama ustanovila nogometni klub in zbrala nekaj denarja za opremo.

Občinska zveza za telesno kulturo, občinski komite ZMS in krajevne organizacije bodo po svojih močeh pomagali prizadevni dolenjevaški mladini. Vendar pa menijo, naj bi bila mladina aktivna ne le v nogometu, ampak tudi v drugih športnih panogah. Športno in kulturno življenje je bilo pred leti v Dolenji vasi zelo živahno.

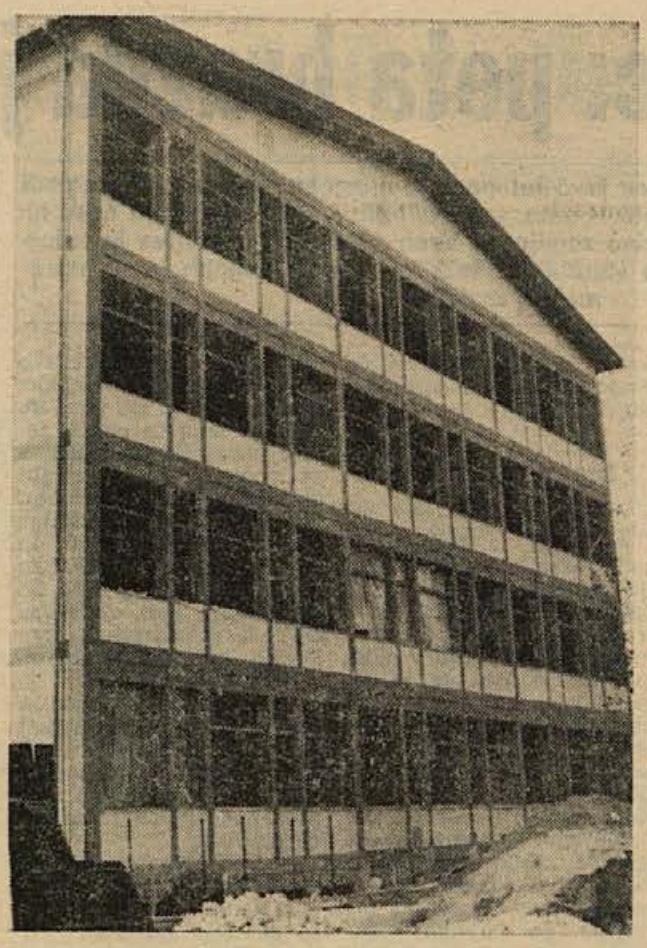

Zunanja dela na novi šoli v Ribnici bodo kmalu končana. Prav zdaj urejajo zadnje dele fasade. Predvidevajo, da bodo tudi notranja dela kmalu končana. Nato bo treba šolo le še opremiti, in pripravljena bo za pouk. (Foto: Primc)

Topničarji so slavili svoj dan

Vojaška enota v Ribnici je lepo proslavila dan topništva. 6. oktobra so imeli vojaški predstojniki tovariški večer, naslednji dan pa je bilo za vojake organiziranih več športnih in kulturno-umetniških prireditev. Na dan topništva so na slavnosti prejeli najboljši vojaki tudi pohvale, razen tega so bila razglašena napredovanja vojakov.

Že nekaj dni pred njihovim praznikom so vojaško enoto obiskali snemalci televizije, ki so posneli več prizorov za pionirsko oddajo.

Vojaška enota je organizirala tudi razstavo, ki je bila posvečena predvsem topništvu. Odprta je bila do 10. oktobra in jo je obiskalo več sto občanov, razen tega tudi učenci nekaterih osnovnih šol. Vodstvo vojaške enote se dogovarja, da bi zanimivo razstavo organiziralo še v nekaterih večjih krajih.

Nove osebne izkaznice

Nove osebne izkaznice so začeli pretekli teden izdajati tudi v Ribnici. Za vsako je treba plačati 2 N-din. Pri izdajanju pomagajo oddelku za notranje zadeve tudi ostali občinski uslužbenci, zato delo zadovoljivo napreduje. Stare osebne izkaznice bodo zamenjavali do novega leta.

Na istem oddelku so začeli zamenjavati tudi potne liste.

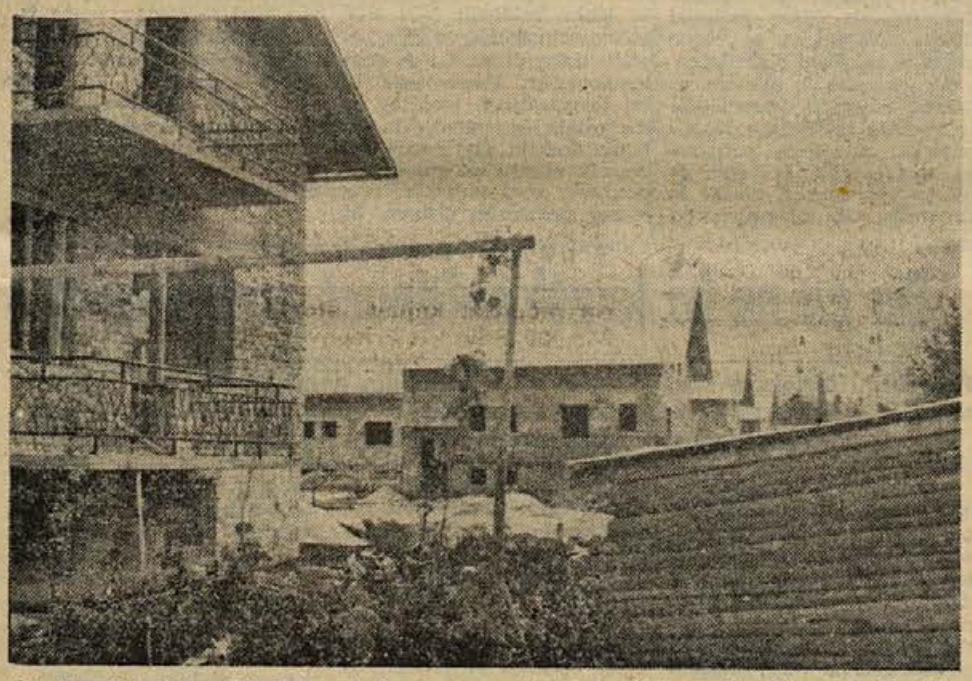

Ob Struški ulici v Ribnici nastaja novo naselje ki bo štelo preko 40 enodružinskih hiš. Stavbe so v različnih gradbenih fazah, nekatere pa že vseljene. Zazidalne parcele so skoro vse oddane. Na razpolago jih bo le še nekaj, če ne bodo do prihodnjega maja na njih začeli graditi lastniki parcel (Foto: Primc)

PRED 60-LETNICO V RIBNIŠKI DOLINI

ZA JUBILEJ TELESNE VZGOJE

Glavne slovesnosti bodo okoli dneva republike — Odprli bodo tri nova športna igrišča — Pred 60 leti je bil ustanovljen »Ribniški Sokol«

Na zadnjem plenumu občinske zveze za telesno kulturo v Ribnici so razpravljali predvsem o proslavljanju 60-letnice telesne vzgoje v Ribniški dolini. Sklenili so, da bodo v okviru proslav dneva republike organizirali tudi telesnovzgojni teden.

V tem tednu bodo organizirali akademijo, več športnih tekmovanj, odprli bodo več novih igrišč in razstavo. Na vseh športnih prireditvah bo sodelovala JLA; nanje pa bodo povabili tudi nekatere znane slovenske športnike. Na prireditvah bo prikazana množičnost in kvaliteta.

Med temi slovesnostmi bodo odprli športno igrišče v Dolenji vasi, Sodražici in Loškem potoku.

Ribnica bo praznovala 60-letnico telesne vzgoje v spomin na svoje prvo telovadno društvo »Ribniški Sokol«, ki je bilo ustanovljeno 15. novembra 1906.

Na plenumu so naročili posameznim članom, naj pripravijo programe športnih panog za prireditve v okviru letošnjega tedna telesne vzgoje. Razen tega so športniki izvolili nove odbore: za gospodarstvo, namizni tenis, rokomet, smučanje, šah, splošno telesno vzgojo in strelstvo. Tako bodo zainteresirani športniki lahko sami upravljali svoje športne panoge.

Nova prodajalna

Ker so prostori nekdanje Bartolove pekarne v Ribnici že nekaj časa prazni, bo v njih stanovanjsko podjetje uredilo prodajalno zelenjave, ker ima svojo vrtnarijo. V bližnji prihodnosti pa bodo na dvorišču za lokalom uredili tudi mehanično delavnico. —r

Premalo delavni sveti

Na seji delavskega sveta stanovanjskega podjetja je bilo ugotovljeno, da je razen redkih izjem večina hišnih svetov v ribniški občini neprizadevnih. Podjetje bo v novembru organiziralo sestanke stanovalcev, na katerih bodo volili nove člane hišnih svetov, za vodstva svetov pa bo v sodelovanju z delavsko univerzo priredilo poseben seminar. -r

RD naročila agregat

Ribiška družina Ribnica je pred kratkim naročila agregat za odlov rib, ki bo veljal 1400 DM. Z njim bodo izlavljali merske ribe iz gojitvenih vod in jih prenesli v lovne vode. Gojitvene vode pa nato spet napolnijo z zarodom.

Ribiška družina si je doslej izposojevala agregat pri ribogojnici Povodje. Izposojevalnina je znašala na dan 100.000 S-din. Ker izlavljajo ribe približno 14 dni v letu, je veljalo izlavljanje na leto okoli 1,400.000 S-din. Ribiška družina bo po nakupu agregata znatno znižala stroške izlova.

V Sodražico čez Jurjevico

Zaradi popravila ceste Žlebič—Sodražica so cesto v Žlebiču zaprli za ves promet, zato morajo vozila v Sodražico skozi vasi Breže in Jurjevico. Zagotavljajo, da bo cesta do zime končana do vasi Zapotok.

Damjana Vanič direktorica DU v Ribnici

Svet delavske univerze v Ribnici je imenoval za svojo direktorico Damjano Vaničevo, ki je že z dosedanjim delom pokazala lepe uspehe. Nujno bo treba univerzi preskrbeti večje prostore za knjižnico, čitalnico in predavalnice, ki jih bo DU morda dobila, ko se bo ribniška šola preselila v nove prostore.

»SOS! Hudournik na cesti!«

kliče pogosto stanovanjsko komunalno podjetje Ribnica Vodno skupnost Kočevje-Ribnica in lastnika zemljišča ob cesti proti opekarni v Ribnici, na katerem je počila vodovodna cev.

Voda iz pokvarjene vodovodne napeljave uhaja na cesto pri gostilni Pahulje in je cesto razkopala kot hudournik.

Za popravilo počene cevi pa se kljub številnim opozorilom stanovanjsko-komunalnega podjetja, ki skrbi za vzdrževanje te ceste, ne zmenita ne lastnik zemljišča ne Vodna skupnost. Torej spet napaka, za katero nihče ni kriv in za katero nihče ne odgovarja?

no izpolnile naloge, ki po svojem pomenu daleč presegajo ozemeljsko in siceršnjo omejitev in predstavljajo izreden prispevek k zmagi revolucije. Kakor je Bela krajina zibelka razvoja ljudske oblasti, tako sta Kočevje in Kočevsko prvi dom slovenskega vseljudskega, revolucionarnega parlamenta; kočevsko območje, Kočevski Rog in kočevsko mesto so bili ves čas vojne nepremagljiva in najpomembnejša baza in kraj osrednjih odločitev revolucionarnega narodnoosvobodilnega boja.

Zapadnodolenjski odred, naslednik Kočevskega odreda, je bil tipičen partizanski odred. A če ga sedaj, ko bo kmalu minilo četrt stoletja od njegovega nastanka, razvoja in njegovih političnih ter vojaških dosežkov, razčlenimo glede na sestav in dejavnost, ugotovimo, da je že tedaj, ko je imel še ime odred, vseboval vrsto prvin partizanske brigade.

IX. slovenska narodnoosvobodilna brigada, večkrat imenovana kočevska, je bila z odredbo Glavnega štaba NOV in PO Slovenije ustanovljena formalno kot nova enota. Skupno z VIII. SNO brigado Frana Levstika in X. SNO brigado — ljubljansko in kot sestavni del XVIII. divizije je bila dodeljena 3. oktobra 1943 ustanovljenemu VII. korpusu NOV Jugoslavije. Dejansko pa je bila IX. brigada v novih razmerah organsko nadaljevanje ZDO.

Tovarišice in tovariši, stalni odbor ZDO — IX. SNOU brigade so izmed sebe izvolili bivši borci teh oziroma te enote tukaj v Kočevju ob 20-letnici ustanovitve brigade. Odbor, ki ga imam častno dolžnost voditi, je pobudnik ustanovitve podobnih odborov drugih slovenskih brigad. Naši tovariši in mi odborniki nimamo nikakršnega namena posegati v dolžnosti in pravice Zveze združenj borcev NOV. Želimo le prispevati k zbiranju in obdelavi podatkov, pomembnih za zgodovino enote, ki smo jo nekoč tvorili in vodili, in omogočiti, da izide v zbirki NOV in POS knjiga o IX. brigadi; želimo posredovati mlajšim in vsem za napredek si prizadevajočih delovnih ljudi tiste lastnosti borca, človeka ter politično in družbeno razumevajoče osebnosti, ki so se v najplemenitejši in najčistejši obliki med partizani — borci in aktivisti lahko in morale izoblikovati. In končno ima naš odbor nalogo,. da bivšim borcem naše enote olajša medsebojne prijateljske in tovariške stike in snidenja.

Zgodovinopisje je na moč zahtevna naloga. Najsplošnejša dejanja naše revolucionarne vojne so splošno znana in priznana. Toda bogastvo oblik boja in ustvarjanja v času NOB je neizmerno. Prav je, da te oblike raziskujemo in pojasnjujemo, da bi se iz spoznanj in dosežkov naše neposredne preteklosti učili ustvarjati ali vsaj pozitivno vplivati na oblikovanje bodočnosti. Generacija nas borcev — zmagovalcev se ni borila le za svojo zmago, pač pa za mnogo več: za zmago dobrega nad slabim, napredka nad nazadnjaštvom. Sadovi zmage niso in ne smejo biti na voljo samo nam; mi smo se borili in si moramo še vedno prizadevati, da bodo sadovi vseh zmag v revoluciji in povojni graditvi last delovnih ljudi, enakopravnih proizvajalcev in upravljavcev. Mi se nismo navajeni obdajati z mlačnim udobjem in se okoriščati s sadovi tujega dela in se nočemo samohvalno zapirati v ozke kroge. Se hočemo in moramo delati, kolikor nam naše sposobnosti dopuščajo, in ohraniti ustvarjalno, idejno in politično mladost, ki se biološko sicer neizogibno odmika. Mi ne moremo deliti družbe na stare in mlade po generacijah rojstev; mi smo za napredno ustvarjalnost v vseh materialnih in miselnih področjih družbene dejavnosti, za humane socialistične odnose med ljudmi, za resnično delitev po delu, za krepitev samoupravnih dolžnosti in pravic; mi smo za mladost po revolucionarni dejavnosti, mi smo za skladnost naprednih besed z naprednim ravnanjem in ustvarjalnostjo.

Zagotavljam vam, ki predstavljate občane kočevske družbenopolitične skupnosti, da bomo bivši borci ZDO — IX. brigade storili vse, kar smo sposobni storiti za uresničenje določil ustave SFRJ, ustave SRS, programa ZKJ, in da se bomo trudili uresničiti naloge, ki jih najjasneje oblikuje in opredeljuje tovariš Tito. Veselimo se in smo ponosni, da Kočevje daje domicil prav naši brigadi.

(Nadaljevanje prihodnjič)

REŠETO

Krasinec: peta brazda je padla

Kmetijski obrat na Krasincu že 5 let posluje z izgubo — Ne toliko zaradi slabega gospodarjenja, kolikor zato, ker steljnikov v tako kratkem času ni mogoče spremeniti v plodno zemljo — Vseh 16 članov kolektiva je trdno prepričanih v uspeh, zato vztrajajo v težkih delovnih pogojih in ob minimalnih zaslužkih

Nenavadno je bilo že to, da mi je vodja obrata inženir Slobodan Drakulič prišel nasproti s traktorjem.

— Gnojila sem peljal v Griblje, je dejal. — Traktoristi so vsi na poljih, zato sem sam sedel za stroj. Samo 16 nas je! Imamo 212 hektarov ornih površin, 25 ha košenic in 200 glav živine. Vsak od nas prime za vsako delo, če je potrebno.

— Med ljudmi tu naokrog je o vašem obratu slišati več slabega kot dobrega — zakaj?

— Ko smo spomladi začeli izvajati sanacijski načrt kmetijske zadruge Črnomelj, smo odprodali nekaj traktorjev in 200 glav živine. Tedaj so vsi govorili, da bo obrat propadel. Govorice so bile že tako razširjene, da so hodili nekateri k nam spraševat, če bodo lahko kupili opeko od stavb.

Izguba je, a vedno manjša

— Letos je padla šele peta brazda na Krasincu, je nadaljeval. Kmetje bi lahko vedeli, da steljnikov v tako kratkem času ni mogoče spremeniti v plodno zemljo. Res pa je, da smo letos v gospodarstvu marsikaj spremenili. Prej smo redili 400 pitancev, zdaj jih imamo samo 200. Krmo smo vozili iz Črmošnjic, zato je bila draga. Odločili smo se rediti le toliko glav živine, kolikor jo lahko prehranimo z domačo krmo. Travniške površine povečujemo, vzporedno s tem bomo polnili tudi hleve.

Opustili smo obdelavo na 62 hektarih površin, kar spet ljudem ni šlo v račun. Deloma smo to storili zaradi pomanjkanja hlevskega gnoja, deloma zaradi močvirnatih tal. Nameravamo pa tudi te površine postopoma obnavljati in jih dognojevati s hlevskim gnojem. Do leta 1970 bo vsa zemlja spet obdelana. Ob teh spremembah smo število zaposlenih zmanjšali od 42 na 16.

Z izgubo pa je tako: letos je trikrat manjša, kot je bila lani. Prepričan sem, da bo obrat že prihodnje leto rentabilen. Letos smo precej zmanjšali proizvodne stroške.

— Več pripomb je tudi glede vaših odprtih hlevov. Kmetje pravijo, da niso za naše razmere.

— Ti prigovori so umestni. Hlevi so bili zgrajeni leta 1960, ko je bilo v Sloveniji nasploh moderno graditi odprte hleve. Pozimi, pri 9 stopinjah mraza, sicer odprtine zadelamo s slamo, vendar je v zimskih mesecih prirast živine dosti manjši. Toda naši hlevi ne bodo ostali odprti. Letos investiramo vsa razpoložljiva sredstva zadruge v preureditev hlevov na Lokvah, prihodnje leto bodo na vrsti naši hlevi.

Trdo delo za majhno plačilo

— Torej imate nehvaležno in trdo delo vsi, kar vas je tukaj zaposlenih. Ali je temu primeren tudi zaslužek?

— O tem ne bi rad govoril. Me je sram, je dejal inž. Drakulič. — Vprašajte na upravi zadruge.

In ko so tam povedali, da so pretekli mesec izplačali inženirjem agronomije tudi po 70 tisočakov, tehnikom okoli 50.000 dinarjev, nekaterim delavkam celo 25.000 din — ostane človek brez besed. Tega si ni moč razlagati drugače, kot da ljudje vztrajajo ob težkem delu in minimalnih zaslužkih samo, da bi dokazali svoj prav. Take požrtvovalnosti pa dandanes ne srečamo za vsakim vogalom.

Ra

Včeraj dopoldne so v Črnomlju odprli preurejeno trgovino podjetja VELETEKSTIL iz Ljubljane, ki je pridobila v vsem prvem nadstropju stavbe nove prodajne prostore. Kljub temu da so še do nedavnega gradbeni delavci razbijali po stavbi, kar vidite tudi na fotografiji, se otvoritev ni zavlekla dosti čez predvideni rok. Več bomo poročali prihodnjič. (Foto: Ria Bačer)

O prispevkih za poklicno šolo

4. oktobra so se v Črnomlju sestali predstavniki vseh delovnih organizacij kovinarske stroke ter razpravljali o financiranju poklicne kovinarske šole. Doslej je šola delovala samo za Beltove potrebe, medtem ko je v letošnjem šolskem letu postala šola odprtega tipa z ustanoviteljskimi pravicami občinske skupščine.

Na tem sestanku so razpravljali o vzdrževanju poklicne šole in prispevkih posameznih zainteresiranih kolektivov. Podjetja BELT, Rudnik, LIČ, ISKRA, KOVINAR in Obrtni servis v Semiču, ki so poslali v šolo svoje učence, so podpisali tudi pogodbo o sofinanciranju šole do konca letošnjega leta. Dolgoročnejše pogodbe o sofinanciranju pa bodo podpisali kasneje, ko bo v okviru nove zakonodaje na področju šolstva znano, kako bo z vzdrževanjem poklicnih šol.

Zdaj posluje kovinarska poklicna šola v Črnomlju še v starih Beltovih prostorih, po preselitvi učencev iz stare osnovne šole v novo osemletko pa bo dobila to stavbo poklicna šola za svoje potrebe.

Vse napake hitro odpravijo

Odkar ima podjetje ELEKTRO v Črnomlju vpeljano radijsko oddajno in sprejemno službo s centralo v Novem mestu, lahko mnogo prej popravijo vsako okvaro ob prekinitvah električnega toka. Posebno pozimi, ko sneg potrga žice, ali ob poletnih nevihtah prekinitve toka niso redke, vendar s pomočjo UKV naprave, vgrajene na terenskem vozilu, napako takoj odkrijejo. Tako poslovanje imajo vpeljano že leto dni, bilo pa je potrebno predvsem zaradi nemotenega poslovanja industrije, kjer že nekajminutna prekinitev toka povzroči precejšnjo škodo v proizvodnji.

Kaj pravijo črnomaljski upokojenci?

Kakor je že dalj časa v navadi, se črnomaljski upokojenci vsake tri mesece sestanejo. Ker imajo toliko težav glede pokojnin, bi bilo pričakovati, da bodo sestanki dobro obiskani, a se vedno zbero le isti člani podružnice.

Na sestanku 2. oktobra so izvolili delegata črnomaljske in semiške podružnice za komunalno skupščino socialnega zavarovanja. Soglasno je bil izvoljen Marcel Skočir iz Črnomlja. Ob tej priložnosti smo se pogovorili še o dodeljevanju posojil iz republiškega sklada socialnega zavarovanja za reševanje stanovanjskih problemov. Menim, da bi lahko pridobili štiri enosobna stanovanja, če bi v Semiču odkupili stavbo za dom upokojencev. Razen tega bi od razpoložljivih sredstev letos ostalo še toliko, da bi lahko dodelili vsaj nekaj primernih posojil za nujne preureditve stanovanjskih prostorov nekaterim članom, ki živijo v neprimernih in slabih stanovanjih.

Pogovorili smo se tudi o predvidenem izletu v Novo Gorico. Če se bo zanj prijavilo vsaj 45 članov, bomo izlet organizirali konec oktobra ali v začetku novembra. Vožnja z avtobusom bo stala okoli 3.000 dinarjev. Interesenti naj se čimprej prijavijo v društveni pisarni, ki je odprta vsak torek in četrtek od 9. do 11. ure.

K. M.

V Žuničih bodo imeli trgovino

Vaščani iz odročnih vasi Žuniči, Miliči in Paunoviči tako pogrešajo trgovine v bližini vasi, da so se odločili sami prispevati za gradnjo trgovskega lokala.

Pred kratkim so imeli zbor volivcev, kjer so se s predstavniki občine in KZ Črnomelj zatrdno dogovorili, koliko bo kdo dal. Razen tega so izvolili v gradbeni odbor naslednje občane: Pera Dragičeviča iz Miličev, Cirila Požeka iz Adlešič, Steva Vrliniča iz Paunovičev, Mika Žuniča iz Žuničev in Radeta Barjakoviča iz Žuničev. Sklenili so, da bodo čimprej začeli graditi po načrtu, ki jih bo oskrbela zadruga. Letos bodo zgradili temelje s kletjo in ploščo, za kar bo zadruga prispevala 1,5 milijona dinarjev, občinski sklad za lokale prav toliko, vaščani pa bodo navozili iz Kolpe 200 kubičnih metrov peska, izkopali temelje in pomagali zidarjem. Njihov prispevek ne bo manjši od 1,5 milijona dinarjev.

Prihodnje leto nameravajo gradnjo končati. Zadruga je pripravljena v letu 1967 prispevati nadaljnje 3 milijone dinarjev ter opremo, sklad za lokale 5 milijonov, vaščani pa bodo razpisali krajevni samoprispevek ter zbrali še manjkajočo vsoto.

Prva pojoča skrinjica v Črnomlju

Na željo svojih gostov je Gostinsko podjetje Črnomelj v začetku oktobra nabavilo juke-box in ga namestilo v gostišču Grad. Kaže, da se bo naložba okoli 1,300.000 din izplačala, saj je pojoča skrinjica zasedena vse od 5. zjutraj do polnoči, ko lokal zapro. Poslušanje vsake plošče po želji stane 50 din. Ob tem pa se je tudi v večernih urah nehalo mrtvilo v Gradu. Prej so imeli po 22. uri le redke goste, zdaj jih ne manjka vse do polnoči in še čez.

Da se ne bi kratkovidnost maščevala

Po sklepu občinske skupščine je bil v Črnomlju posvet poslancev s predstavniki gospodarskih organizacij in občinske skupščine — Razpravljali so o potrebnih spremembah srednjeročnega družbenega plana

Kakor je bilo sklenjeno na zadnji seji občinske skupščine, so v Črnomlju konec septembra sklicali posvet, na katerem so ponovno pretresli družbeni plan razvoja občine do leta 1970, ker so dosedanje razprave o osnutku plana pokazale na nekaj pomanjkljivosti.

Navzoči so bili zvezni poslanec Ludvik Golob ter republiški poslanec Leopold Krese, Viktor Zupančič, Lado Mišica in Miroslav Kambič, Ivan Lapajne v imenu republiškega odbora sindikatov ter predstavniki vseh gospodarskih kolektivov in občinske skupščine. Na posvet so vabili tudi zastopnike banke, a ni nihče prišel.

Po mnenju poslancev in odbornikov je sedanji osnutek plana premalo pogumen v planiranju gospodarskih dosežkov, po drugi strani pa se v njem kaže kratkovidna politika manjših gospodarskih organizacij, ki nimajo nobenega zagotovila, da bodo v naslednjih letih lahko uspevale.

Poslanci so govorili o nujnosti boljšega programiranja in o negotovem obstoju kolektiva z majhno, neserijsko proizvodnjo ter svetovali, naj si poiščejo močnejšega poslovnega partnerja ali pa se v celoti pridružijo večjemu podjetju iste stroke, ki ima zagotovljeno tržišče doma in na tujem. To velja zlasti za kolektiva kovinske stroke LIČ in KOVINAR.

Predstavniki teh dveh podjetij pa so zagovarjali svoj obstoj, prikazovali nujnost opravljanja del po naročilu in niso bili voljni svojega stališča spremeniti. Direktorji drugih, večjih kolektivov so govorili v glavnem o že znanih težavah svojih podjetij, tako da kaj novega na tem posvetu ni bilo slišati.

Sklenjeno pa je bilo, da bodo delovni kolektivi svoje družbene plane ponovno obravnavali vendar mnenja, ki so jih zastopali na posvetu, ne dajejo upanja, da bodo sedanje planiranje kaj dosti spremenili.

Minuli posvet lahko smatramo le kot ponovno prizadevanje širše družbene skupnosti, da ne bi obveljala kratkovidna politika nekaterih kolektivov. Dokončne sklepe pa bodo sprejeli samoupravljavci v prizadetih delovnih organizacijah in bodo zanje tudi odgovorni.

Na Tanči gori pogrešajo cestarja

Prebivalci Starega trga in okoliških vasi, pa tudi tujci se pritožujejo nad slabo cesto, ki vodi do vasi preko Tanče gore. Pravijo, da je slaba zato, ker na njej ni cestarja, ki bi jo vzdrževal. Če bi jame po dežju sproti zasipavali z gramozom in čistili kanale, ne bi bilo vzrokov za pritožbe.

O tem so med drugim govorili občani na nedavnem zboru volivcev v Starem trgu sklicanem zaradi obravnave družbenega plana do leta 1970, ki ga je obširneje razložil tajnik ObS Martin Tome, Občani so ob tej priložnosti predlagali še reorganizacijo šolstva v Poljanski dolini, kar pa bi morali urediti v sporazumu s sosednjo kočevsko občino.

Ribniški upokojenci na izletu po Beli krajini

2. oktobra so ribniški upokojenci odpotovali na izlet po Beli krajini. Obiskali so Črnomelj, Metliko, Vinomer, Pleterje, Dolenjske Toplice in Žužemberk ter se vrnili preko Starega loga in Smuke domov. V Žužemberku so imeli kratko spominsko svečanost pred spomenikom padlih, kjer je Vika Pickova povedala nekaj besed o težkih časih, upokojenci pa so padle počastili z enominutnim molkom.

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ KDOR PRIDE ČEZ veliki črnomaljski most v Loko, zagleda najprej ob cesti staro oglasno desko, ki stoji kot pijanec za plotom. Stoji na dveh kolih, vendar izven cestišča in tako postrani, da res ne veš, ali je še namenjena obveščanju ali so jo zavrgli.

■ VSAK TOREK OD 8. DO 12. URE bo poslej uradoval v mali sejni sobi občinske skupščine zastopnik Medobčinske zavarovalnice. Sprejemal bo stranke s področja mesta in bližnje okolice, iz Gradca, Gribelj in Dragatuša.

■ TURISTIČNI BIRO je 9. oktobra organiziral avtobusni izlet na Višarje, v Celovec, na Vrbsko jezero in h Gospe Sveti. Za izlet po Koroški je bilo precej zanimanja, saj so zlahka zbrali 31 prijavljencev iz mesta in bližnjih krajev.

■ V PRODAJALNI USNJE-TEKSTIL razprodajajo moške, ženske in otroške zimske plašče s precejšnjim popustom, nekatere celo po polovični ceni. Doslej so prodali že za okoli 3 milijone dinarjev blaga s popustom, na zalogi pa imajo še nekaj plaščev posameznih številk.

■ MEDTEM KO NIKJER v bližnjih krajih Dolenjske že dalj časa ni bilo dobiti ene limone, so jih imeli pretekli teden v črnomaljski samopostrežbi PREHRANE, kolikor jih je kdo hotel. Bile so sicer majhne in nelepe, a vseeno kupcem zelo dobrodošle.

■ NA TRGU SO PRODAJALI v četrtek vsakovrstno zelenjavo in živila, pa tudi jajc ni manjkalo. Prodajalke pa so prebrisane: kupce ocenjujejo po videzu. Tako so računale nekaterim jajca po 90, drugim po 80 din, četudi sta stranki skupaj kupovali.

NOVICE črnomaljske komune

Vse prošnje so zaman

Že dve leti se v Dragatušu vleče spor zaradi pranja zadružnih vozil pred skladiščem, a kljub vsem prošnjam voda, nafta in nesnaga še vedno tečejo po cesti. Šolarji morajo tam mimo, ko gredo v telovadnico v Zadružnem domu, ko prihajajo v šolo in ko gredo domov. Večkrat so močno umazani, ker se nesnaga prijemlje čevljev in obleke, raznesejo pa jo po vsej lepi šolski stavbi.

Četudi je bil kolektiv zadruge v Dragatušu že večkrat opozorjen, naj pere vozila na urejenem perišču pri hlevih, kar je zahtevala tudi uprava zadruge v Črnomlju, nič ne pomaga.

Uprava šole je sklenila zahtevati, ker sama nič ne doseže, naj spor uredi krajevna skupnost, kateri plačujejo odstotek od mesečnih osebnih dohodkov. Če ne bodo zadeve uredili, bodo nehali plačevati prispevek.

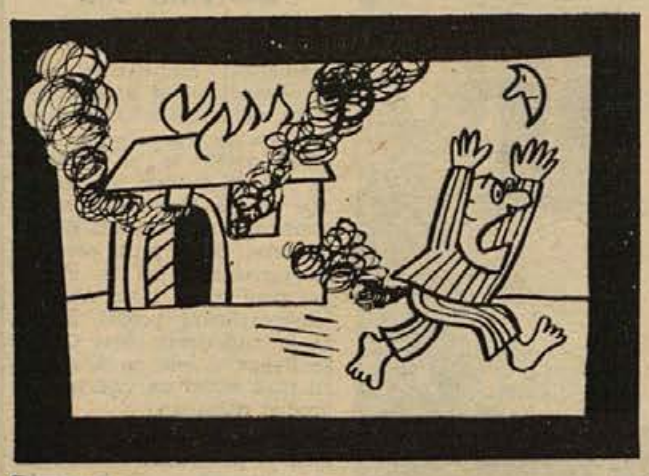

PREPOZNO!

»Na pomooooč!« je vpil in prosil Jernej, ko mu je rdeči petelin sredi noči skočil na streho. Ogenj mu je upepelil dom, v njem pa tudi vse prihranke, ki jih je Jernej po stari šegi čuval na dnu omare.

DENARJA ne shranjujte v starih nogavicah, škatlah in pod tramovi podstrešja! Danes, jutri in vedno naj vas spremlja

HRANILNA KNJIŽICA

DOLENJSKE BANKE

IN HRANILNICE NOVO MESTO,

ki ima podružnico v KRŠKEM in ekspozituri v TREBNJEM in v METLIKI

Ugodne obresti! Posebno namensko varčevanje za nakup, graditev in obnovo stanovanj!

Zlonamerni napad ali družbena kritika?

Bralci Dolenjskega lista so letos 7. julija brali pod naslovom »Najmanjša aktivnost, najvišji dohodki« gradivo z razširjene seje občinskega komiteja ZKS v Metliki, na kateri smo obravnavali področje družbenih služb (zdravstvo, šolstvo in državna uprava). Ker avtor članka ni dovolj jasno predstavil nekaterih vprašanj, ki so povzročila precej vroče krvi v zdravstvenem domu, se mi zdi potrebo (neglede na nadaljnje ukrepe zdravstvenega doma in pisca članka), da obvestim javnost in kolektiv zdravstvnega doma podrobneje o dejanskem stanju.

Namen komisije, ki je pripravljala gradivo za sejo komiteja, je bil: ugotoviti materialni položaj in delovne pogoje teh kolektivov, odnose v njih in možnosti za nadaljnje dejansko uveljavljanje samoupravljanja v teh službah. Hkrati smo ugotavljali, v kakšni meri so razpoložljiva sredstva odvisna od prizadevnosti kolektiva, kako jih delijo in kakšna je družbenopolitična aktivnost zaposlenih ljudi v teh službah.

Ker dobro poznamo razmere v zdravstvenem domu, v šolah in v državni upravi, smo skušali vplivati v teh organizacijah, da je treba veliko več prizadevnosti za utrjevanje delavskega samoupravljanja, sistema delitve in nagrajevanja, ki naj bo spodbuden. Tudi sedanji sistem delitve, ki je lahko zdaj zares zelo dober, je seveda treba še izpopolnjevati. Podčrtali smo, da naj bosta delo in uspeh dela edini merili za vrednost in položaj človeka. Dobro se zavedamo, da je to na področju družbenih služb veliko težje kot v proizvodnih organizacijah. Hkrati pa vemo, da je pravilna politika delitve dohodka in uveljavljanja slehernega človeka kot ustvarjalca in upravljavca pogoj za uspešno opravljanje nalog, za katere so posamezne organizacije ustanovljene.

S tovariši iz zdravstvenega doma, ki so vztrajno trdili, da je njihov sistem nagrajevanja eden najboljših in da ga ni treba izpopolnjevati, kakor tudi da je samoupravljanje pri njih doseglo zadovoljujočo raven, se nismo mogli v celoti strinjati. Da ta njihova trditev ne ustreza dejanskemu stanju, so potrdili tudi zadnji sestanki v zdravstvenem domu, ki so odkrili vrsto pomanjkljivosti: neurejene medsebojne odnose, ne dovolj razvito javnost dela, intrige in podobno.

Bilo bi krivično, če ne bi priznali zaslug in prizadevnosti posameznih zdravstvenih delavcev za uspešno poslovanje zdravstvene službe. Ne bilo bi pa tudi prav, če ne bi zapisali, da samoupravljanje in delitev nista kaj veliko boljša v nekaterih drugih zdravstvenih domovih, ker je to splošen pojav, ki zahteva družbeno pomoč. Iz podatkov je razvidno, da je potrošnja na enega zavarovanca v Metliki najnižja na našem področju, odstotek bolniških pa je pod povprečjem novomeške komunalne skupnosti. Ni dvoma, da je delež kolektiva zdravstvenega doma pri tem velik (dobra kadrovska zasedba, organizacija dela, prizadevnost itd.). Naš občan, tudi tisti iz najbolj oddaljenih krajev, dobi zdravniško ali drugo pomoč najkasneje v eni uri. Čeprav se nam očita, da ne priznavamo teh dejstev, to vendarle ni res! Trdimo pa, da imajo zasluge za takšne uspehe razen kolektiva tudi naše delovne organizacije s spodbudno politiko nagrajevanja, z organizirano družbeno prehrano, s primernimi delovnimi pogoji, z značajem proizvodnje, v kateri ni takšnih poškodb kot v teški industriji, pa tudi s starostnim sestavom zaposlenih, saj je povprečna starost zaposlenih ljudi v občini le nekaj čez 20 let. Našteta dejstva obvezujejo zdravstvene delavce, ki prejemajo za svoje delo tudi soraznerno dobro plačilo, da opravljajo svoje naloge in dolžnosti do družbe pošteno in prizadevno. Hkrati pa si morajo vedno prizadevati tudi za nenehno izboljševanje in izpopolnjevanje svoje odgovorne službe.

V pripravljeni analizi na seji nismo dovolj jasno razčlenili virov sredstev zdravstvenega doma in šolskega sklada. Podatek, da je 84,3 odst. vsega dohodka zdravstvenega doma odvisen od pogajanja s socialnim zavarovanjem, je napačen le toliko, da zajema pogodba nekaj več kot 50 odst., razliko do 84,3 odst. pa predstavljajo plačila računov, ki jih dom izdaja drugim zavodom.

Na omenjeni seji komiteja ni bilo nobenega novinarja. Po seji se je dotikal sistema nagrajevanarka Dolenjskega lista, kjer smo ji pokazali analizo in se pogovarjali o poteku seje. Razgovor z njo se jej dotikal sistema nagrajevanja, ki omogoča (ne trdim, da se to dogaja v naših kolektivih), da nekdo veliko in prizadevno dela, vendar za to ni nič bolje nagrajen, kot če bi delal le zmerno. Kakovost je sicer v tem primeru res težko določati, vendar se občani kljub temu odločajo za tega, onega ali tretjega zdravnika. Kot plačniki — zavarovanci imajo do tega tudi vso pravico. Naš pogovor z novinarko se je dotikal tudi izjav občanov in njihovih pripomb glede zdravstvene službe nasploh. Vprašujem se, kako naj družbeni činitelji v občini sploh vplivajo na reševanje določenih razmer: ali samo s frazami, ali s pisanjem analiz, ali kako drugače? Prepričan sem, da je avtor članka na osnovi tega razgovora napisal (pri tem pa ni hotel nikogar žaliti ali napadati) naslednje besede:

»Četudi je na primer v zdravstvu težko ugotavljati kakovost dela, je vendarle eden izmed pokazateljev očiten: neki zdravnik ima toliko bolnikov kot druga dva skupaj. Nedvomno se pri prosti izbiri zdravnika občan odloča za kakovost. Prav tako prosvetni kader ni nagrajevan po kakovosti dela« itd.

Tovariši iz zdravstvenega doma so na ta odlomek takoj reagirali. Popolnoma upravičeno so zahtevali, naj se stvari razčistijo, vendar pa po mojem mnenju ne na takšen način! Zdravniki in drugi družbenopolitični delavci so dolžni pomagati, da bo javnost pošteno obveščena, tudi s tem, da sami pišejo ali pa dajejo podatke o poslovanju in delu samoupravnih organov itd. Javnost dela je treba posvetiti veliko več skrbi! Že sam podatek, da so bili v zadnjih dveh letih ObO SZDL, ObK ZKS in ObSS samo trikrat obveščeni o vseh sestankih kolektiva sindikalne podružnice in samoupravnih organov ZD, pa še to le takrat, ko je bilo treba zaščititi njihove interese, nam to potrdi. Javnost dela in obveščanje javnosti je širši pojem, kot ga poznajo v zdravstvenem domu. To sklepam po dosedanjih razpravah. Posamezni zdravstveni delavci trdijo, da gre za »tendenciozen napad, ker je to tretji članek, ki omenja zdravstveni dom«. Po mojem mnenju pa v tem primeru nikakor ne gre za zlonameren napad, temveč za zdravo družbeno kritiko (pripominjam, da nimam ničesar skupnega s prvim in drugim člankom o metliškem ZD). Bilo bi pošteno, ko bi v zdravstvenem domu ne iskali avtorja članka »Za krvodajalce ni prostora«, pač pa bi raje ugotovili, koliko so sami kot kolektiv in kot posameznik v njem prispevali za uspešen potek krvodajalske akcije! Mar to ni njihova dolžnost? Starejši Metličani se prav gotovo spominjajo, da so iz starega zdravstvenega doma pred leti prenašali arhiv in kartoteko v prostore občinske skupščine, da je bila taka akcija sploh lahko izvedena.

Naši aktivisti so v stalnih stikih z občani in poslušajo kritike in pripombe ne samo o delu zdravstvenega doma. Primer: na sestanku osnovne organizacije ZKS v LEPIS so komunisti ugotavljali, da morajo v svoji delovni organizaciji skrbno paziti na sleherno minuto, medtem ko v zdravstvenem domu razpravljajo kar nekaj ur o dodelitvi enega stanovanja, čeprav v splošni in v zobni ambulanti čaka polna čakalnica ljudi. Ko trdim, da zdravstvenemu domu, Dolenjskemu listu in nam, ki delamo v vodstvih družbenopolitičnih organizacij, ne sme biti vseeno, kakšni so naši medsebojni odnosi, nikakor ne grozimo, če pravimo, da so tudi v zdravstvenem domu pomanjkljivosti, o katerih se da pisati. Podobnih stvari bi lahko še našteval, saj občani upravičeno, včasih pa tudi neupravičeno kritizirajo zdravstvo in druge službe. Vprašujem pa se: v kolikšni meri so tisti tovariši iz zdravstvenega doma, ki so hkrati v občinskih političnih vodstvih, skušali usmeriti razpoloženje kolektiva na pravo pot? Žal so posamezniki celo zanikali vlogo družbenopolitičnih organizacij, ker kljub povabilu niso bili pripravljeni priti na razgovor na občinski komite.

Da pri vsej stvari ne gre za zlonamerne napade, potrjuje tudi dejstvo, da je Dolenjski list že pisal o uspehih zdravstvenega doma. To pripravljenost je pokazal list tudi po spornem članku, čeprav z zamudo, vendar pri tem ni naletel na pripravljenost predstavnikov organov samoupravljanja v ZD.

Zaradi tega pričakujem, da bodo občani sami presodili, ali je umestna trditev nekaterih metliških zdravstvenih delavcev, da gre pri obravnavani zadevi za »tendenciozen« napad, ali pa za dobronamerno družbeno kritiko. Prepričan pa sem, da je seja komiteja poleg morebitnih pomanjkljivosti imela tudi pozitiven učinek. Vidim ga v tem, da smo se resno zavzeli za to, da se odnosi v kolektivu zdravstvenega doma razčistijo in postavijo na zdrave temelje. Samo to je bila naša želja, za tem pa bomo težili tudi v bodoče.

JOŽE DOSEN

Pod temi oboki bi bili namesto nesnage lahko dve lepi sodobni trgovini, če ...

Kje je ovira, da zahteve ne prodro?

Prebivalci Metlike na sestankih vedno glasneje zahtevajo sodobno mesnico in prodajalno sadja v središču mesta, vendar so bila doslej zaman vsa prizadevanja občinske skupščine, da bi jim ustregli.

Pri avtobusni postaji sta pod Murnovo obokano hišo, kakor pravijo po domače, po zazidalnem načrtu predvideni ti dve trgovini. Prostor je kot nalašč, hkrati pa bi z urejenimi trgovinskimi lokali odpravili nesnago, ki je tam naokrog ne manjka. Občinski skupščina je že 1963. leta začela postopek za odkup kletnih prostorov in obokov te stavbe, a se z lastniki ne more sporazumeti. Lastnikov je več: Jožefa Palik je svoj del prodala, Zvonka Kalčič pa je že sklenila pogodbo, a jo je preklicala in noče več slišati o prodaji. Prav tako se Janko Car ne more odpovedati pravici uporabljanja kletnih prostorov, ki pa so v resnici neuporabni in ne prinašajo koristi.

Lastniki so za to podrtijo postavili tako pretirane zahteve, da jim nikakor ni mogoče ugoditi. Občanom pa je dovolj slepomišenja in zavlačevanja. Sumijo, da je po sredi špekulacija, zato bodo o problemu teh trgovin spregovorili na javna tribuni, ki jo bo sklicala Socialistična zveza.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Alojz Drčar, Franc Pavlenič, Franc Lobe, Janez Mislej, Ivan Barbič in Martin Bartolj**, člani kolektiva IMV Novo mesto; **Jože Bašelj**, posestnik z Gornjega Kamenja; **Franc Srebrnjak**, član kolektiva Industrije obutve, Novo mesto; **Franc Košmrl, Rudolf Piškur** in **Franc Lenart**, član kolektiva Kremen, Novo mesto; **Antonija Dvoraček, Anica Kavšček, Jože Korasa, Fani Padaršič, Franc Dragan, Albina Kovačič, Metka Pavlin, Marija Kramaršič** in **Anton Perše**, član kolektiva Krka, Novo mesto; **Alojz Skube**, član kolektiva občinske skupščine Novo mesto; **Julka Potočar**, članica kolektiva Novoteks, Novo mesto; **Joža Korasa, Vida Krhin, Stane Kavšek, Jože Smrekar** in **Martina Povšič**, člani kolektiva Labod, Novo mesto; **Marija Golob**, članica kolektiva splošne bolnice Novo mesto; **Antonija Hren**, gospodinja z Velikega Slatnika; **Ciril Čelič Dominek Kužnik, Vinko Križnik, Marjan Muhič, Anton Pavlin, Peter Mikec, Ivan Cimermančič, Jože Gros, Martin Kebelj, Ivan Besek** in **Slavko Virant**, člani kolektiva Kovinar, Novo mesto; **Angela Matkovič**, članica kolektiva Knjigotisk, Novo mesto.

Šoferski tečaj v Metliki

V Metliki že od srede septembra deluje tečaj za šoferje amaterje, katerega je organiziral AMD Črnomelj. Tečaj obiskuje 40 voznikov, od tega 11 žensk. Konec oktobra bo teoretični in praktični pouk končan, nato pa bodo vozniki svoje znanje izpričali pred izpitno komisijo.

Novo pročelje Makarjeve hiše in MERCATORJA

Te dni so pričeli popravljati pročelje stare Makarjeve hiše poleg stavbe, ki jo prenovlja Mercator. Občinska skupščina se je odločila skupno s komunalnim podjetjem in tovarno BETI prispevati za potrebno popravilo pročelja in strehe, tako da bosta obe stavbi pripomogli k lepši podobi mesta. V stari Makarjevi hiši nameravajo še letos urediti turistično pisarno, do nove turistične sezone pa je tu predvidena še prodaja belokranjskih spominkov.

ČE ŽELITE

odgovor ali naslov iz malih oglasov, priložite vašemu vprašanju dopisnico ali znamko za 30 din.

UPRAVA LISTA

metliški tednik

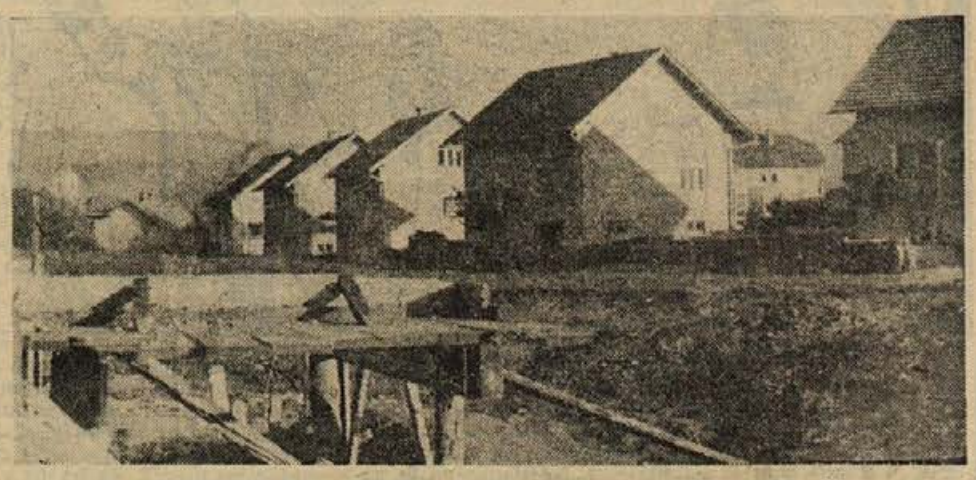

Če ne bi bil zvonik metliške cerkve v ozadju, niti marsikdo od Metličanov ne bi prepoznal svojega kraja na fotografiji. V okolici tovarne BETI, kjer so bile še pred dobrim letom dni samo trate in polja, sta že dve vrsti stanovanjskih hiš. Že zgrajenim stavbam pa se bodo pridružile mnoge nove hiše, ki so še v gradnji (Foto: Ria Bačer)

Stari stric šivalnega stroja z Dvora

Malokdo danes razmišlja, kako je bilo takrat, ko še ni bilo šivalnih strojev, kako so se mučile šivilje, ko so delale vse na roko, pa tudi najdrobnejše šive in vbode.

Slika, ki jo objavljamo, je napravljena po izdelku železarne na Dvoru pri Žužemberku. Ta železarna je izdelovala različne vlite in jeklene predmete, od topov do drobnih igraček. Bila je znana in razmeroma obsežna za tisti čas. Ukinili so jo okoli leta 1890, skoraj istočasno, kot je pogorela železarna v Bohinju. Ona na Jesenicah se je potem toliko lažje razvijala.

Pripravo za šivanje, ki jo hrani naša družina že več kot sto let, lahko pritrdimo na mizo ali kam drugam. Osnovni sestavni del je kačja glava, ki odpre gobec, če jo pritisnemo na rep. Se danes, po več kot sto letih, je vzmet tako čvrsta, da drži vsako blago ali nit v svojem gobcu. Pravim nit, ker je mogoče, da so pletli s to pripravo kake druge stvari. — S kačjim gobcem je šivilja stisnila dva kosa blaga, da ju je lahko sešila. Mali angel na kačji glavi ima v rokah metlico, v metlici niti, na angelčkovi glavi pa je škafček z blazinico za šivanke.

Lastnica šivalne priprave je bila lahko ponosna na ta izdelek, saj je ves v ornamentih in res pripraven za delo.

Pri nas v Sloveniji so se pojavili prvi šivalni stroji šele med letoma 1870 in 1880.

Redki pa so bili tisti, ki so jih takrat imeli posebno na Dolenjskem.

Pa še besedo, dve o železarni, tako kot pripovedujejo moja mati in drugi stari ljudje. Da bi imeli čim boljše izdelke, so iskali mojster daleč naokoli. Neki moj praded je prišel na Dvor iz Vojvodine, menda je bil strokovnjak za topove.

Na Dvoru so izdelovali tudi vodovodne cevi. V Dolenji vasi pri Senožečah na Krasu še danes najdemo te cevi, ki so bile spojene s hrastovimi koleni. Moja mama pripoveduje, da je Dvorjan Bobenček in Poka iz Žemberka imel ogromno konj in s težkimi parizarji vozil rudo na Dvor, z Dvora pa izdelke proti Sisku in celo tja do Benetk. Skripalo je po dolini Krke, da je kaj, in nikoli ni bila cesta prazna, saj je železarna potrebovala ogromno rude in drugega materiala. Ko gre danes popotnik mimo ruševin železarne, se mu ne zdi, da je bil to nekdaj tako velik obrat, in težko si predstavlja, kolikšen prostor je bil posameznemu delavcu odrejen za delo. Saj je bilo menda tako, kot mi je nekoč pokazal Karel Bukovec z Dvora: v ruševinah železarne si je namreč postavila njegova družina stanovanje, poleg nje pa je stanovalo ob tistem zidu še troje družin. Danes je v delu nekdanje železarne zgrajena ribogojnica.

Moja mama pravi, da je lastnik dobil za to, da je opustil železarno na Dvoru, nekaj deset tisoč goldinarjev. Lahko se vprašamo, kje je bil takrat žužemberški dekan, ki je nekaj let pozneje preprečil, da ni šla železnica čez dvor, da se ne bi narod pokvaril! Toliko sto delavcev je ostalo brez dela. Mnogi so šli po svetu, mnogi so ostali doma, Suha krajina pa je ostala siromašna . . .

O železarni bi vedeli povedati naši stari še mnogo podrobnosti — zanimivih podatkov za zgodovino našega delavskega gibanja.

MILAN CIRK

KAČJA GLAVA: priprava za šivanje — izdelek železarne Dvor

Dramatične operacije

Zdi se, da bo 24-letni Martin Arroyo kmalu spet hodil, potem ko so mu zdravniki na kliniki v San Franciscu prišili levo nogo, ki jo je izgubil pri nesreči na delovnem mestu.

Arroyo je pred tremi tedni popravljal instalacijo dvigala, ko se je kabina tovornega dvigala nenadoma spustila s tretjega nadstropja, zadela Arroya in mu v kolku odtrgala nogo.

Zdravniki pričakujejo, da bo peturna operacija uspela.

Prav nasproten poseg so morali opraviti zdravniki neke bolnišnice v kanadski metropoli — Ottawi: streljetni deklici so morali amputirati levo roko. Deklice je imelo v neki nesreči odtrgani obe roki. Zdravniki so ju spet prišili, toda levo roko so morali po operaciji — trajala je pet ur — spet amputirati, ker se tkivo ni zaraslo.

JANEZ KURALT na pragu 102. leta

Oktobrski pastel je že pobarval kostanje nad sivo kamnito mizo in sonce se v poševnih slapovih žarkov zliva na gradič z grbom. Jesen je že v zenitu.

Tu so Volavče. Domačija s svojo skrivnostjo.

V hiši, ki ima sicer tablico GORENJE MOKRO POLJE 11, namreč prebiva starosta dolenjskih očancev, Kuraltov ata.

Janez Kuralt bo 22. decembra letos slavil že 102. leto svojega življenja.

Klobuk z glave pred to starostjo!

»Slabo se počutim,« je rekel stoletnik.

»Ata, boš vstal? Iz Novega mesta so prišli!« so ga spodbujali domači.

Segla sva si v roke in starec je rekel:

»Prav lepa hvala za obisk!«

Takih obiskov in stiskov rok je Janez Kuralt vajen. Ko se je razvedelo, da je eden najstarejših Slovencev, ga pridejo pozdravit in mu želet še dolgo življenje in zdravje iz vse Slovenije. Zanimajo se, kako se počanez počuti, kako se hrani, kako preživi dan, kaj rad pripoveduje.

Ker sam že bolj slabo sliši in teže govori, odgovarjajo namesto njega njegovi:

»Zjutraj in zvečer uživa kavo, opoldne juho, vsako opoldne tudi kozarec vina. Rad ima piškote in druge sladkarije. Vsak dan gre dvakrat na sprehod. V naravo. 500 m daleč in še dlje. Ko se vrne domov, vedno pogleda, kako dolga je senca na pragu. Po senci natanko ve, koliko je ura. Kadar je razpoložen, bere. Še droben tisk in brez očal. Kadar je posebno žlahtne volje, govori latinsko in nemško.«

Tistega dne se je slabo počutil in se je kmalu odpravil v posteljo.

IVAN ZORAN

Zalivski tok spremenil tok

Ameriški znanstveniki, ki se ukvarjajo z raziskovanjem zalivskega toka, so opozorili na nenavaden pojav. Nikoli doslej se ni zgodilo, da bi topli zalivski tok, ki se vije od rta Hatteras v severovzhodni smeri proti Evropi, tekel dalje proti severu! To nenavadno pot je ubral tok pred obalo Nove Anglije (severovzhodni predel ZDA) in jo nadaljeval proti George Banks. S tem pa je ogrozil ribji zarod na velikih področjih Atlantika.

Nenavadna smer zalivskega toka je povzročila vznemirjenje tudi med meteorologi. Ali se bo klima v srednji Evropi poslabšala? Na to vprašanje doslej ni odgovoril se nihče in vse je ostalo le pri ugibanjih.

Z domačih vrtov

Zdravilo

Eden izmed (k sreči sila redkih) novomeških »beatnikov« je moral pred nedavnim iskati pomoč v zobozdravstveni ambulanti. Zobozdravnica, ki je zagledala na stolu fanta v kavbojskih hlačah, z lasmi v stilu »velikega leva«, se je spogledala s svojo instrumentarko.

»Si doma že kaj jokala zaradi tegale zobka?« je povprašala »dekle« z dolgimi lasmi«, kavbojke pa so se začele nemirno presedati na belem stolu. Se nekajkrat je bilo »dekle« imenovano po laseh, na koncu pa »fin« je instrumentarka naročila: »Prihodnjič boš prišla na vrsto spet v soboto . . .«

No, sobota je res prišla — na stol pa se je tokrat že usedel postaven fant z običajno frizuro . . .

Tudi jutri ne bo šlo

Smo pač takšni, da ne hodimo radi po sestankih. Včasih najdemo opravičilo, drugič spet ga izvijemo iz trte. Občinski komite ZK Novomesto je sklical sestanek. Enemu izmed povabljenih to ni bilo po volji. Po telefonu je poklical komite. Razgovor je potekal nekako takole:

— Danes ne morem priti na sejo, ker sem nujno zadržan!

— Toda seja je sklicana za jutri!

— A? Za jutri? — Ja, jutri pa najbrž tudi ne bom imel časa . . .

PO NEDOLŽNEM GOLJUF ALI

»V Trst se pa res izplača iti nakupovat!«

Potoval sem v Trst kot množica drugih. Jugoslovanov seveda. Kar tako, brez izkušenj, brez navodil. Da se tam zlate stvari in volna dajo dobro kupiti, so pravili. In da imaš 12 in pol tisočakov lir za vse to na razpolago, so določili na banci. Za te solde pa ne bo kaj prida ne enega ne drugega. Toda že sem pomislil na skrite rezerve, na 20 dolarjev, tistih lepih, na katerih piše twenty in še kaj, česar pa takrat nisem utegnil prebrati. Tega mi je bilo kasneje bridko žal.

Ker računam, da ste bili tudi že nekateri izmed vas v Trstu, vam ne bom pisal o tem, kar ste že sami videli. Če ste imeli iz časopisa izrezan listek z oglasi v rokah in niste vedeli kam, upam, da niste zgubili glave, temveč ste vprašali enega izmed številnih mož in žena, obloženih s paketi in zavitki, ki so vam znali v slovenski ali bratski govorici vse pojasnili. Ne bom vam pravil o smradu v pokriti tržnici, saj je presneto vseeno, če vse smrdi po ribah, ko kupujete umetne rože. Ne mislim vam opisati niti gneče v Magazinu Felice, niti kupčij v trgovinah, povedal bi vam rad, kako sem prišel po nedolžnem goljuf.

Pa sem jih, se mi je samo smejalo, ko smo drveli proti objubljenemu mestu, od Fernetičev naprej. Bankovec, ki me je zvesto spremljal čez prelaz in za katerega nisem vedel, ko me je o stvareh povprašal carinik, se je spet znašel v rokah.

Ze smo na Via Carducci. Med množico se prerivam k Banca di lavoro. Po 620 jih menjajo. Dobro bo, čeprav sem jih kupil malo v izgubo. Sicer pa bom imel zanj italijansko robo! Izročim bankovec: twenty dolars piše na njem. Uradnik, pravi Italijan, ga pogleda, zatem mene in oboje dvakrat ponovi. Nato se napoti k svojim kolegom, ki se nekaj pogovarjajo in me pogledujejo. Malo je bil res že preležan in natrgan, si mislim. Ne slutim najhujšega. Uradnik se mi približa in reče zviška v italijanščini: »To je otroški denar za igro!« Rekel je zraven še nekaj, kar pa v svoje dobro nisem razumel. Odgovoriti nisem znal, pograbil sem papir, ki je v trenutku postal ničvreden, in bežno prebral na njem: play money — denar za igro, ni plačilno sredstvo.

Ne vem, kako sem prišel iz banke. Ko sem se na dogovorjenem mestu dobil z ženo, mi je pokazala prstan in hitela: »Poglej, kako lep prstan za deset tisoč lir, za dolarje bova kupila še zapestnico. V Trst se pa res splača iti nakupovat!«

M. L.

Ze pred začetkom rednega pouka je vodstvo kasarne »Milana Majcna« zagotovilo novi generaciji vse pogoje za normalno delo in učenje. Na različnih predavanjih so jih seznanili s številnimi tehničnimi in organizacijskimi podrobnostmi. Na sliki: mladi vojaki pazljivo poslušajo svojega komandirja desetarja Damnjanovića, ki jih seznanja s čini v JLA. (Foto: M. Radenković)

<antena>

sprejema in oddaja vaše želje

SMEH STOLETIJ

Jožef II. je obsodil štiri vojake na smrt. Pozneje je ukaz preklical in zapovedal, naj ustrele samo enega izmed njih. Vojaki bi morali med seboj kockati, ustreljen pa bi bil tisti, ki bi vrgel najmanjše število. Trije so vrgli kocke, četrti pa ni hotel vzeti kocke v roke.

Ko je cesar to izvedel, je nepokorneža poklical k sebi in vprašal, zakaj noče kockati.

»Veličanstvo,« je ta odgovoril, »če sem se že enkrat pregrešil, se nočem še drugič; kockanje je prepovedano v deželah vašega veličanstva.«

Cesarju je bil odgovor tako všeč, da je vse štiri obsojence pomilostil.

*

Znanega milijonarja Rothschilda so vprašali, zakaj ne gre v Palestino in tam postane kralj Židov.

»Rajši sem žid kraljev, kakor kralj Židov,« se je odrezal bogataš.

*

Rothschild je bil zelo zaposlen, ko so mu javili, da v sosednji sobi čaka gospod, ki bi rad govoril z njim. Rothschild je odprl vrata in dejal obiskovalcu:

»Izvolite počakati trenutek, medtem pa sédite na stol.«

»Kako?« je užaljeno vzkliknil gospod. »Ali ne veste, da sem jaz vojvoda N.?«

»Potem pa sedite na dva stola!«

*

Neka dvorna dama je ob priložnosti omenila Metternichu, da ima samo štirideset let. Znani reakcionar jo je zavrnil:

»Kako vam ne bi verjel, saj me že polnih dvajset let prepričujete o tem.«

*

Domišljav nemški pesnik je rekel v navzočnosti znanega dunajskega humorista Saphirja:

»Moja dela se bodo brala, ko bosta Schiller in Goethe že davno pozabljena!«

Saphir je pritrdil:

»Gotovo. Toda poprej ne!«

Dolenjska pred 65. in pred 15. leti

SRBSKI KRALJ nima potomcev, ki bi za njim zasedli prestol. To mu dela skrbi. A kraljica Draga ga je hotela rešiti iz te zagate, zato mu je priporočila svojega brata. Kralj se je dal pregovoriti in sedaj resno zahteva, da tega moža narod pripozna za prestolonaslednika, dasi ljudstvo in velikaši ne marajo zanj.

NEMCI SO PO ZADNJEM SESTANKU ruskega carja in nemškega cesarja že mislili, da so dobili Ruse zase; ko so pa videli, kako prisrčno in slovesno da so vsprejeli Francozi carja in carinjo in kako sta bila ta dva vesela na francoskih tleh, izginilo jim je to upanje. Nemčija tišči za Rusijo, ker čuti njeno moč. — Nemški cesar hoče svojo državo povzdigniti visoko, visoko, a ni nastopil prave poti, ker si srca svojih podložnih odtujuje. Samooblastno se vmešava n.pr. v osnovanje zadeve mesta Berolina; v drugič so izvolili mesine očetje nekega Kafumanna za župana, ker ga cesar ni hotel potrditi precej prvič. Vse pričakuje, kaj bo sedaj storil cesar, ali se bo udal, ali še tiščal svojo.

ENEGA MLINARJA in dva ali tri hlapce konjarje z mesečno plačo 16—20 kron, hrano in stanovanjem se potrebuje. — Kje pove iz prijaznosti upravništvo našega lista.

LEP MAJHEN PSIČEK, s špičastimi in po konci stoječimi ušesi, črne barve in belih nog, ki sliši na klic »Flok« se je zgubil. Kdor ve kaj o njem, ali ga zasledi, je prošen to proti dobri plači bodisi naznaniti ali psa nazaj privesti v grad Sreberniče (Silberau) pr Novem mestu.

Dolenjske Novice.

1. oktobra 1901

☆

UGANKE POPOTNEGA JANEZA

»V drugi uganki me nekdo sprašuje, če vem kako globoko se luknje in jarki na Trdinovem mestu. Tudi tu se nisem dal ujeti: »Jarki na Trdinovi cesti so tako globoki kakor je visok zadružni dom v Ribnici. Oboje je namreč visoko oz. globoko 20 cm. Razlika je le v tem, da jarke na cesti vidiš in občutiš lahko ponoči in podnevi, zadružni dom v Ribnici pa vidiš samo takrat, kadar pokostjo koprive, ki ga preraščajo . . .«

TRŠKA GORA — NAŠ PARTIZANSKI PONOS

»Takole pravimo: če nimamo poštenih duhovnikov, je bolje da jih sploh nimamo. Vsi vemo danes, da so prav duhovniki v pretežni večini sodelovali s tujci-okupatorji proti lastnemu ljudstvu. Pozabili so na svojo dolžnost, čast in ponos — kot duhovniki in kot Slovenci! Ti gospodje se ne morejo izgovarjati na zapeljanost, ker so sami zapeljevali nevedne, a sicer dobre ljudi!«

Besedam zavedne slovenske matere nimamo ničesar dodati. Tudi njene misli in njen ponos so obsodba vseh tistih, ki so bili in so proti svojemu ljudstvu!

DOLENJSKI LIST

13. oktobra 1951

BREZ DENARJA

ne greste skoraj nikoli v trgovino; navadili smo se sproti plačevati vse, kar potrebujemo. Kaj pa DOLENJSKI LIST — ste zanj naročnino že poravnali? Če je morda niste, **pošljite denar takoj, če želite list nemoteno prejemati še naprej.**

Lepo vas pozdravlja

UPRAVA LISTA

LOUIS HOUT: (8)

Puške za Tita

Meseca junija, ko se je Tito izmuznil iz Beograda, sta ga še vedno iskala gestapo in politična policija kneza Pavla. Prve partizanske akcije so se razplamenele. Zagrebška telefonska centrala je zletela v zrak, v Srbiji je bilo uničenih osemdeset tovornjakov olja in municije; v Valjevu so bili pobiti Nemci; zanje so pobirali talce in jih streljali. Upor se je vse bolj širil.

»Ali je bil tedaj Mihajlović aktiven?« sem vprašal.

Njegovo ime je galvanično učinkovalo na družbo.

»Da, toda odslej ni več pobijal Nemcev, samo partizane,« je odgovoril Tito in se prezirljivo nasmehnil.

»Ali ste se sploh kdaj z njim sestajali?«

»Da, na Ravni Gori, meseca oktobra enaintirideset-ega.«

Vso zgodbo o teh sestankih bomo pripovedovali šele po vojni, tu pa naj le omenim, da se je Tito udeleževal teh sestankov z namenom, da bi z Mihajlovićem ustanovili skupen štab. Na prvem sestanku je prišlo do sporazuma, pa so ga četniki v odnosu do partizanov takoj prekršili. Tito je bil namreč pripravljen precej popustiti, samo da se ne bi razvnela državljanska vojna. V tem času so partizani zaplenili znatne količine vojnega materiala. Če bi takoj sestavili skupen štab, bi ponudil Mihajloviću 5000 pušk, 500.000 šaržerjev municije in 25,000.000 dinarjev pomoči za njegove pomanjkljivo oborožene pripadnike. Sklenili so že dogovor in ga podpisali. Toda še preden se je črnilo posušilo, so Nemci že bombardirali partizanske postojanke v Užicu, hkrati pa je pet nemških divizij obkolilo mesto. Tito je takoj prosil za pomoč četniško vojsko. Partizani so pripovedovali, da so četniki streljali na partizanske branilce, namesto da bi zadrževali napredovanje Nemcev.

Ta dogodek partizani vedno omenjajo kot »izdaja Užica«. Po njem je duhovnik Zečević zapustil četnike in se pridružil Titu. Partizanske vrste so se v nadaljnjih borbah zrahljale in sam Tito bi kmalu izgubil življenje. Ko so nemški tanki privozili v mesto, se je ravno pogovarjal z nekim britanskim kapetanom, ki je bil dodeljen štabu generala Mihajlovića v Užicu. On in kapetan sta sicer pobegnila, toda ko sta prišla iz mesta, se je dvesto metrov pred njima nenadoma prikazal tank, in komaj jima je uspelo, da sta se vrgla v neki jarek.

»Mihajlović se ni nikoli zavedal, s kom govori,« se je zasmejal Tito. »Ko je zvedel, da sem Tito jaz, in ne morda kak ruski general, kot je mislil, se je zaklel, da bi mi bil dal prerezati vrat, če bi me bil prepoznal.«

Užiški štab se je razšel in z njim vred je splahnelo vsako upanje na sporazum s četniki. S preostankom svoje vojske je Tito odšel v Bosno in ostal v Foči do pozne pomladi leta 1942 Tam jo je obnovil in reorganiziral. V Srbiji so ostale majhne podtalne skupine. Vojska v Bosni je zrasla v pet brigad: dve sta bili iz Srbije, dve iz Črne gore in ena iz Sandžaka. S tolikšno armado se je v zgodnjem poletju upiral nacističnim napadom; njeno moč bi lahko vzporejali z divizijo deset tisoč mož. Prostrana območja Slovenije, Hrvatske, zahodne Bosne in Dalmacije so bila ob koncu leta osvobojena okupacijskih čet.

»Tako se je začelo,« je dejal Tito. »Meseca novembra se je sestal v Bihaću prvi antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije — AVNOJ — in osnoval narodnoosvobodilno vojsko. Pred seboj smo imeli najtežje dni, a bili smo že dobro organizirani.«

Odposlanci antifašističnega zbora so bili svobodno voljeni na osvobojenih ozemljih ali pa so jih izvolile podtalne organizacije v okupiranih krajih. Določili so, da bo odslej narodna vojska redna in ne več gverilska, ter javno razširili misel, da AVNOJ povezuje vse različne prvine njihove skupnosti v novo narodno celoto. Njihovo delo je nenadoma prekinila nova, še bolj zagrizena nemška ofenziva, ki je znova zrahljala partizansko vojsko.

»Naša zgodba je v marsičem podobna vaši,« se je nasmehnil eden izmed generalov. »Kar se je dogajalo v zimskem času 1942 — 1943, je bil naš ‚Valley Forge'.«

Tito je tedaj razpolagal s trinajstimi divizijami. Osem jih je pustil za obrambo osvobojenih pokrajin, s petimi najboljšimi pa je krenil proti jugu. Za petami so mu bile štiri nemške jurišne divizije, ki jih je podpiralo pet ali šest italijanskih in ustaških divizij ter mnogo četniških oddelkov. S seboj je imel skoraj pet tisoč ranjencev.

Pripovedovanje o tem umiku je veličasten ep o junaštvih partizanskega gibanja. V bojih so si utrli pot proti jugu do reke Neretve, ki je preplavljala bregove. Na poti je umrlo okoli petsto ranjencev. Položaj na tem kraju ni bil ubranljiv in njihov načrt, da bi se premaknili v Hercegovino in Bosno, ni imel upanja na uspeh. Uporabili so edino pot, ki jim je še preostala; pustili so vozila ter prekoračili ledeno mrzlo vodo narasle Neretve. Za seboj so pustili dve diviziji za varstvo in peš nadaljevali pot s tisoč petsto ranjenci, privezanimi na hrbtih bosenskih konjičkov. Več sto ranjencev so imeli na nosilih in tako so si utirali pot v gole temne gore Črne gore. Tifus je redčil njihove vrste. Nemci so se bali, da jim bodo ušli, zato so pošiljali v akcijo nove divizije. Neprestano so jih nadlegovali. Za protitelatsko obrambo niso imeli razen pušk nobenega drugega orožja, in če so bili ranjenci dovolj močni, so celo ti imeli pri sebi na nosilnicah puške in z njimi streljali na krožeča letala.

Tito jih je vodil peš vso pot, jih spodbujal, da so na pohodu prepevali, ter skrbel, da so bili z ranjenci kar se da skrbni. Spali so v snegu, v skelečem mrazu, brez odej ter od vročice in tifusa umirali kot muhe. Edina hrana je bila trava, drevesne skorje in priložnostni grižljaji surovega mesa.

»To je bila četrta ofenziva,« je dejal Tito z grenkim nasmehom. »Ni bila zadnja.«

Meseca maja je s preostankom svoje vojske našel kratkotrajno zavetje v zapuščenem pasu visokih gora Črne gore. Ko so Nemci začeli peto ofenzivo, je takoj posvetil vso pozornost okrepitvi in pregrupaciji svoje vojske.

»Koliko ranjencev je preživelo tisti pohod?« sem vprašal.

Vprašanju ni takoj sledil odgovor, čeprav je to sprožilo kratek razgovor in nekoliko računanja v srbohrvaščini. Nato je Tito rekel: »Samo petinštirideset jih je padlo sovražniku v roke; druge pa smo pokopali sami ali jih nosili s seboj do konca.«

Činč na sledi

BRODAR — JEZERNIK:

137. — »In?« Matija je ostro gledal neznanca. »Zanimalo nas bo vse,« je odgovoril ta, »kaj delajo v tej tovarni, koliko proizvajajo, kakšne težave imajo in tako dalje. Dal ti bom naslov, komu boš dostavljal podatke.« Matija je stisnil ustnice in odkimal. Neznanec se je namrščil. »Matija, to je ukaz polkovnika Jaruge!« Matija je vzkipel: »Lahko je polkovniku na varnem ob polni steklenici dajati ukaze! In potem pošlje takega osla, kot si ti, čez mejo, kjer se pusti obstreliti in potem išče še večjega osla, ki bi šel po kostanj v ogenj!«

138. — Matija se je razburil in je zdaj stal široko razkoračen pred neznancem. »Hvala lepa. Kar sporoči moje mnenje polkovniku Jarugi!« Oni ga je presenečeno gledal. »Matija, včasih si vendar drugače govoril,« mu je rekel. »Saj vendar ne misliš, da bo tu v Jugoslaviji ostalo vse večne čase tako, kot je? Zdaj imaš priliko, da se izkažeš.« »Izkažem?« je zagodel Matija. »Poznam to. Izkazal se boš ti kot sposoben organizator, s tvojimi uspehi pa se bo potem bahal polkovnik, češ poglejte, kako moja mreža lepo deluje. Matija pa jih bo dobil po grbi, medtem ko boste vi popivali v inozemstvu.«

139. — Neznanec je molče segel v žep in privlekel iz njega šop bankovcev. »Saj ne boš delal zastonj,« je rekel. Matija ga je zaničljivo pogledal in povsem mirno rekel: »Jaz se ne prodajam. To, kar potrebujem za življenje, zaslužim s poštenim delom.« Neznančev obraz je postal hladen in nedostopen. »Matija!« je rekel ostro. »Ne pozabi, da vemo o tebi nekaj stvari, ki bi utegnile zanimati tukajšnje oblasti.« »Da,« je mirno odvrnil Matija, »kar pojdi in povej tiste stari. Rad bi videl, kaj jih bo bolj zanimalo: ti ali jaz!«

140. — »Prav!« je hladno odgovoril neznanec. »Bova pa drugače govorila.« Z naglo kretnjo je izdrl parabelo, stopil k Matiji in mu nastavil cev na trebuh. »Čez dva dni se boš oglasil v mestu, v Kantarjevi ulici številka 19, drugo nadstropje levo in vprašal za Gacka. Njemu boš poročal, kaj si je ukrenil po mojih navodilih. Potem se boš redno oglašal pri njem vsak teden, da dobiš nadaljnja navodila. Si razumel?« Matija je počasi prikimal. Za trenutek se je zdelo, da bo kljub vsemu izvlekel planil na neznanca, potem pa je pritisnil parabelo v žepu. Neznanec se je zarežal in spravil parabelo v žep. Potem je vzel nahrbtnik in spet izginil v noč.

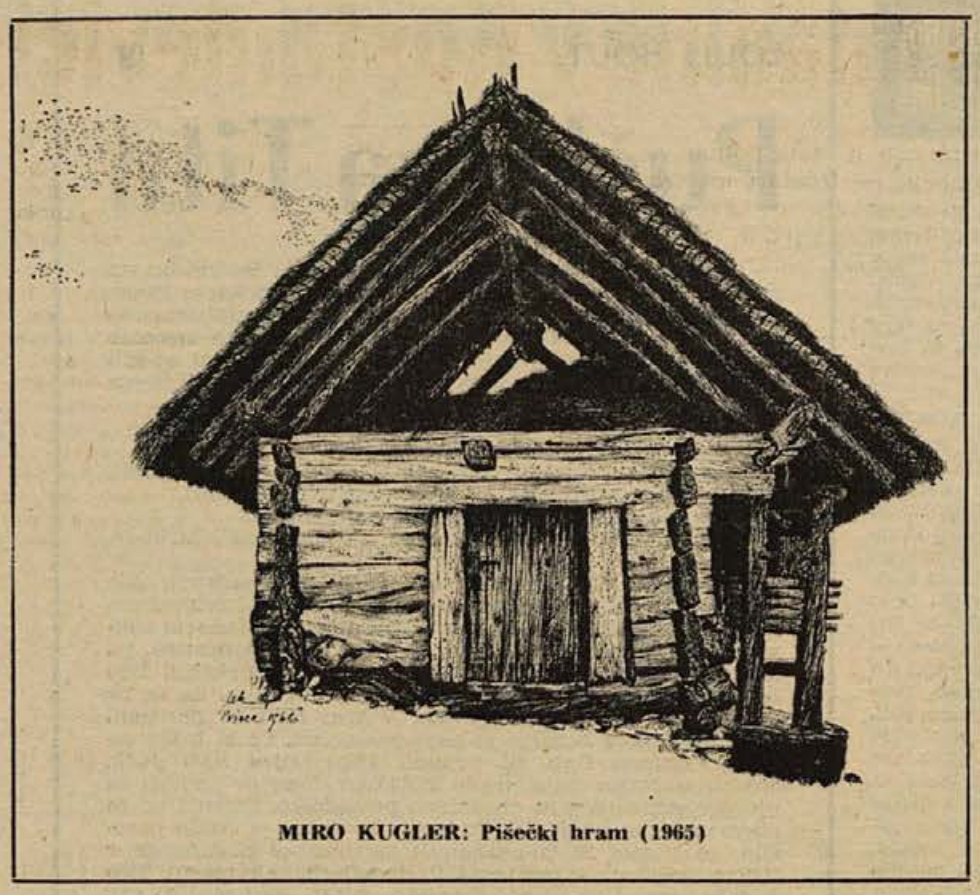

MIRO KUGLER: Pišečki hram (1965)

Prihodnje leto slavje v Cerkljah?

Osrednja proslava praznika brežiške občine je bila lani na Veliki Dolini, letos bo v Dobovi, prihodnje leto pa želijo praznovati v Cerkljah

Krajevna skupnost in vse množične organizacije v Cerkljah predlagajo občinski skupščini Brežice, da bi prihodnje leto slavili občinski praznik v njihovem kraju. S tem predlogom je seveda povezanih tudi več drugih želja.

Cerkljanci bi radi prišli na vrsto za razširitev osnovne šole. Dograditi ji želijo telovadnico in učilnice. Letos so se za las izognili tretji izmeni. To so rešili tako, da so prešolali en peti razred v Bušečo vas, dva kilometra od cerkljanske šole. Tam je njena podružnica, na kateri se šolajo sicer le otroci nižjih razredov.

Krajevna skupnost v Cerkljah ima v načrtu še obnovitev prosvetnega doma. Koristno je v njem zdaj uporabljana le kino dvorana, za sestanke in zbore občanov pa jim odstopa prostor osnovna šola. Če bi se lotili obnavljanja, bi našli primerne prostore za shajanje v prosvetnem domu.

V Cerkljah na tihem upajo, da se jim bo prihodnje leto vsaj deloma uresničila še tretja velika želja. Že dolgo jo imajo v mislih. To je gradnja stanovanjske hiše z lokali v pritličju. V njej bi LJUDSKA POTROŠNJA uredila večjo trgovino, poleg nje pa predvidevajo še mesnico, pošto in krajevni urad.

Grozdja za pol manj kot lani

Kmetijska zadruga na Bizeljskem je minuli teden spustila v pogon novo stiskalnico grozdja. Nadomestila bo 40 ljudi, razen tega pa bo delo hitreje in bolje opravljeno. Novo stiskalnico lahko napolnijo z 2000 kg grozdja, stiskanje pa traja največ poldrugo uro.

Omenjeni stroj je predhodnica bodoče predelovalne kleti. Trenutno dela v napol podrti šupi, pozneje pa ga bodo premestili na primernejši kraj. Za silo gre tudi tako. Za stiskalnico so plačali 240.000 N din; za zadrugo pomeni veliko pridobitev.

Modernizacijo predelave narekuje že nekajletna obnova vinogradov na Drenovcu in v Janeževi gorci. Zadruga je do sedaj obnovila že 60 hektarov vinogradniških nasadov. Pridelek je vsako leto večji in stare stiskalnice ne bi zmogle vsega dela. Pripeljano grozdje gre zdaj takoj v predelavo, kar ugodno vpliva na kakovost mošta.

Z letino na Bizeljskem niso kdove kaj zadovoljni. V Janeževi gorci so že brali, na Drenovcu pa bo trgatev trajala še kakih 10 do 14 dni. Pridelek je skoraj za polovico manjši kot lani, upajo pa, da bo mošt zaradi tega bolj sladak.

Dobra sadna letina v Mokricah

Na dvorišču kmetijskega posestva v Mokricah nakladajo te dni še zadnje gajbice sadnega pridelka. Naprodaj vozijo samo še hruške, vse drugo sadje so že prej obrali in prodali.

Hruške so letos dobro obrodile. Na poldrugem hektaru so jih pridelali okoli 60.000 kg. Prodajajo jih v Ljubljano. Veliko kupcev pride ponje kar na posestvo, zlasti tisti, ki že od prej poznajo dobro kakovost njihovih sort.

Sergej Kraigher v Brežicah

Prejšnji teden je brežiško komuno obiskal član CK ZKJ in zvezni poslanec tega področja. V petek in soboto je obiskal nekatere delovne organizacije, v petek popoldne odgovarjal na pismena in ustna vprašanja članov ZK. Govoril je o načrtovanju dela ZK v samoupravi, o deprofesionalizaciji organov ZK, o stabilnosti dinarja in o prevedbi pokojnin. Odgovarjal je tudi na vprašanja o otroškem varstvu in o novem otroškem dodatku, o notranjih rezervah v narodni obrambi ter o nacionalnem vprašanju.

Preradodarni v besedah – preskopi v dejanjih

Pomanjkanje osebne odgovornosti pri skupnem odločanju — Posledice morebitnih nepremišljenih sklepov nosijo vsi člani delovne organizacije enako, tisti, ki so odločali, in tisti, ki so svetovali treznejše rešitve

Besedo odgovornost poudarjamo vsak dan znova, zlasti pogosto pa jo omenjamo v zvezi z družbeno in gospodarsko reformo. V dejanjih se, žal, z njo redkeje srečujemo kot v razpravah. Tu mislim predvsem na odgovornost upravljavcev, na tisto kolektivno odgovornost, s katero kaj radi varno prekrijemo odgovornost posameznika. Pod takim plaščem se skriva marsikatera nepremišljena odločitev delavskega sveta, upravnega odbora ali sveta kolektiva.

K razmišljanju o odgovornosti te vrste so me napeljale nedavne razprave o delitvi čistega dohodka pri kmetijsko gozdarskem podjetju v Brežicah. Zakaj?

Zato, ker je centralni delavski svet ne oziraje se na svet strokovnih služb zvišal vsoto za osebne dohodke od predlaganih 310.000 N din na 510.000 N din.

To je bila delitev za prvo polletje, akontacija, ki jo bo podjetje verjetno preneslo brez škode, toda kaj, če druga polovica leta ne bo tako uspešna? Najbrž bi bilo bolj razsodno počakati z dodatno delitvijo, saj bo šele zaključni račun pokazal, s kolikšno vsoto lahko brez skrbi razpolagajo.

Večina kolektiva gleda na to odločitev optimistično, zaupajoč v dobro gospodarjenje vse do konca leta. Naj mi torej oprostijo gornjo primerjavo, ker take odločitve niso izjemne in smo jim priča tudi v drugih delovnih organizacijah. Delitev nikjer ne poteka brez sporov in očitkov, brez osebne prizadetosti, zlasti če še ni uzakonjena s pravilniki.

O delitvi pri KGP navajam mnenje nekaterih tovarišev iz podjetja: **Vladimir Jenko**, inženir: »Ocenjujoč realizacijo do konca leta, menim, da bi se prvotna vsota za osebne dohodke brez rizika lahko povečala za 100.000 do 150.000 N din, vsota 200.000 pa že precimočno posega v sklade. Nisem črnogled, celo prepričan sem, da bomo plan presegli, toda previdnost kljub temu ne bi bila odveč.«

»In kako ste glasovali?«

»Nisem član delavskega sveta in nimam glasovalne pravice.«

Teodor Oršanič, inženir in predsednik CDS: »Glede na relativno nizke osebne prejemke in glede na to, da že štiri leta nismo ničesar delili, menim, da delitev za podjetje ne bo imela usodnih posledic. Skladi so občutno večji, kot so bili lani. Po povprečnih osebnih dohodkih pa je naš kolektiv na spodnjem delu lestvice v brežiški občini. Za nami so samo še gostinci. Naše povprečje za 208 ur v mesecu je komaj 500 N din.«

Vili Kosirnik: »Nisem član delavskega sveta, vendar se čutim odgovornega za to, da napolnimo sklade. Spričo glasovanja za dodatnih 200.000 N din sem zaskrbljen. O delitvi je bilo veliko razprav in želeno bi bilo, da bi v prihodnje tudi plan temljiteje pretresali.«

Franc Kolenc: »Menim, da delitev tolikšne vsote ni bila popolnoma upravičena. Ustvarjeni čisti dohodek je delno zasluga kolektiva, delno pa rezultat ugodnih tržnih razmer.«

V podjetju so torej različnega mišljenja. Odločitve centralnega delavskega sveta ne odobravajo vsi po vrsti, čeprav je zanjo tudi nekaj opravičljivih razlogov. V primeru, da bi bilo res kaj narobe, bo nosil posledice celoten kolektiv. Odgovornost samoupravnega organa je kolektivna, toda kljub temu bi upravljavci pri skupnem odločanju morali razmišljati tudi o osebni odgovornosti. Tu ne mislim na KGP, ampak na vse tiste, ki odločajo v samoupravnem sistemu.

J TEPPEY

NOVO V BREŽICAH

■ **7. OKTOBRA** je gostoval v Brežicah umetniški ansambel doma Jugoslovanske armade iz Beograda. Popoldne je nastopil za mladino in vojake, zvečer pa še enkrat za brežiško občinstvo. — Obakrat je bila dvorana prosvetnega doma do kraja zasedena. Poslušalci so z užitkom poslušali program in nagradili nastopajoče z bogatim aplavzom. Vso grajo pa zaslužijo tisti mladi udeleženci, ki so med izvajanjem klasičnega glasbenega programa z žvižganjem izrazili svoje nezadovoljstvo. Seveda kulturne nedovzetnosti je tako nehote padla na vse občinstvo.

■ **PRIHODNJI TEDEN** bodo pri občinski skupščini že začeli sprejemati vloge za izdajo novih osebnih izkaznic. Tisti, ki še nimajo fotografij, bodo morali pohiteti. Zadnja dva tedna je pri fotografih velik naval, pa ne samo ob delavnikih, ampak tudi ob nedeljah. Veliko ljudi je fotografiranje odlagalo na zadnje dni in zdaj se komaj zvrstijo.

■ **V OTROŠKEM VRTCU** je letos vpisanih precej več otrok kot prejšnja leta. Ustanova ima zdaj okrog 60 otrok in štiri vzgojiteljice, posluje pa še vedno v starih in tesnih prostorih. Delo je zaradi tega oteženo. Dokler je zunaj lepo vreme in se otroci v glavnem igajo na prostem, utesnjenosti še ne občutijo, pozneje pa bo to veliko težje.

■ **NA STAREM ŽIVILSKEM TRGU** pri občinski skupščini že drugi teden ni živahnega vrvenja med stojnicami. Prodajalke in gospodinje so se preselile na novo tržnico, ki pa še ni tako obiskana kot prejšnja. Za nekatere je tržnica zdaj bolj odročna, premestitve pa so vesele predvsem gospodinje iz novega dela mesta. Že konec tega meseca bo most povezal tržnico z mestnim središčem in potem bo kmalu imela več obiska.

■ **SKUPINA SEZONCEV**, zaposlenih pri brežiški Opekarni, se je 10. oktobra vrnila domov. V Brežicah so delali ti delavci šest mesecev. Doma so iz Srbije in se bodo prihodnjo sezono spet vrnili. Na delo v opekarni prihajajo že tretje leto. Z zaslužkom so zadovoljni, in ker so delali izredno pridno, so prejeli na mesec od 600 do 1800 Ndin.

■ **DRUŠTVO KNJIGOVODIJ** v Brežicah je prejšnji teden priredilo zanimiv razgovor o devizneem poslovanju.

■ **KONČNO SO CEMENTIRALI** prostor okrog tržnice. Tudi gradnja nadvoza na cesti 21. maja zadovoljivo napreduje.

BREŽIŠKE VESTI

Ta teden »Informator«

Še v tem tednu bo izšel v Brežicah prvi INFORMATOR brežiške občine, ki ga bo izdala domača delavska univerza. Brošura, ki bo žepnega formata, bo bogato opremljena s slikami. V njej bo zbranih tudi veliko prispevkov in reklam podjetij, zato bo Informator izšel kar na sto straneh. Cena brošure bo 2 N din.

Brezplačno ali s popustom do šole?

Osnovnošolska mladina v brežiški občini ima zagotovljen brezplačen avtobusni prevoz — Dijaki in vajenci imajo pravico do voznih olajšav od 30 do 75 odstotkov.

Učenci osnovnih šol v brežiški občini, ki so vezani na avtobusni prevoz, so doslej imeli pravico do vozne olajšave od 75 do 100 odst. Upravni odbor sklada za šolstvo je predlagal spremembo, ki jo je sprejela tudi občinska skupščina.

V skladu z zakonom o osnovni šoli je ta sprejela nov odlok, s katerim zagotavlja osnovnošolski mladini brezplačen prevoz v šolo. Te pravice se lahko poslužijo vsi šolarji, ki so oddaljeni od šole več kot štiri kilometre.

Dijaki in vajenci, ki se šolajo v občini Brežice, imajo pravico do največ 75-odstotnega popusta. Za tiste, ki so oddaljeni od 4 do 10 km, znaša olajšava 30 do 50 odst., za tiste pa, ki so oddaljeni 10 do 30 km od šole, je popust od 50 do 75 odst. O višini popusta za dijake in vajence odloča ravnatelj šole ob upoštevanju socialnih razmer v prosilčevi družini.

Če pa se dijaki in vajenci vozijo v šolo iz druge občine, potem rešuje njihove prošnje za vozne olajšave na avtobusih upravni organ skupščine občine Brežice, pristojen za šolske zadeve.

Brezplačne prevoze in vozne olajšave priznava novi odlok na tehle avtobusnih progah: **Pišece — Globoko — Brežice, Bizeljsko — Župelevec — Kapele — Dobova — Brežice, Velika Dolina — Prilipe — Catež — Brežice, Soberja vas — Žejno — Brežice, Sromlje — Brežice, Skopice — Brežice, Dolenja vas — Brežice**, del proge **Brežice — Cerklje — Novo mesto** in izjemoma proga **Brežice — Krško.**

Izjemno pravico do brezplačnih prevozov imajo tudi tisti dijaki in vajenci, ki zaradi bolezni niso sposobni za pešačenje.

Popust ne velja na tistih avtobusnih progah, kjer se dijaki lahko poslužujejo ugodnih železniških zvez.

Vodovod v Izviru

30. oktobra bodo v hribovski vasici Izvir odprli vodovod. Prebivalci so se zanj veliko trudili, saj so morali nositi vodo iz Studenca, 15 minut hoda v hrib.

Precej so napravili s prostovoljnim delom, nekaj so prispevali tudi denarja, pomagale pa so jim krajevna skupnost Cerklje, občinska skupščina Brežice in vodovodna skupnost.

Most za 1300 N-din v Pirošici

Prebivalci Gornje Pirošice so sredi vasi postavili čez potok nov most, vreden 200.000 N din. Prej je stal tam lesen, napol podrt most, ki je bil za promet z vozili neprimeren.

Vaščani so uvideli, da tako ne gre, in začeli graditi novega, čeprav niso imeli v začetku prav nič denarja. Pokazali so dobro voljo, pridno delali in krajevna skupnost jim je dala 1000 N din, 300 N din pa bo prispevala še za ograjo. Novi most v Pirošici so zgradili iz železobetona in ima nosilnost 27 ton. Kako skromna vsota je bila potrebna zanj!

Matični urad Artiče

MATIČNI URAD ARTIČE

Septembra doma ni bilo rojstev. — **Poročila sta se:** Martin Voroš, uslužbenec iz Ljubljane, in Jožica Lapuh, trgovska pomočnica iz Ljubljane. — **Umrla je:** Neža Volčanjšek, preužitkarica iz Dečnih sel, 84 let.

Dobovsko šolo dozidavajo

Osnovno šolo v Dobovi so preuredili, zdaj pa že kopljejo temelje za štiri nove učilnice. Do občinskega praznika bo novi trakt dozidan. Dokončali ga bodo do začetka naslednjega šolskega leta. Potem bodo tudi v Dobovi imeli kabinetni pouk in še prostor za otroško varstvo.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Elizabeta Ogorevc iz Brežic — deklico, Neža Rihtar iz Ori — Borisa, Helena Cinžar iz Arneškega — deklico, Anica Lavrinšek s Trške gore — Aljoša, Danica Kržan iz Bojsnega — Jožeta, Milica Jurkovič iz Laduča — Žarka, dr. Ljubinka Aleksandrič iz Brežic — Aleksandro, Ivanka Željko iz Krškega — Istoka, Brigita Juvanc iz Gorice — Brado, Ana Bogovič iz G. Lenarta — dečka, Ivana Slovenc z Malega vrha — Andreja, Ana Arh iz Hrastja — Marjana, Marija Blatnik iz Leskovca — dve deklici, Anica Baronik iz Krške vasi — Ireno, Marija Trupej iz Sremiča — Lilijano, Zofija Grmšek iz Mrčnih sel — Martina, Ljudmila Lisec iz Žurkovega dola — deklico, Ana Ivančič iz Črnca — Pavla.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici:

Karel Bratoš, upokojenec iz Bukovja, je padel po stopnicah in si poškodoval rebra in obe nogi; **Jože Potokar**, upokojenec iz Župeče vasi, je padel na dvorišču in si zlomil desno nogo; **Bojan Semnič**, sin delavke iz Krške vasi, je padel v vinogradu in si zlomil desno nogo nad kolenom; **Jožeta Ogorevca**, šoferja iz Sp. Pohance, je nekaj pičilo v desno nogo; **Ivana Sepetavca**, elektricarja iz Krškega, je povozil avto in mu poškodoval desno nogo; **Anton Jalovec**, delavec iz Krške vasi, je padel s kolesom in si poškodoval glavo.

Oddih v parku. Posnetek je iz Krškega, kjer se je ob sončnem dopoldnevu zbrala na klopci številna družba mladih fantov. (Foto: J. Teppey)

Prijatelji mladine v Kostanjevici

Občinska zveza DPM iz Krškega je dala pobudo za skupen program dela z mladino v Spodnjem Posavju — Udeleženci srečanja v Kostanjevici so napisali protestno pismo proti ukinitvi otroškega okrevališča na Debelem rtiču — V razpravi so omenili težave šolskih mlečnih kuhinj in pomanjkljivo otroško varstvo

Občinska zveza društev prijateljev mladine je 10. oktobra priredila tovariško srečanje v Kostanjevici. Udeležili so se ga člani predsedstev DPM iz Krškega, Sevnice in Brežic, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občinskih skupščin v Spodnjem Posavju ter predstavniki republiške zveze prijateljev mladine.

Namen tega srečanja je bilo nadaljnje poglabljanje stikov med občinskimi zvezami DPM in skupno programiranje nalog. Udeleženci so si ogledali kostanjeviški grad in FORMO VIVO, osnovno šolo in stalno umetniško razstavo v njej ter Lamutovo galerijo. Nato so se zbrali na delovnem sestanku v restavraciji »POD GORJANCI«.

Predsedniki občinskih zvez DPM iz vseh treh občin so poročali o delu društev in dosedanjem sodelovanju s sosednjimi zvezami. V razpravi so potem obravnavali težave šolskih mlečnih kuhinj, skrb za varstvo šolarjev in predšolskih otrok, delo s pionirji, letovanja in počitniško izmenjavo otrok.

Precej so se zadržali pri šolskih malicah, ki jih morajo zdaj plačevati vsi otroci. Mnogi revnejši učenci ostajajo po ukinitvi mednarodne pomoči brez toplega obroka, ker jim starši ne morejo dati denarja. Šole pa tudi nimajo nobene rezerve, iz katere bi lahko poravnale stroške za malice siromašnejših.

V občinah bodo morali poiskati rešitev tudi za te otroke, ki so malice najbolj potrebni in ki včasih pešačijo uro ali dve do šole. Ni se dolgo tega, kar je voditeljica mlečne kuhinje v Pišecah ugotavljala take primere. Morda bi se dalo to urediti doma na roditeljskih sestankih, kjer bi opozorili kmečke starše, naj prispevajo zelenjavo, sadje in vrtnine za brezplačne malice.

Ko so obravnavali otroško varstvo, so menili, da v spodnjeposavskih občinah to še ni zadovoljivo rešeno. V Brežicah bodo varstvo urejali skupaj s šolo. Trenutno je še vse po starem. Ko bo stala nova osnovna šola, bo na razpolago več prostorov tudi za najmlajše. Potem bo možno varstvo predšolskih in šolskih otrok, dokler pa traja pouk v treh izmenah, o varstvu šolarjev nima smisla govoriti.

V Krškem so pred kratkim odprli tretji oddelek otroškega vrtca. Pomanjkljivost varstva v tej občini je ta, da otroci ne dobivajo kosila, ampak samo malico. Tudi delovni čas vrtcev še ni prilagojen delovnemu času zaposlenih staršev.

Del razprave je bil namenjen aferi z Debelim rtičem. Udeleženci srečanja v Kostanjevici so v zvezi z nameravano ukinitvijo napisali protestno pismo glavnemu odboru Rdečega križa Slovenije. Če že ni druge rešitve in če bo okrevališče služilo drugim namenom, potem naj bi pustili v njem vsaj nekaj postelj za otroke, ki so nujno potrebni zdravljenja ob morju.

Nazadnje so sestavili še skupni program za sevniško, krško in brežiško zvezo DPM, sklepe pa bodo napravili naknadno in z njimi seznanili društva, občinske skupščine ter politične organizacije.

J. T.

Uspešna kooperacija z Agrokombinatom

Letos že precej več pogodb za rejo telet, prašičev in piščancev — Obilica krme je dobrodošla živinorejcem — AGROKOMBINAT oskrbuje zasebne kmete tudi z malo kmetijsko mehanizacijo

Zasebni kmetje v občini Krško se letos hitro ogrevajo za pitanje telet in prašičev ter vzrejo piščancev v kooperaciji z AGROKOMBINATOM. Pogodbe sklepajo bolj številno kot pretekla leta in videti je, da zanimanje za proizvodno sodelovanje s to delovno organizacijo še narašča. Zasebnike spodbujajo dobre izkušnje kooperantov iz prejšnjih let.

Porast živinoreje pogojuje letos tudi obilica krme. Mokro leto je dalo predvsem veliko travniškega sena in detelje. Kmetje v krški občini so izredno zadovoljni še s pridelkom pšenice, ki je znašal 27 centov na hektar.

AGROKOMBINAT je poskušal letos ustreči kmetovalcem s povečanim izborom strojev za zasebno kmetijstvo. V zalogi je imel kosilnice, motorne žage in druge kmetijske stroje, ki lajšajo delo na posestvih. Strojev bodo kmetje potrebovali vedno več, ker jim primanjkuje delovnih rok, mehanizacija pa je edini izhod iz teh težav.

Sodelovanje s kmetijsko delovno organizacijo AGROKOMBINAT iz Krškega obeta čedalje več obojestranskih koristi. Če bodo skupno uresničevali cilje za napredek kmetijstva v občini, potem bo vedno manj težav in pot do napredka mnogo hitrejša.

POLLETNI USPEH DELOVNIH ORGANIZACIJ PRED SKUPŠČINO

Tovarna čokolade in rudnik Senovo vodita

Kolektiv rudnika na Senovem je povečal v prvi polovici leta obseg proizvodnje za 4 odst. — Še vedno je v zadregi za rudarje kopače, pa tudi jamskega lesa mu primanjkuje — V tovarni IMPERIAL se je povečala zlasti količina čokolade in čokoladnih izdelkov — Zaradi pomanjkanja surovin so morali v prvi polovici leta za deset dni prekiniti delo

Pred občinsko skupščino v Krškem je šele zdaj razprava o uspehih delovnih organizacij v prvem polletju in bi skoraj kazalo počakati na podatke za tretje četrtletje. Ocena bi bila na podlagi dopolnjenih podatkov lahko temeljitejša in sklepi bolj aktualni.

Zanimivo je, da sta od industrijskih delovnih organizacij presegli polletni plan le dve, rudnik rjavega premoga na Senovem in tovarna čokolade IMPERIAL v Brestanici. Vse druge delovne organizacije so zaostale za predvidevanji v tem obdobju.

Rudnik Senovo se lahko ponaša z izredno ugodno oceno rentabilnosti in produktivnosti. Obseg proizvodnje so v tem času presegli za 4 odstotke, narodni dohodek za 39 odst., medtem ko materialni stroški niso dosegli planirane vsote, čeprav so za 25 odst. večji kot lani v prvih šestih mesecih. Za investicije so v tem času porabili 714 tisoč Ndin, kar je komaj dobra četrtina letnih predvidevanj.

Rudnik se še vedno srečuje s težavami, kot so pomanjkanje jamskega lesa in pomanjkanje rudarjev kopačev. Kolektiv skuša to nadoknaditi z boljšo organizacijo dela in z večjo pridnostjo. Delovno silo so skrčili za 3,5 odst. Uspehi bi bili še boljši, če ne bi bilo težav z nabavo surovin za čokolado in čokoladne izdelke. Zaradi tega so namreč morali v prvem polletju za 10 dni prekiniti delo.

Dvakrat sklicani odborniki

Seje občinske skupščine Krško, sklicane za 4. oktober, ni bilo. Udeležba je bila tako majhna, da so morali sejo preložiti. To je bil tudi prvi primer, da skupščina ni bila sklepčna. Izostankov je bila verjetno kriva trgatev in lepo vreme za vsa poljska dela. Teden dni kasneje so občinski odborniki pokazali večjo disciplinirano st.

Obeta se prijeten kotiček za počitek

Že nekaj dni prevažajo tovornjaki po videmskih ulicah izkopano zemljo. Iz tovarne celuloze in papirja »Djuro Salaj« vozijo zemljo na nasipe bodočega ribnika, ki bo v bližini tovarniškega naselja na Vidmu. Nekdaj prijetna lesena »barončkova hišica« bo dobila malo bolj moderne sosede.

Turistično društvo v Krškem je naročilo izdelavo idejnega in stvarnega načrta za zgraditev ribnika in ureditev njegove okolice. Prostor ob ribniku in ribnik bosta nudila obiskovalcem mir, počitek in prijetno razvedrilo.

Zanimivo je, da je že leta 1906 lastnik ribnika Šribar nameraval urediti okolico okrog potoka. Trije načrti, ki so od tistega časa, pomagajo turističnemu društvu pri urejanju ribnika.

Napolnjeno korito ribnika bo 200 m dolgo in povprečno 65 m široko. Strokovnjaki so ugotovili, da je dovolj vode nadpovprečne kvalitete, ki omogoča življenje in rejo vseh belih rib in celo postrvi. V tem ribniku nameravajo rediti samo krape. V načrtu pa imajo še zgraditev drugega ribnika, ki bo malo višje; v njem bodo redili postrvi.

Načrt za ureditev prostora okoli ribnika ima veliko zanimivih zamisli. Okrog ribnika bodo takoj napravili stezice, klopi in uredili celotno okolico z okrasnim grmičevjem in zelenicami. V začetku bodo postavili le zasilni bife, kasneje pa večji paviljon. Pred ribnikom bodo uredili parkirni prostor, v gozdičku poleg ribnika pa postavili več vikend hišic, v katerih bodo lahko turisti našli prijeten kotiček za počitek.

Za dosedanja dela so potrebovali 4,5 milijona S din, do zaključnih del pa potrebujejo še 1,5 milijona S din. Trenutno turistično društvo nima zadosti denarja, vendar upa, da bodo s pomočjo delovnih kolektivov kmalu izvedli začeta dela.

DROBNE S SENOVEGA

■ JESENSKA SETEV je na senovškem območju v največjem razmahu. Agrokombinat ima posejanih že precej njivskih površin, pa tudi zasebni kmetovalci pridno sejejo, čeprav je zemlja precej trda. Vreme je za setev ugodno, vendar je dež zelo potreben, da bodo semena vzklila.

■ NA JAMSKEM OBRATU RUDNIKA je bil v četrtek zbor kolektiva, na katerem so razpravljali o vlogi in pristojnosti skupnosti socialnega zavarovanja, njene skupščine in članov. V petek je bil zbor še za strojni in zunanji obrat. Poročilo je dal član skupščine SZ Tone Pleterski ob sodelovanju predsednika ObS Krško in poslanca GZ RS Edija Komučarja. Razprava o poročilu je bila aktualna in zanimiva.

■ DELAVSKI SVET RUDNIKA je na petkovi seji poslušal poročilo o delu in vlogi skupnosti socialnega zavarovanja in o njem razpravljal, nato pa so v skupščino izvolili za novega člana rudniškega uslužbenca Franca Pušnika.

■ VINSKA TRGATEV je zaključena. Vinogradniki so s pridelkom zelo zadovoljni. Grozdje je letos lepo dozorelo, zato bo tudi kapljica dobra.

NOVICE IZ BRESTANICE

■ ELEKTRARNA BRESTANICA je v septembru proizvedla 11 milijonovkWh električne energije ali nekaj manj kot v avgustu. Zaradi nizkega vodnega stanja rek je pričakovati, da bo tremoelektrana še nekaj časa obratovala s polno zmogljivostjo.

■ PRIDELEK KORUZE je AGROKOMBINAT Krško uskladiščil v dogovoru s turističnim društvom v nekaterih prostorih brestaniškega gradu.

■ STARO ŽAGO V BRESTANICI, ki je kraju prej v sramoto kot v ponos, bi pač kazalo porušiti do kraja. Ostanke temeljev, ki kažejo kraj, bi lahko porušila komunalna uprava ali drug za to pristojen organ.

■ TOČILNICA TURISTIČNEGA DRUŠTVA na ribniku v Brestanici bo v nedeljo, 16. oktobra, skupaj z ribiči končala letošnjo sezono. Ob tej priložnosti bodo ribiči priredili odlov krapov v ribniku.

Matični urad Krško

Septembra doma ni bilo rojstev. Poročili so se: Stanislav Pšeničnik, mizarski pomočnik iz Globokega, in Majda Tabor, delavka iz Sp. Starega grada; Aleksander Lileg, elektrotehnik, in Terezija Bračun, sadjarka, oba iz Krškega; Franc Klemenčič, elektroinštalater iz Leskovca, in Ana Ribič, šivilja iz Krškega; Franc Kliček, delavec, in Rozalija Divjak, delavka, oba iz Krškega; Ivan Hočevar, delavec iz Krškega, in Nada Senica, frizerka iz Starega grada. Umrla sta: Ana Vanič, gospodinja iz Krškega, 79 let, in Martin Urbanč, upokojenec iz Krškega, 83

Zaorali v turistično ledino

Za razcvet turizma v krški občini so najprimernejši kraji Kostanjevica, Krško, Brestanica in Senovo — V krški ravnini so tudi izredni pogoji za lovski turizem

V programu turističnega razvoja krške občine so najzanimivejši kraji za razcvet turizma Kostanjevica na Kr., mesto Krško z Drnovim ter Brestanica in Senovo z zelenim Bohorjem.

Letos nameravajo v občini Krško močneje zaorati v turistično ledino in se vključiti v širšo turistično propagando. Turistični delavci in tudi gospodarstveniki menijo, da to lahko prinese občini lep dodaten dohodek. Predvsem bodo skušali modernizirati gostinstvo. Čeprav je v občini veliko gostišč, v njih še ni zadovoljive postrežbe. Najprej bo torej na vrsti prevzgoja kadrov v gostinski dejavnosti, nato ureditev sodobne trgovske mreže v vseh večjih krajevnih središčih in ne nazadnje tudi prevzgoja prebivalstva, ki zdaj na sprejem tujcev ni pripravljeno.

V Kostanjevici so za sedaj še najbolj vajeni obiskovalcev iz drugih krajev in jim tudi marsikaj nudijo. Kulturno življenje v tem kraju je razgibano, pa tudi naravnih lepot in drugih zanimivosti imajo toliko, da z njimi precej zaposlijo turiste. Velike možnosti imajo tudi za razvoj lovskega turizma. Ko bi le uspeli čimprej urediti kostanjeviški grad, v katerem bi bilo za turiste dovolj prostora!

V Krškem so zadnja leta zabeležili precejšen obisk tujih lovcev. Lovske družine so na ta način prigospodarile lep kupček deviz in bodo poskušale še razmahniti turizem te vrste.

Lepa turistična prihodnost se nadalje obeta Brestanici, kjer čaka na tujce velik neizkoriščen grad s številnimi sobanami in prekrasnim razgledom na okolico. Tudi tu čakajo investitorja. Dokler ga ne dobijo, se bodo zadovoljili z manjšim gostiščem.

Porebrčanom manjka pitne vode

Zaselek Poreber v vasi Dovško zavzema precejšnje območje, prebivalci pa nimajo pitne vode. Pripravljeni so s prostovoljnim delom prispevati za gradnjo priključka na vodovod Dobrova-Senovo. Vprašanje pa je, če bo višinska razlika terena dopuščala gradnjo vodovoda. Težave so tudi s sredstvi, ki jih ni moč dobiti.

Premalo prostora za koruzo v »Agrokombinatu«

AGROKOMBINAT V Krškem se letos izredno pohvali s pridelkom koruze. Posadili so jo na 150 hektarih površine. Zdaj jim je zmanjkalo prostora za uskladiščenje in sušenje. Približno 500 ton je nimajo kam spraviti. Obilen pridelek jih je spravil v resno zadrego.

SPLOŠNO MIZARSTVO KRŠKO

proda

NASLEDNJA OSNOVNA SREDSTVA:

1. debelinski stroj 50 cm širine, brez elektromotorja
2. rezkalni rezkar za izdelovanje parketa brez elektromotorjev
3. stroj za brušenje parketa z elektromotorjem
4. šivalni stroj »Veritas«
5. radioaparat
6. več rabljenih skobelnih miz

Interesente vabimo na ogled vsak dan od 6. do 14. ure. Prodaja bo 20. oktobra 1966 ob 9. uri v Krškem. Prednost imajo podjetja, pol ure po napovedanem času pa tudi ostali interesenti. Pri nakupu mora vsak interesent položiti 10% kavcije.

Priprave na občinsko mladinsko konferenco

Razen v nekaj aktivih, kjer so že polagali obračun dela za leto dni nazaj in napravili načrt naprej, bodo imeli drugi aktivi konference do 6. novembra Občinska konferenca pa bo predvidoma 20. novembra

»Tudi letos bomo imeli redne plesne vaje, ko smo že kupili radio. Brane Zupanc nam bo v okviru filmske tribune vrtel kratkometražne filme, izvedli bomo prvenstvo v šahu in namiznem tenisu ter izboljšali disciplino pri obiskovanju kluba,« so sklenili sevniški mladinci na sestanku 26. septembra. Izvolili so nov sekretariat, v katerem so Franci Lipovšek, Lizika Koprivnik, Jani Kozmus, Zlata Konec, Tone Koren in Stane Seidorfer, za novega predsednika pa so izbrali Jožeta Imperla.

»V bodoče se bo treba potruditi bolj kot doslej. Dokončali bomo športno igrišče in ga vse več uporabljali, pozimi bomo pripravili igro, povezali se bomo z mladino Brega in Šentjurja,« je na konferenci aktiva v Loki 24. septembra predlagala predsednica Milena Kolander. »Pa tudi plesni tečaj bi bilo dobro organizirati, kot smo ga lani,« so menili drugi udeleženci. Na shodu so se dogovorili za program in izvolili nov sekretariat, v katerem so razen predsednice Milene Kolander še Mimica Simončič, J. Derstvenšek, Stanko Klenovšek, Franci Golob, D. Zupančič in Ida Lendaro.

Tudi na Bučki so imeli konferenco aktiva. Izvolili so novo vodstvo, ki bo skušalo čimprej uresničiti veliko željo tamkajšne mladine, da bi imela svoj klub, v katerem bi se zbirala. Po razgovoru s predsednikom krajevnega odbora SZDL ga bodo v kratkem tudi dobili.

Zadnjega septembra je imel občinski komite posvetovanje tudi z drugimi vaškimi in tovarniškimi aktivi. Slavko Škrlec je povedal, da bo do v Šmarčni morali verjetno izprazniti mladinsko sobo, medtem ko je predstavnik iz Zabukovja sporočil, da jo bodo dobili v mesecu dni. V zimski sezoni bodo v njej naštudirali igro in z njo nastopali v drugih krajih. Zastopnik vaškega aktiva na Okiču je tožil, da bodo tam kmalu ostali brez mladine, predstavnik tovarniškega aktiva v Kopitarni pa je govoril o težavah mladinskega vodstva, ki ne more zbrati svojih pripadnikov po končanem delu, ker se vsem mudi domov. Spodbudno je delo mladine v Lisci, ki redno tekmuje v odbojki in streljanju ter sodeluje pri tovarniškem časopisu.

»Dosedanji sestanki v aktivih so pokazali, da se mladina raje odloča za skromnejše, a hkrati uresničljive načrte. Pokazalo pa se je, da se vodstva premalo povezujejo s članstvom,« nam je v pogovoru dejal predsednik občinskega komiteja ZMS Vojko Dvojmoč. »Upam, da se bomo na občinsko konferenco temeljito pripravili in na njej sprejeli dober delovni načrt, tako da bo imela mladina čez leto dni kaj pokazati.«

M. L.

Most pri Blanci bodo le začeli popravljati

Že od poletja sem omejujejo prometni znaki nosilnost dosluženega mostu, ki je že udrt na enem mestu, na cesti tretjega reda od Blanice proti Brestanici. Omejitve sčasoma voznikov niso več bodle v oči in so vozili čez most tudi s težjimi vozili, kot da bi preizkušali njegovo nosilnost. Že je kazalo, da bo šele nesreča izvrtala denar za popravilo, saj občina zanj ni imela v proračunu posebej namenjenega denarja, cestno podjetje pa tudi ni našlo mesta zanj v svojih sredstvih investicijskega vzdrževanja.

Nedavno pa se je le premaknilo. Na sestanku predstavnikov novomeškega cestnega podjetja in občinske skupščine so se sporazumeli, da bo sevniška občina dala iz cestnega sklada 6 milijonov, drugo pa bo prispevalo cestno podjetje. Most bo popravljen predvidoma v mesecu dni. Preko njega bo občina spet dobila pomembno zvezo s Štajersko.

Novo vodstvo sindikata

7. oktobra so na sestanku občinskega sindikalnega sveta v Sevnici izvolili namesto dosedanjega predsednika Draga Lupšine, ki je odšel v višjo upravno šolo v Ljubljano, za novega predsednika Janka Rebernika, tehničnega vodjo Kopitarne. Za profesionalnega sekretarja je bil imenovan Viktor Auer, ki končuje prvo stopnjo na visoki politični šoli.

Priprave za gradnjo trgovske hiše

Nasproti Lisce bo prihodnje leto zrasla v Sevnici nova trgovska hiša. Načrte zanjo že pripravljajo, hkrati pa se dogovarjajo z domačimi podjetji, ki naj bi prispevala za gradnjo in si v bodoči trgovski hiši uredila tudi svoje prodajalne. Predvideno je, da bosta v njej dobila svoje prostore tudi turistični urad in knjižnica.

26 deklet iz LISCE je odšlo v Nemčijo

Pred dobrim tednom je z večernim vlakom odpotovalo na prakso v Nemčijo 26 deklet iz sevniške LISCE. Spremljal jih je zastopnik podjetja tov. Kranjc. Slovo od domačega kraja jim je bilo precej težko, saj so ga zapustile za dalj časa.

Darilo prosvetnemu društvu v Loki

Priznani drevesničar in gojitelj lepotičnega drevja Ivan Pompe iz Razborja je poklonil PD P. Trubar v Loki umetniško sliko »Madone« v slovenski narodni noši, ki jo je še pred vojno imela založba Umetniška propaganda na gradu Ruda na Razborju. Omenjeno založbo je upravljal inž. Uhlíř, po rodu Čeh, ki je umrl pred letom dni v Ljubljani. Za lepo umetniško darilo se društvo tov. Pompetu iskreno zahvaljuje. S. sk.

Vikend hišice na Lisci

Sevniško planinsko društvo namerava dati izdelati načrt za gradnjo vikend hišic na Lisci. Za sodelovanje so že zaprosili arh. Kopača, ki je naredil tudi načrte za kočo na Veliki planini. Društvo bo pobiralo od vikend hišic tudi pristojbino, ki jo bo porabilo za vzdrževanje električne in vodovodne napeljave na Lisci.

■ 6. SEPTEMBRA so se začela v Gorici pogajanja o graditvi ceste Gorica—Ljubljana, ki bi bila podaljšek ceste od Villesseja do Gorice. Cassa di risparmio, italijanska banka s sedežem v Rimu, je pripravljena Sloveniji odobriti za gradnjo te ceste 25 milijard lir z ugodnimi odplačilnimi pogoji, z rokom vračila 15 let in 7,5-odstotno obrestno mero.

Planinski piknik na Lisci

Planinsko društvo je priredilo 8. oktobra na Lisci planinski piknik. Nanj je povabilo vse člane in druge ljubitelje Lisce. Ta večer se je zbralo v Tončkovem domu precej ljudi. Postreženi so bili z okusnim odojkom, pristnim cvičkom in dobrim moštom. Ob zvokih harmonik in kitare je bilo v domu zelo živahno, še bolj pa potem, ko so se gostje preselili pred dom, kjer so pekli kostanj in ga zalivali z moštom.

Že popoldne pa se je zbrala v Tončkovem domu večina udeležencev izleta, ki ga je društvo organiziralo v začetku avgusta v Avstrijo, Švico in Italijo. Tega dne so pregledali, kaj so na izletu posneli na diapozitive in filme. Ker so imeli s seboj diaprojektor, so diapozitive tudi predvajali. Prisotni so bili zelo navdušeni nad uspehi nekaterih udeležencev, saj so skupaj posneli okrog 150 diapozitivov. Najzanimivejši so bili tisti, k so bili posneti visoko na Püz Pallyju, kamor se je povzpelo 9 izletnikov. Püz Pally je v pogorju Bernine v Švici in je visok 3905 m. Zelo uspeli so bili tudi posnetki italijanskih Dolomitov.

Planinci si žele, da bi društvo organiziralo še več takih srečanj. F.

Doslej zbrali le četrtino denarja

Za letošnje leto so na sevniški občini računali, da bodo zbrali pri domačih podjetjih 104 milijone starih dinarjev za odplačilo anuitet negospodarskih naložb. Samoupravni organi podjetij so sicer sklenili, da bodo prispevali 76 milijonov, vendar so te sklepe uresničili le delno; zbrali so vsega 25 milijonov.

Bo ponovno oživela strelska družina v Loki?

Na zadnji seji občinskega odbora strelske družine v Sevnici so določili ekipe za občinsko tekmovanje z malokalibrsko puško, ki bo v nedeljo, 16. oktobra v Krškem. Govorili so tudi že o začetnih pripravah za počastitev občinskega praznika, ko bodo priredili patrolni tek.

K sodelovanju je povabljena tudi strelska družina v Loki, čeprav je delo v nji v zadnjih letih zamrlo. Nekdaj so bili loški strelci zelo prizadevni. Imeli so 40 članov in celo sodelovali v okrajni strelski ligi, kjer so dosegli lepe rezultate. Nastopili so tudi v večini občinskih tekmovanj. Ko so ustanovili društvo Partizan, ki v Loki ne more prav zaživeti, je za strelski šport zanimanje popustilo. Na zadnji seji SZDL so sklenili, naj se telovadno društvo razpusti, sekcije pa pridružijo PD Primož Trubar. Sedaj je priložnost, da strelska družina ponovno zaživi. Občinski odbor bo sklical v Loki posvetovanje, kako obnoviti delo strelcev.

STANKO SKOČIR

V torek je zasedala občinska skupščina

11. oktobra je imela sevniška občinska skupščina 35. redno sejo, na kateri so obravnavali poročila sveta za zdravstvo, zdravstvenega doma, sveta za socialno varstvo, komisije za varstvo borcev in poročilo veterinarske postaje. Sklepali so tudi o najetju posojila za dograditev šole na Primožu. Več v prihodnji številki.

Akcija varstva pri delu

Neprestano naraščanje nesreč pri delu je napotilo celjski štab regionalne skupnosti za varstvo pri delu, da s posebno akcijo in programom načrtno zmanjšuje število nesreč in izboljšuje varnost pri strojih in napravah. Program, po katerem naj bi tudi razširili dosedanje komisije pri podjetjih, bo razdeljen v tri obdobja. V tem času bodo preučili vse, kar vpliva na število nesreč.

Akciji se bodo pridružili tudi v sevniški občini, kot so sklenili na razširjeni seji komisij za varnost pri delu 30. septembra.

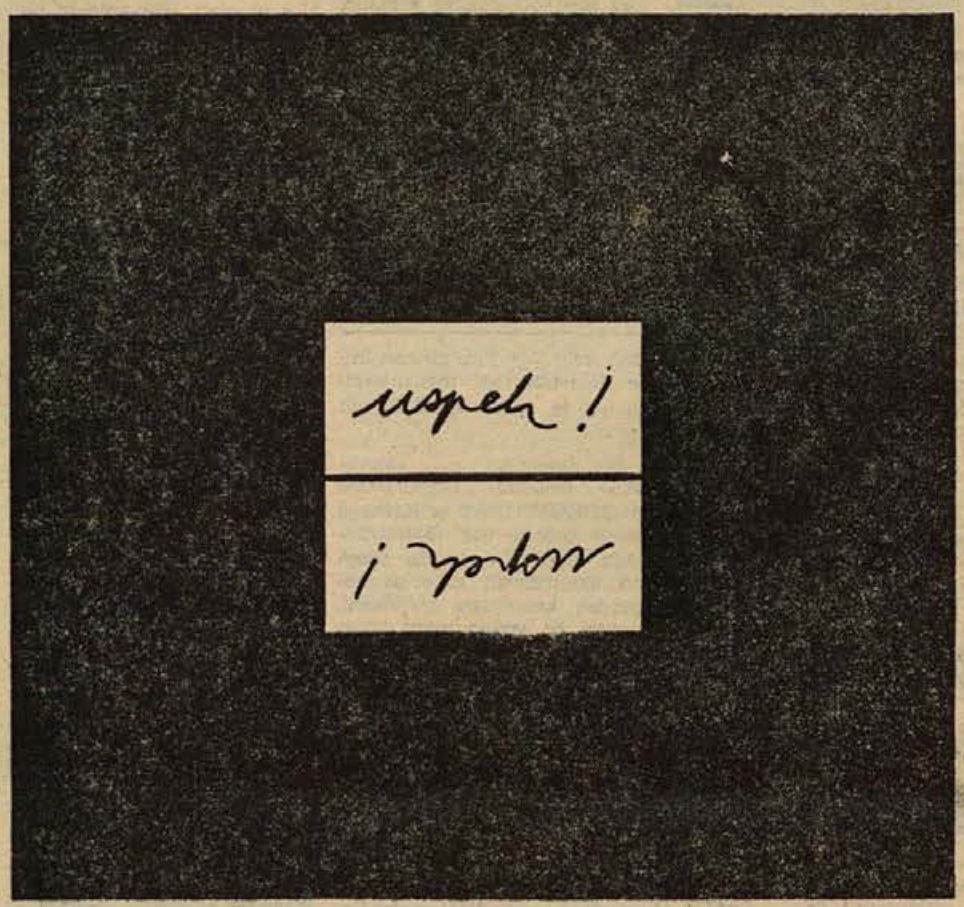

Obrnite ga kakorkoli, uspeh je vedno uspeh, če objavite vaš oglas v

Dolenjskem listu

Naročilnico pošljite na naslov naše uprave:
DOLENJSKI LIST, Novo mesto, p. p. 33

DR. HINKO HEFERLE GRADOVI V MIRENSKI DOLINI 1

Mokronoški rojak primarij dr. Hinko Heferle je v zadnjih letih zbral bogato zgodovinsko gradivo o svojem rodnem kraju in bližnji okolici. Tako se mu je pod peresom izoblikovala zajetna zgodovina Mokronoga, ki bo v bližnji prihodnosti verjetno izšla pri oživljeni Dolenjski založbi. Naš list bo v nadaljevanjih objavil nekaj odlomkov iz tega dela

UREDNIŠTVO

I. GRADOVI V MEJAH MOKRONOŠKE DEŽELSKE SODNIJE

1. MOKRONOŠKI GRAD

Prvotni mokronoški grad je med leti 1000 in 1200 verjetno stal tam, kjer še danes stoji Grajski ali Strelov stolp. Njegov tloris je kvadratast, kot je bilo v tedanjih časih običaj. Grajen je zelo trdno in ima več nadstropij. Ta grad se je najbrž razvil iz prvotne pristave Heminega gradu Škrljevo. Ko je po smrti kneginje Heme prišel v last krških škofov iz Koroške, so ti imeli v njem oskrbnika, ki je zlasti pazil na redno plačevanje dajatev in na redno tlačansko delo.

Verjetno so v 14. stoletju sezidali nov grad na trškem gričku, kjer je stal do 1943, ko je bil požgan. Ta grad je bil sezidan v času, ko je pomen Mokronoga narastel in prekosil tistega v Škrljevem. Grad je bil večkrat prezidan in popravljen, ker je bil v teku stoletij pogostokrat poškodovan in požgan. V kmečkem uporu 1515 je bil hudo razdejan. Letnica 1595 na severnih stranskih vratih ne pomeni, da je bil grad tedaj sezidan, pač pa so ga takrat, po končanih kmečkih uporih, temeljito popravili.

V velikem požaru 1681, ki je uničil ves trg, je pogorel tudi grad. Na Valvasorjevi sliki Mokronoga ima grad dve nadstropji in visok stolp na jugozahodnem voglu gradu. Verjetno so grad po omenjenem hudem požaru popravili in so tedaj porušili drugo nadstropje in stolp.

Grad sam je imel tloris podolgovatega nepravilnega osmerokotnika. Glavni vhod je bil na južni strani gradu; bil je precej širok in namenjen vozilom. Za pešce je bil ožji

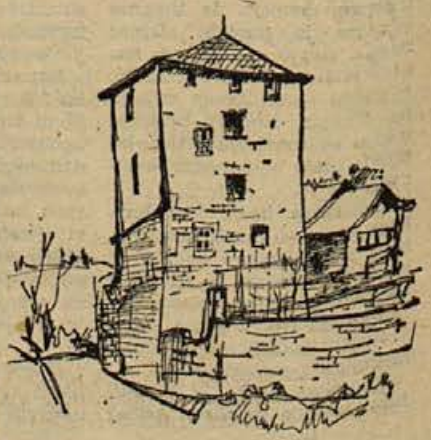

Robert Hlavaty: Strelov stolp v Mokronogu

SEVNIŠKI VESTNIK

SKLEPI KONFERENCE ŽENA SE LE URESNIČUJEJO

Zdaj je za otroški vrtec na vrsti Mirna

Sredi prejšnjega meseca so odprli otroški vrtec v Mokronogu — V Trebnjem je novomeški Pionir pred nekaj dnevi po letu dni premora spet začel z gradnjo poslovno-stanovanjskega bloka, v katerem bo dobil prostore tudi otroški vrtec — Preostala je še Mirna, občinsko industrijsko središče

Šestnajstega septembra so šli mokronoški otroci prvič v vrtec. Kot pravijo njihove matere, je bil zanj to pomemben dan, saj jih pri delu ne bo več mučila skrb na otroke brez varstva. Društvo prijateljev mladine v Mokronogu, ki se je vneto prizadevalo, da bi uresničilo staro željo, se vsem, ki so pomagali, iskreno zahvaljuje.

Mokronoški vrtec je za začetek bolj skromen. Za sedaj ima v njem varstvo 20 otrok. V nekdanji sodniji imajo na voljo 40 m² prostora. Ko se bo število otrok povečalo, bodo preuredili še sosednji prostor, tako da bo problem rešen za daljšo dobo. V vrtcu so otroci od šestih zjutraj do pol treh popoldne. Za oskrbo, ki vključuje kosilo in malico, plačajo starši po 6000 S-din za enega otroka.

V poslovno - stanovanjskem bloku v Trebnjem bo imel vrtec tri prostore s skupno 72 m² površine. Ker ni predvidena kuhinja, ki jo vrtec mora imeti, bodo v kleti poiskali dovolj svetal prostor, ga preuredili in v njem pripravljali hrano. V novih prostorih bodo vzgojiteljice lahko varovale približno 60 otrok ali dvakrat toliko, kot jih ima sedanji vrtec.

Od večjih občinskih središč je preostala le še Mirna, čeprav je zaradi velikega števila zaposlenih mater otroški vrtec zelo potreben. Ker na Mirni ni mogoče dobiti prostora zanj, bodo kljub pomisleku, da otroški vrtec in tovarna ne gresta skupaj, poskušali začasno odpraviti težave tako, da bi v te namene Tovarna šivalnih strojev prepustila barako, v kateri je imela doslej poslovne prostore. Tovarna bo zapustila barako še ta mesec, predstavniki občinske uprave pa se prav sedaj dogovarjajo, da bi jo z nekaj dodatnimi deli preuredili v začasno zatočišče otrok.

V trebanjski šoli je že letos tesno

V občini tudi velika potreba po oddelkih za prizadeto mladino

Pred enim letom zgrajena moderna trebanjska šola je že letos komaj sprejela pod svoje okrilje vse učence. En razred je že prisiljen gostovati v delavnici za tehnični pouk in se mora iz nje umakniti vsakič, kadar ima kak drug razred na urniku tehnično vzgojo.

Svet za šolstvo, ki je razpravljal o tem, je menil, da bo v bodoče potrebno misliti na to, da bi eno izmed dosedanjih podružničnih šol usposobili za popolno osemletko.

Razen tega ni v trebanjski občini rešeno vprašanje posebnega šostva. Po podatkih občinske uprave je približno 180 otrok takih, ki bi morali obiskovati posebno šolo. Ker so možnosti za sprejem teh otrok v šmihelsko posebno šolo omejene in tamkajšnje šolanje razmerona drago, menijo na občinski upravi, da bi v bodoče osnovali po 2 razreda posebne šole v Trebnjem in v Mokronogu. Največ prizadetih otrok je namreč prav na območju teh dveh šol. Predlog bi kazalo podrobneje preučiti, čeprav sta obe omenjeni šoli popolnoma zasedeni. Mogoče bi bilo smotrno poiskati prostor v kateri izmed podružničnih šol na tem področju.

Freze ali prekopalniki so doživele že vrsto slavospevov, pa zopet graje. Brez njih ni moči dobro pripraviti vrtne zemlje in zemlje v drevesnicah. Za poljedelstvo preveč razkošno razmetujejo energijo. Če jih ne znamo pravočasno uporabiti, lahko sestavo zemlje celo poškodujemo in njeno godnost poslabšamo. Na sliki je prekopalnik italijanske firme Motto Guzzi.

Letos bolj zgodnje priprave

Svet za kmetijstvo in gozdarstvo občine Trebnje je že na septembrski seji sprejel načrt za sanacijo sadnega drevja, pri čemr je posebno pomembno zimsko škropljenje

Lanska akcija zimskega škropljenja in čiščenja sadnega drevja v trebanjski občini je bila prekasna in ne dovolj pripravljena, zato ni zajela tolikšnega obsega, kot bi želeli. Zato je svet za kmetijstvo in gospodarstvo letos o tem razpravljal dovolj zgodaj ter sprejel okvirni načrt za sanacijo sadnega drevja.

V občini je 74.000 sadnih dreves. Njihovi lastniki utrpijo vsako leto veliko škodo, ker jih povečini puščajo vnemar. Prišlo je tako daleč, da so potrebne odločbe za posek najbolj napadenih dreves, na katerih se redijo škodljivci in bolezni tudi za drugo, manj prizadeto drevje.

Ker je pomanjkanje škropilnic velika ovira za temeljito škropljenje, je bilo po posvetu s kmetijsko zadrugo Trebnje in kmetijskim posestvom Slovenska vas razdeljeno področje, kjer bosta ti dve kmetijski organizaciji pomagali pri škropljenju. V vaseh proizvodnega okoliša Mirne in Velike Loke ter na področju Jezera bo s traktorskimi škropilnicami pomagala zadruga, v vaseh šentruperškega proizvodnega okoliša pa posestvo Slovenska vas. Za eno uro škropljenja bi bilo treba plačati po predlogu zadruge in posestva 5.000 S-din, kar glede na velik učinek traktorskih škropilnic ni pretirano. V hribovitejših krajih pa bo potrebno dobro izkoristiti zasebne vprežne škropilnice, da bo uspeh čim večji.

Nepričakovan poraz v Kamni gorici

V nedeljo, 9. oktobra, so trebanjski odbojkarji gostovali v Kamni gorici. Čeprav pred tekmo niso dvomili o zmagi, so srečanje po nepotrebnem izgubili z nasprotnikom iz spodnjega dela razpredelnice z rezultatom 1:3 (15:10, 9:15, 7:15, 13:15). Pred 70 gledalci, ki so vneto spodbujali domačine, je sodnik sodil dobro.

V nedeljo se obeta v Trebnjem zanimivo srečanje. V goste bodo prišli odbojkarji iz Šenčurja, tekma z njimi pa bo odločala o tretjem mestu.

****

roko na srce...!

...če se v vašem kraju zgodi kaj zanimivega, poroča o tem najbolje -

DOLENJSKI LIST

Letošnja prizadevnost – ključ za večjo pomoč v prihodnje

Prejšnji teden so si predstavniki občinske skupščine in družbeno-političnih organizacij ogledali delo nekaterih prizadevnejših krajevnih skupnosti v Šentrupertu, Mokronogu in na Mirni. Dela, ki so se jih letos lotili na območju teh skupnosti, predstavljajo precejšen delež pri letošnjih pridobitvah v občini, pomemben predvsem zaradi tega, ker so pri njih sodelovali tudi občani. Opozoriti pa je treba na eno pomanjkljivost: krajevne skupnosti niso v celoti pobrale dogovorjenih prispevkov in nekatera dela komunalnemu in cestnemu podjetju še niso plačana.

Ker nekaj krajevnih skupnosti še ni niti načelo denarja, ki jim ga je dodelila občinska skupščina, je komisija, ki usklajuje delo krajevnih skupnosti, sklenila, da bo predlagala skupščini, naj to upošteva pri bodoči delitvi sredstev. Občinska skupščina pa bo o delu krajevnih skupnosti razpravljala na eni izmed prihodnjih sej.

Obseg prodaje se ni povečal

Letos se v primerjavi z lanskimi podatki obseg prodaje v trgovinah trebanjske občine ni povečal. V Mercatorjevi poslovni enoti Tržan se je celo zmanjšal, ker so ukinili krojaški obrat. Vzroki zaostajanja so v padcu kupne moči takoj po reformi ter v omejevanju potrošniških kreditov. Tema vzrokoma pa se na trebanjskem območju pridružuje še precejšen odliv kupne moči v bližnja mesta. Velik del zaposlenih tam namreč dela in tudi kupuje, ker je trgovina v mestih bolje založena. Trgovine se sicer v občini modernizirajo, vendar prepočasi, da bi zadovoljile vse kupce.

V Šentlovrencu razvili prapor upokojencev

Društvo upokojencev iz Velike Loke je v nedeljo, 9. oktobra, v dvorani zadružnega doma v Šentlovrencu razvilo društveni prapor. Po slovesnosti je bila zabava.

Boljši časi za obiskovalce kina

Pred nekaj meseci smo že poročali o sklepu republiškega sklada za pospeševanje kinematografije, ki je dodelil trebanjskemu kinu 3 milijone dinarjev za nov kinoprojektor, ker je stari že doslužen. Vendar se je zaradi predpisov zataknilo in je denar ubral precej počasno pot. Pred dnevi pa je končno le prispel tja, kamor je bil namenjen. Prejšnji teden je tehnik že pregledal dosedanje naprave in prostore in bo kinoprojektor v kratkem tudi vgradil.

V bližnji prihodnosti bodo dobski gradbinci začeli zidati kabino za kinoprojektor pri mirenski dvorani. Zgrajena bo nad vhodnimi vrati, stala pa bo skoraj milijon dinarjev. Ko bo dograjena, bodo tudi na Mirni lahko gledali kino.

Krediti za stanovanja borcev kmetov

Glavni odbor ZB Slovenije je pripravljen prispevati 6 milijonov dinarjev kredita za popravilo stanovanj kmetov — borcev pod pogojem, da prispeva občina Trebnje prav toliko. Ker bodo na občini po vsej verjetnosti zagotovili to vsoto, so na občinskem odboru ZB že ustanovili posebno komisijo, ki bo v kratkem na terenu preučila posamezne prosilce in izmed njih izbrala tiste, ki so najbolj potrebni pomoči.

Na občinskem odboru imajo tudi prošnje 14 prosilcev, ki niso kmetje. Skupno bi radi 10 milijonov kredita, vendar denarja za te namene trenutno ni.

vhod na severni strani gradu. Desno od glavnih grajskih vrat je bil manjši konjski hlev in shramba za kočije, levo od teh vrat (gledamo v smeri vhoda na dvorišče) pa so bile manjše stopnice v jugozahodni stolp, kjer je bila sodna dvorana z

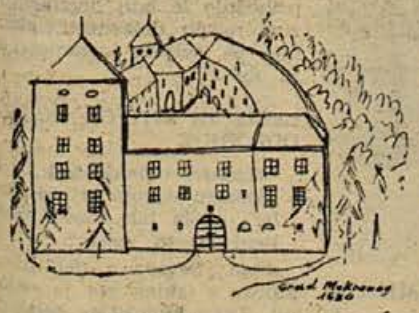

Grad Mokronog 1680

lepo izrezljano hrastovo mizo in sedeži za sodnike in grofa ter klopi za priče in obtožence. Tudi velika vrata so bila umetelno izrezljana. V tem predelu gradu je bilo še stanovanje za upravitelja in grajskega pisarja. Pri severnem, manjšem vhodu je bila kuhinja, ki so jo v spomin na grofico Hemo še do zadnjih časov imenovali »Hemina kuhinja«. V vzhodni trakt (visoko pritličje) so držale široke marmorne stopnice. Ves ta trakt je bil določen za bivanje graščakove družine in za grajskega sodnika. Na zahodnem krilu severnega dela gradu je bila majhna kapelica, kjer so hranili kip bl. Heme in umetelno izdelana bela Hemina čeveljca, hoduljaste oblike, s katerima so obuvali Hemino v svilo oblečeno soho. En čeveljc se je kasneje izgubil.

V zahodnem pritličnem traktu, z vhodi iz grajskega dvorišča, so bile sobe za služinčad. V prvem nadstropju tega trakta ni bilo stropa. Tu so imeli viteške vaje, po potrebi pa so prostor rabili tudi za skladišče.

Prostori, kjer je bival graščak, so bili podkleteni. Velike grajske kleti so bile polne sodov raznega vina, domačega iz Bojnika, kakor tudi tlačanskega (gorščina!), ki pa je bil seveda slabše kakovosti. V drugih so bili zapori. Po smrti kneginje Heme so gospodarili na gradu škofje iz Krke na Koroškem. Ti so imeli na gradu oskrbnika, ki je v njihovem imenu vodil vse posle. Trg Mokronog je bil graščinski in je imel precejšnje svoboščine. L. 1616 so škofje grad prodali, ker so zašli v denarne težave. Tedaj je škof Janez Jakob Lamberg grad s trgom vred prodal ljubljanskemu plemiču Jožefu Mahorčiču. Čez dve leti je Mahorčič umrl. Grad je bil prepisan na njegovega dediča Hansa Jakoba Mahorčiča oziroma na nekega njegovega varuha. L. 1650 je bila graščina s trgom prepisana na Mahorčičevega svaka, Ernesta Mihaela Schere pl. Schernburga. Ko je 1656 ta umrl, je postala lastnica gradu in trga Mokronog njegova vdova Judita. Njena hčerka Marija Margareta se je poročila z baronom Hansom Danielom Kajzeljem (Kheysell), ki je bil menda slovenski plemič in je bil posestnik škrljevskega gradu pri Šentrupertu. 1675 je ta plemič dal postaviti v cerkvi na Žalostni gori lep oltar iz črnega marmorja s kipom Pietà iz belega marmorja. Istega leta pa je Kajzelj tragično preminil, ko ga je

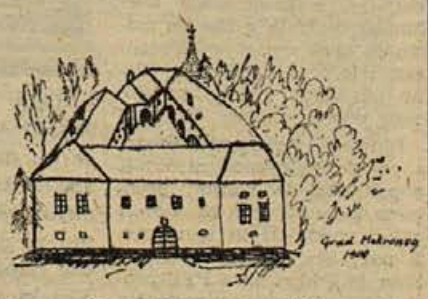

Grad Mokronog 1900

njegov na pol nori svak zabodel v vrat, ko sta se sprla pri kegljanju za gradom. Grad in trg sta nato bila v lasti vdove Marije Margarete pl. Kajzelj

(Nadaljevanje prihodnjič)

TREBANJSKE NOVICE

Brezvestna mati pojde v zapor

Amalija Pečjak je doma iz Suhe krajine, prebiva pa v Ljubljani in se preživlja kot gostinska delavka. Z možem se ne razumeta, zato je takoj po rojstvu zdaj 4-letnega Jožeta in 1-letne Suzane otroka pripeljala domov na Visejc in ju pustila staršem. Njena oče in mati sta stara, sama in nimata od česa živeti, zato ni čudno, da sta bila otroka slabo oskrbovana, brez potrebne obleke in hrane. Ne mati ne oče otrok že več kakor pol leta nista poslala niti dinarja in tudi se nista za otroka prav nič zmenila, zato je oče sam prijavil svojo brezvestno hčer in zeta.

Medtem ko je bil oče otrok pred kratkim že obsojen, se je morala nedolgo za tem zagovarjati pred občinskim sodiščem v Novem mestu še mati otrok, Amalija Pečjak, zaradi zanemarjanja roditeljskih dolžnosti.

Sodišče je ugotovilo, da je zaslužek lahkomišljeno zapravljala po zabavah, prav tako kakor njen mož, ki je prejemal otroško doklado, a še te ni pošiljal otrokoma. Amalija Pečjak je bila obsojena na 2 meseca zapora.

Jože Mlinarič:

J•V•VALVASOR O NOVEM MESTU 1

...ez Vajkard Valvasor nam je v XI. knjigi svojega znamenitega dela Slava vojvodine Kranjske na str. 479—489 podal opis in zgodovino Novega mesta, ki so jo s pridom uporabljali vsi kasnejši zgodovinarji. Resnica je, da ne more mimo Valvasorja, kdor hoče pisati o preteklosti mesta, vendar ne smemo jemati vseh njegovih podatkov za suho zlato.

Preden podamo prevod, skušajmo na kratko odgovoriti na dvoje vprašanj, ki se nam sama po sebi vsiljujeta in ki za pravilno vrednotenje opisa in zgodovinskih podatkov nujno terjata odgovor, namreč, iz katerih virov je Valvasor podatke črpal in v kolikšni meri so ti zanesljivi.

Valvasor nam vire, ki jih uporablja, natančno navaja. Pri opisu Novega mesta ni imel težav, ker so mu viri zanj tekli prav obilno. Pa pustimo govoriti Valvasorja samega:

»Pri svojem delu sem naletel na brezštevilne težave, saj mi skoraj nihče o svojem gradu in gospodarstvu ni hotel dati podatkov, tako da v tej, na svetlo dani knjigi, lahko zares po pravici trdim, da mi jih je za moje delo izmed tako številne množice le sedem nekaj prispevalo. Prav tisti, na katere sem se najbolj zanašal, so me najbolj razočarali, saj niti z eno samo črko niso hoteli podpreti mojega težavnega dela. Na podobne težave sem naletel tudi, ko sem pisal o mestih in trgih; le Novo mesto in mesto Kamnik sta za moje delo nekaj prispevala, vse ostalo pa sem z nedopovedljivim trudom moral pobrati iz najrazličnejših starih zapisov in listin, ki sem jih našel bodisi doma ali pa na tujem. Ti spisi in dokumenti pa so bili avtentični in nadvse zanesljivi, tako da o podatkih, ki sem jih v njih našel, ni bilo niti najmanjšega vzroka za dvom. In končno: k temu sem pridal še sam mnogo od svojega izkustva in znanja.« (Uvod k XI. knjigi)

Za čas pred ustanovitvijo Novega mesta, ko govori pisec o mestu, ki naj bi stalo na tleh sedanjega, in o njegovi dramatični zgodovini mu je bil vir Megiserjeva Koroška kronika (1612). Vsi podatki, ki se nanašajo na čas pred ustanovitvijo mesta, so zgodovinsko neresnični ter so rezultat fantazije in napačnih kombiniranj zgodovinskih dogodkov. Da so bila tla, na katerih stoji Novo mesto, pred njegovo ustanovitvijo poseljena, to vemo, o kakem antičnem mestu pa nam ne vedo povedati ne arheologi niti zgodovinarji. O zanesljivosti teh zgodovinskih dogodkov Valvasor sam nekoliko dvomi, saj je v resničnost svojih podatkov prepričan šele, ko začenja govoriti o Novem mestu.

Tako imenovani Rokopis novomeški, ki ga je dobil Valvasor na lastno prošnjo ali po svojih sodelavcih iz Novega mesta, je uporabljal v opisu obleganja mesta po vojvodi Albrechtu in grofu Celjskem in tudi v opisu elementarnih nezgod, kakor kuge in požarov. Verodostojnost podatkov tega, kakor tudi naslednjih dveh rokopisov, seveda z nekaterimi izjemami, danes potrjuje zgodovina.

Izmed vseh rokopisov Valvasor največkrat omenja tako imenovani »Manuscriptus Provinciae«. Deželni stanovi so namreč imeli navado zabeležiti najvažnejše dogodke, ki so bili pomembni za vso deželo, tako: boji med fevdalnimi gospodi, vojne s Turki, duhovna gibanja (protestantizem), elementarne nesreče: kužne bolezni, požare itd. O nezanesljivosti podatkov glede turških vdorov so opozarjali že nekateri zgodovinarji.

Za opis in zgodovino novomeškega kapitlja pa je bil Valvasorju najvažnejši vir latinsko pisani Rokopis kapitlja novomeškega, ki ga je dal natisniti za tiste, ki žele kaj več zvedeti o kapitlju, in ga je nemškemu bralcu na ljubo tudi prevedel. Valvasor se je pri prevodu verno držal latinskega originala, le na dveh mestih je še nekaj dodal, in to pri proštu Khunu in pri opisu fare Šentrupert na Dolenjskem. Omenjeni rokopis obsega ustanovitev kapitlja in njegov opis, seznam proštov, opis zunanjščine in notranjščine kapiteljske cerkve, napise, nagrobne kamne, podružnice v mestu in zunaj njega. Podatki, ki izvirajo iz tega rokopisa, so v glavnem verodostojni, a na netočnosti posameznih manjših podatkov, na zmotne letnice nas je opozorila že vrsta zgodovinarjev.

Poleg naštetih citira Valvasor še nekaj virov, ki pa jih je v znatno manjši meri uporabljal, kot npr. Rokopis stiški in rokopis frančiškanskega samostana. Opozoriti moramo še na nekatere spodrsljaje, ki pa gredo na rovaš Valvasorjeve nepazljivosti oziroma tiskovnih napak, npr.: cesar Albreht namesto cesar Friderik; Rudolf Deseti nam. Rudolf Četrti itd. Bakrorez slike Novega mesta je napravil A. Trost.

Poleg generalnega opisa mesta (XI, 479—489) omenja Valvasor Novo mesto še na več mestih, vendar pa je to le omemba mesta v zvezi s kakšnim krajem ali dogodkom ali pa so to krajši odstavki, ki navadno ne povedo bistveno ničesar novega oziroma kar bi v generalnem opisu ne bilo že zajeto. Najdaljši tak opis se nanaša na mesto, ki naj bi stalo na tleh sedanjega in na njegovo usodo (VIII 154—157). Pogosto omenja pisec Novo mesto še v zvezi s turškimi vpadi (IX 19, XV 332, 369, 382, 424, 460). Na mestih VIII 701; X 306, 309; XI 452 govori pisec o proštiji in kapitlju; o predikantu Gregorju Vlahoviču v knjigi VII 437, 438 o novomeški pošti v knjigi II 179; opis novomeških tal daje v knjigi II 187, 219.

Valvasorjeva Slava vojvodine Kranjske, ki je izšla leta 1689 v Ljubljani, je doživela ponatis 1877—1879 pri J. Krajcu v Novem mestu. Nekaj poglavij iz Valvasorja je prevedel Mirko Rupel v Valvasorjevem berilu (Ljubljana 1951) in med njimi tudi nekaj odstavkov iz poglavja Novo mesto.

VSE O KS ZA OKROGLO MIZO

Zamujeno leto s petnajstimi milijoni

O delu, načrtih, uspehih in težavah novomeške krajevne skupnosti govorita predsednik Stane Šmid in tajnik Franc Avsec

Franc Avsec

Koliko je Novo mesto pridobilo, odkar ima krajevno skupnost?

Šmid: Dobilo je nekoga, ki pozna vse drobne in večje komunalne, kulturne, socialne in druge probleme. Vse to je registrirano v programu krajevne skupnosti. Urejanje programov ni lahka stvar. Skupnost ima premalo denarja. Zato ni pričakovanih uspehov. Nekaj pa je občanom le dala...

Avsec: V mestu je poskrbela za popravilo ograj, dala popraviti mostno ograjo na šolski poti iz Gotne vasi v Šmihel, denarno podprla Zavod za kulturno dejavnost...

Kaj lahko letos še pričakujemo?

Šmid: Veliko ne, ker smo zumudili uvesti samoprispevek. Računamo pa, da bi še lahko popravili nekaj ulic v mestu. Potrebno bi bilo asfaltirati vse strme ulice. Hudi nalivi jih često zderejo in odneso z njih blato in gramoz na glavne ceste. To pa ni najbolj čedno. Člani sveta so o

Stane Šmid

tem že večkrat razpravljali. Na podeželju bi radi uredili studence, poti in kanale. Med drugim sta v načrtu poti na Boričevo in v Ragovo. Pot na Boričevo uporabljajo zlasti gozdarji, zato bi bilo prav, ko bi za ureditev prispevalo nekaj denarja tudi novomeško GG.

Avsec: Če bi letos uvedli krajevni samoprispevek, kakor je bilo predvideno, bi zbrali okoli 15 milijonov S-din. S tem denarjem bi lahko napravili precej več, kot smo.

PROBLEM, KI NI SAMO PROBLEM OBČANOV

Kaj menite o pripombah občanov in članov sveta, naj bi uvedli samoprispevek za zidanje nove osnovne šole v Novem mestu?

Šmid: Po mojem mnenju bi prej uredili centralno kurjavo v gimnaziji in prostore v Študijski knjižnici, lahko že v enem letu, kot pa zbrali dovolj denarja za zidanje šolske stavbe. Za centralno kurjavo pa bi morale prispevati sredstva tudi tiste krajevne skupnosti in občine, katerih dijaki obiskujejo novomeško gimnazijo.

Avsec: Občani bi za novo šolo lahko prispevali do 70 milijonov S-din, če bi denar zbirali več let. To pa morda ne bi bilo dovolj niti za delež pri kreditu, ki bi ga nedvomno morali najeti. Znaten delež bi morala primakniti tudi občinska skupščina, že zato, ker problem nove šole ni samo problem občanov.

SLAB OBISK SEJ ZARADI BOJAZNI?

Kako ste zadovoljni s sodelovanjem članov sveta?

Šmid: Zadnji dve seji sveta sta bili slabo obiskani in nismo mogli sklepati. S tem še ni rečeno, da je bilo vedno tako in da je svet zanič. Pred tem je bila udeležba vselej vsaj 70-odstotna, razprave pa so bile živahne in koristne.

Avsec: Morda so se člani zbali večjih odločitev, kot je ta za novo šolo... Ko so bila na dnevnem redu seje laže rešljiva vprašanja, je bil obisk veliko boljši.

Pa z organi, ki jih je svet izvolil?

Šmid: Poravnalni svet je imel že 10 razprav. Socialnozdravstvena komisija je zasedala dvakrat. Torej delajo.

Avsec: Socialnozdravstvena komisija je obravnavala predvsem socialne podpore, davčne olajšave in podobna vprašanja.

Bi lahko rekli, da dela krajevna skupnost po nekakšnem vzrocu?

Šmid: Vzorca ni. Delo narekujejo pripombe, predlogi in zahteve občanov. Problemov je včasih toliko, da ne veš, kaj bi najprej začel reševati, in pri tem noben vzorec ne pomaga.

VEZ Z DELOVNIMI ORGANIZACIJAMI SE KREPI

Kako trdno so že spletene vezi med krajevno skupnostjo in delovnimi organizacijami?

Avsec: Sodelovanje z delovnimi organizacijami je uteče no, vendar ne z vsemi. Denarno so pomagale zlasti tiste, na območju katerih so občani najčešče zahtevali njihovo sodelovanje pri reševanju raznih vprašanj. Poskušali bomo pridobiti še druge. Krajevna skupnost naj bi bila v prihodnje le bolj organizatorica raznih dejavnosti, plačniki pa delovne organizacije in občani.

LAŽJE JE BITI OBČINSKI ODBORNIK

Tovariš predsednik, s kakšnim svetom bi radi delali, če bi bili znova izvoljeni na to mesto?

Šmid: Seveda z delavnim. Morda s takim, kot je sedanji. Zlasti bi želel še delati z nekaterimi njegovimi najboljšimi člani. Mislim, da bi jim volivci lahko upravičeno podaljšali mandat. Lepo je delati s člani, ki poznajo probleme občanov.

Najbrž hočete reči, da ni lahko biti dober član sveta krajevne skupnosti?

Šmid: Po mojem mnenju je lažje biti dober odbornik občinske skupščine.

IVAN ZORAN

Samo sonca nam ne vzemite!

Dolga vrsta hišic je v ulici nad našim mestom. Dolga vrsta enodružinskih hišic, za katere so se naši dedje dolgo vrsto let odrekali marsičemu... Tenak kos kruha je bilo treba rezati, da so postale hišice njihove, tenak kos, dolgo vrsto let... Pot iz mesta se je vlekla tja gor, tudi leta so prinesla svoje, toda treba je bilo kupovati hrano in jo vleči v breg iz dneva v dan, iz leta v leto. »Nekoč bo bolje,« so si mislili ljudje. »Sonca pa le imamo dovolj na našem hribu,« so se tolažili.

Prišla je vojna... Tudi vode je zmanjkovalo... Starci so nosili vodo iz doline. Otroci, komaj dorasli, so s polnimi vedri sopihali v breg, leto za letom. Še nekaj let po vojni. Včasih je voda pljusknila na strmo, razrito pot in v očeh so se zaiskrile solze... Da, nekoč bo bolje... Veselili so se zime, topili so sneg, prali in kuhali so ljudje s to vodo. Kako dobrodošla je bila takrat zima. Tudi potne srage, ko so rinili v breg, so bile tedaj manjše...

Minila so leta... Dolga vrsta hišic se je podaljšala. Zrasle so nove, velike hiše, v katerih stanuje mnogo ljudi. Kamioni, ki so vozili po ulici med malimi hišami na nova gradbišča, so močno poškodovali cesto. Toda kaj bi tisto, k novim, velikim hišam pelje zdaj lepa, asfaltirana cesta... Med malimi hišami ni važno, če je razrita, in tudi ne, če nikoli ne bo asfaltirana. Pa greznice! Tudi te naj ostanejo. V spomin večnemu čakanju na kanalizacijo. Večnim prošnjam ljudi iz hišic...

Nove hiše, nova cesta, novi ljudje... Tudi vode je dovolj, le kruh, mleko in vse drugo je treba še zmeraj vlačiti iz doline. Dan za dnem, v dežju in soncu... Tako so pač ukazali ljudje, ki nikoli niso nosili vode v breg, kaj šele kruh, meso, mleko... Ni važno, če se je ulica razrasla, ni važno, da je zdaj tam petdesetkrat toliko ljudi kot nekoč! Naj vlačijo v breg, saj so tega vajeni! In kdo ne bi storil vsega, da bi jedel? Vse te reči pa naj ostanejo lepo tam, sredi trga, kot nekoč, pred stoletji, ko so se po malem mestu sprehajali krošnjarji.

Sonca, samo sonca naj ostane na hribu dovolj, saj samo sonce pozna — ČLOVEKA...

-db

Za Belo cerkev: pomožna pošta v Dragi

Letos 1. avgusta je bila ukinjena pošta Bela cerkev na Dolenjskem. Ukinitev je narekoval vse manjši poštni telegrafski in telefonski promet, hkratj pa tudi nizki dohodki, ki niso mogli pokriti stroškov. S tako slabim prometom ni bilo mogoče zagotoviti delavcem te posle niti najnižjih osebnih dohodkov. Na podlagi statističnih podatkov smo ugotovili, da je imela upravnica na dan le za približno 3 ure dela.

Ob ukinitvi pošte je Podjetje za PTT promet Novo mesto organiziralo v Beli cerkvi poštno zbiralnico, ki je poslovala za ljudi po dve uri na dan, kar bi glede na dosedanji promet odgovarjalo potrebam. Dostava pošiljk na dom se ni spremenila, čeprav jih je dostavljač prinašal iz pošte Otočec ob Krki. Z ukinitvijo pošte v Beli cerkvi so vse telefonske naročnike vključili v avtomatsko telefonsko centralo v Novem mestu in prek nje v jugoslovansko telefonsko omrežje. Glede telefonije smo s tem dosegli popoln uspeh.

Ljudje s tega področja pa s poštno zbiralnico niso bili popolnoma zadovoljni, predvsem ne zato, ker so morali pakete oddajati in sprejemati na pošti Otočec ob Krki. Zato je Podjetje za PTT promet sklenilo, da za področje Bele cerkve ustanovi **pomožno pošto**, ki bo poslovala za stranke vsak dan od 8. do 11. ure. Poslovati bo začela **17. oktobra 1966 v trgovini trgovskega podjetja »Dolenjka« v Dragi.** Ker je pred trgovino avtobusna postaja, bo pomožna pošta lahko sprejemala in izročala vse vrste poštnih pošiljk (tudi pakete), s tem pa bomo lahko ugodili željam prebivalcev teh krajev.

Dostava pošiljk na dom bo tudi zdaj ostala nespremenjena. Dostavljač bo imel svoj sedež na pomožni pošti. Naslovna pošta za prebivalce tega področja bo v bodoče spet **Bela cerkev na Dolenjskem.**

JOŽE KUKEC

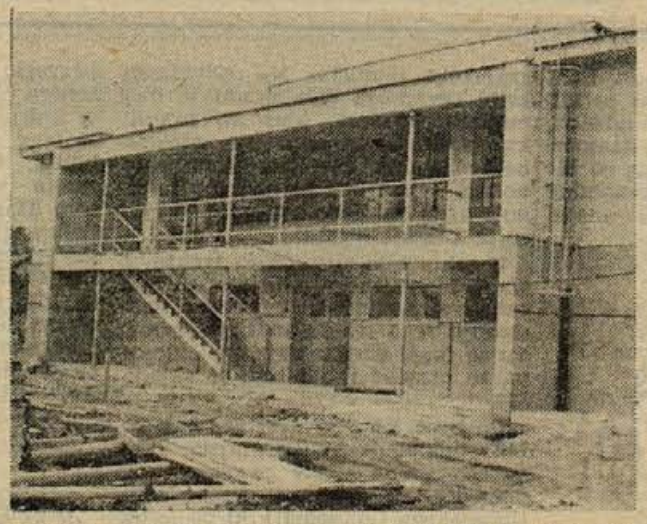

KMALU NOVA KUHINJA V KASARNI »MILANA MAJCNA«. V kasarni v Bršlinu v Novem mestu grade še en moderen objekt. Načrte zanj je pripravil CENTROPROJEKT iz Zagreba, gradbena dela pa izvaja novomeški PIONIR. Nova kuhinja ima sodobno opremo za pripravo hrane na elektriko in paro ter klimatske naprave. Centralno kurjavo bodo greli z mazutom. Vojaki bodo jedli v novih samopostrežnih jedilnicah. Gradnja nove kuhinje z jedilnicami in opremo bo stala 160 milijonov starih dinarjev. Računajo, da jo bodo svečano odprli najpozneje do letošnjega 22. decembra, dneva Jugoslovanske ljudske armade. Na sliki: nova kuhinja med gradnjo. (A. K. — Foto: M. Radenković)

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE UGOTAVLJA

Kmečki sklad na zelo majavih nogah

Z uvedbo izrednega prispevka bi bili spet prizadeti redni plačniki kmečkega zdravstvenega zavarovanja

Sklad zdravstvenega zavarovanja kmetov pri komunalni skupnosti socialnega zavarovanja v Novem mestu je 31. agusta posloval s primanjkljajem 142 milijonov Sdin. Posledice so podobne kot v zdravstvenem zavarovanju delavcev kjer je bilo treba zaostriti ukrepe in osnovati nove pogodbe o plačevanju zdravstvenih storitev. Ker so kmetje zavarovanci slabi plačniki, bo treba po vsej verjetnosti uvesti izredni prispevek in ga dosledno izterjati. Ta pa bi predvsem prizadel tiste zavarovance, ki redno poravnavajo obveznosti do sklada.

Podatki kažejo, da je imel sklad v prvih osmih mesecih 66,1 odst. izdatkov in le 45,66 odst. dohodkov oziroma 21,2 odst. manj, kot bi jih moralo biti po načrtu.

Denarni načrt sklada je za letos predvidel 693,498.000 S-din dohodkov. Kmečki zavarovanci so plačali 273,336.000 S-din ali 174,883.000 S-din premalo. Če k temu prištejemo še neporavnani dolg do 31. decembra lani, so kmetje dejansko dolžni 305,7 milijona S-din. Nekaj več kot 67 milijonov S-din dolgujejo skladu občine iz proračunskega prispevka za prejšnja leta.

Primanjkljaj do 31. decembra lani pokriva deloma posojilo Dolenjske banke in hranilnice.

Stare in nove težave ne vplivajo na zdravljenje zavarovancev. Ti se lahko zdravijo, kljub temu da niso poravnali obveznosti do sklada. Dolgo pa to ne bo moglo trajati. Zaradi neenakomernega dohodka denarja sklad že dolgo ni likviden, zdravstvo pa ima za več kot 200 milijonov S-din neporavnanih računov.

Na junijskem sestanku s predsedniki občinskih skupščin in načelniki oddelkov za finance je bilo dogovorjeno, da bodo občinske skupščine prispevke dosledno izterjale do 31. oktobra letos. O izterjavi do danes ni sledov, kmetje sami pa tudi ne plačujejo.

Stanje v skladu je precej trpko in kaže, da ga brez izrednega prispevka ne bi mogli izboljšati. Vendar pa bi se tudi pri izterjavi izrednega prispevka ponovilo to, da bi disciplinirani kmetje takoj plačali, drugi pa ne, zdravili pa bi se oboji. To ne more biti prav in bo treba nekaj napraviti, da se bo financiranje postavilo na trdnejše noge.

Posojilo za topliški vodovod

Občinska skupščina v Novem mestu bo najela pri republiškem vodnem skladu posojilo 250.000 N din za ureditev novega vodovoda v Dolenjskih Toplicah. Dela in naprave za vodovod bodo veljali precej več, okoli 580.000 N din, vendar bodo svoj delež prispevali tudi vodna skupnost Dolenjske, novomeško podjetje VODOVOD (kredit in posojilo) ter prebivalstvo Dolenjskih Toplic s samoprispevkom. Zajetje, črpalne naprave in cevovod bodo dajali 20 litrov vode na sekundo.

Dolgoletna želja Topličanov uresničena

Pred nekaj dnevi so asfaltirali cesto, ki vodi iz Dolenjskih Toplic proti Podturnu. Njeni uporabniki so se dolga leta pritoževali, saj so se z nje dvigali oblaki prahu, ki so ovirali sprehajanje izletnikov in zdraviliških gostov.

Že med asfaltiranjem odseka proti Podturnu so se Topličani dogovorili, da bodo modernizirali tudi cesto od zdraviliškega trga proti Dol. Sušicam, za prvič vsaj do zgradbe gasilnega doma. K stroškom za asfaltiranje bo prispevalo Turistično društvo 1,000.000 S-din, čevljarsko podjetje ROG pa nekaj manj. Tudi drugi bodo prispevali po svojih močeh. Asfaltiranje bo kmalu končano.

Konec Langerjevega gradu je blizu

19. septembra je bil sestanek s predstavniki delovnih organizacij, katerih zaposleni prebivajo v razpadajočem in življenjsko nevarnem Langerjevem gradu v Bršlinu. Dogovorili so se, da bodo nekatere delovne organizacije lahko preskrbele boljša stanovanja svojim zaposlenim, medtem ko bo treba stanovanjsko vprašanje drugih »grajskih« rešiti kako drugače. Vsekakor so dnevi starinskemu in razpadajočemu gradu šteti, stavba pa je tako ali drugače že dolgo zrela za rušenje.

Trgovsko podjetje »DOLENJKA«

prodajalna »Obutev — galanterija«

NOVO MESTO — Cesta komandanta Staneta

obvešča

cenjene potrošnike, da bo od ponedeljka, 16. oktobra 1966 dalje prodajala

nekatere vrste čevljev po znižani ceni

s popustom od 40 do 70%.

Priporočamo se za nakup!

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Jožica Kirn iz Dobravice — Bojana, Antonija Plut iz Oskoršnice — Marijo, Martina Mlakar iz Bučke — Mileno, Marjeta Gorenc iz Tržišča — Marjetko, Marija Vidmar iz Dišeče vasi — Marijo, Vida Stanojević iz Vavte vasi — Todorja, Jožefa Husič iz Gribelj — Marijo, Terezija Brus iz Žabje vasi — Jerneja, Jožica Anžlovar iz Dolnjih Selc — Darjo, Marija Mlakar z Rake — Marijo, Jožefa Junc z Gornjih Kamenc — Brigito, Justina Meglič iz Dolnje Nemške vasi — Martina, Marija Cvelbar iz Spodnjega Lakenca — Mihaelo, Anica Krapež iz Zaloga — Darjo, Anica Janko iz Dolnjega Gradišča — Marijo, Ana Suša iz Zaloke — Marjetko, Rozalija Zavrl iz Šentruperta — Jožefa, Marija Kranjčič z Gornjega Karteljevega — Leopolda, Alojzija Urh iz Grabrovca — Branko, Cveta Dvornik iz Mokronga — dečka, Jožica Židanik iz Crnomlja — dečka, Marija Tomažič iz Primoža — dečka, Monika Kocjan iz Sela — deklico, Ljubica Bregar iz Bubnjarcev — dečka, Justina Muhič z Velikega Kala — dečka, Marija Kurent iz Skrljevega — deklico, Tatjana Križnik z Mirne — deklico, Manijela Prešern z Otočca — dečka, Terezija Mohorčič iz Žužemberka — dečka, Marija Rotar iz Gotne vasi — deklico, Slavka Koplan iz Črnomlja — deklico, Francka Saje iz Gabrja — deklico.

Novomeška kronika

■ **V PETEK, 7. OKTOBRA** zvečer je novomeška godba na pihala priredila koncert na pljučnem oddelku novomeške bolnišnice. Bolniki so bili obiska godbenikov pod vodstvom Slavka Novakovića zelo veseli in so jim za lepi večer iz srca hvaležni.

■ **KOLEKTIV POSLOVALNICE** Mladinska knjiga se je odločil, da bo poslej ob sobotah popoldne trgovina zaprta. Za ta ukrep so se odločili zato, ker je bil iztržek ob sobotnih popoldnevih tako malenkosten, da nikakor ni kril režijskih stroškov. Če bo potrebno, bodo svoj sklep preklicali.

■ **KOT VSAKO LETO** se je tudi letos v začetku oktobra nastanila pred Medobčinsko zavarovalnico prodajalka kostanja. Letos stane merica kostanja 100 dinarjev, kupcev pa je precej, posebno med otroki.

■ **NOVOMEŠČANI IMAJO** različne navade, ena izmed nelepih pa je puščanje drv na pločniku ali na parkirnem prostoru. To seveda ovira promet in kvari podobo mesta. Če leže drva dalj časa celo na Glavnem trgu, je toliko slabše, ker so vsem pred očmi. Prizadeti naj to upoštevajo!

■ **MEDTEM KO JE BILO** pred nekaj leti še zelo malo zasebnih telefonskih naročnikov, se njih število zadnje čase precej povečuje. Marsikdo bi se še odločil za telefon, če bi vedel, koliko to stane. Kdor kupi sam telefonski aparat in ima napeljavo že v stavbi, mora plačati pošti le okoli 7.000 din za napeljavo. Težave pa so v tem, ker primanjkuje bakrene žice.

■ **ZADNJE DNI GREDO** v novomeških trgovinah že kar dobro v denar sveče, ki jih ljudje kupujejo za dan mrtvih. Zaenkrat je izbire dovolj, posebno v Drogeriji.

■ **GOSPODINJE, KI SO MED** tednom kupovale na tržnici, so ugibale, kdo spi v lepo postlani postelji tik zidu. Naj povemo, da ne gre za socialni problem, temveč si je tam postlal prodajalec paprike, ki se boji polne košare blaga pustiti čez noč same.

■ **PRODAJA DOMAČIH** piščancev se je v prodajalni kmetijske zadruge nasproti drevoreda kar dobro uveljavila. Pred mesecem dni so celo znižali ceno od 950 na 850 za kilogram žive teže. Povpraševanje po piščancih je največje ob sobotah; tedaj jih prodajo okoli 50 ali še več.

Pridobitev novomeškega AMD

V nedeljo dopoldne bodo člani novomeškega avtomoto društva odprli društvene prostore, ki so jih uredili v zadnjih mesecih ob cesti v Bršlin (na koncu dolinice med Osolnikovo gostilno in pod stanovanjskim naseljem NOVOTEKSA). K slavju vabijo člane društva in prijatelje AMD!

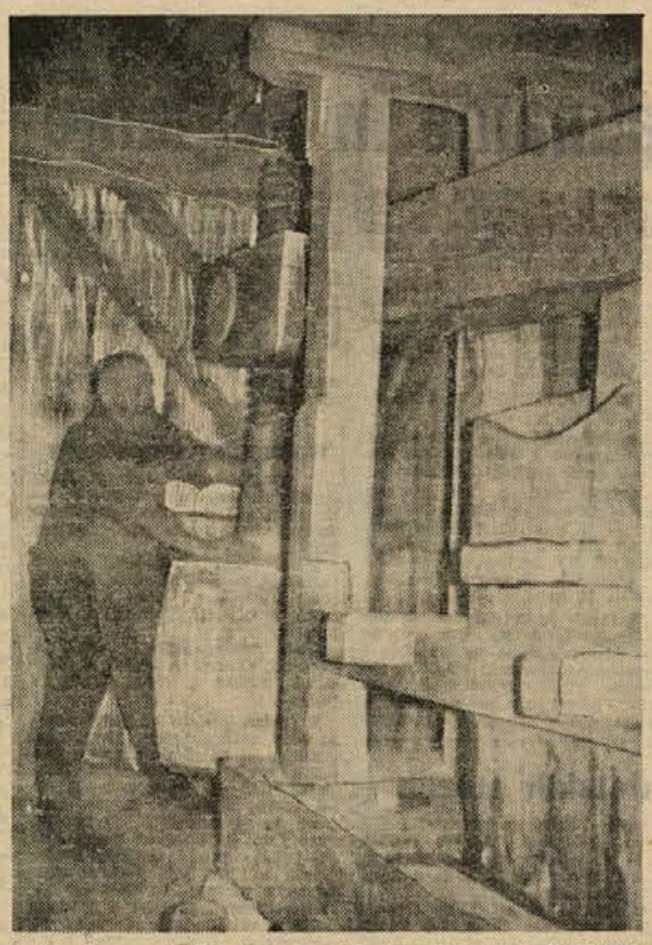

Letos je v okolici Šentjerneja trgatev prav žalostno minila. Vinogradniki pravijo, da so le malokdaj tako malo natrgali. Nekaj je uničila peronospora, ki je imela letos ugodne pogoje za razvoj, nekaj pa je potolkla toča. Na sliki: vinogradnik Anton Gorše iz Vrbovc res ni mogel biti dobre volje, ko je privijal prešo. »Tako malo sem nabral letos kot še nikoli,« je povedal, »niti za galico in delavce se ne bo povrnilo!« (Foto: P. Miklič)

Na Otočcu – nič novega po plenumu

Po vsej novomeški občini so osnovne organizacije ZK že imele sestanke po brionskem plenumu CK ZKJ, le na Otočcu ga še niso sklicali. Člani se vprašujejo, kdo je kriv za tako malomarnost in brezbrižnost. Čas je že, da se tudi na Otočcu pogovorijo o reorganizaciji in novem načinu dela v osnovni organizaciji.

Otočec brez luči

V vasi Otočec ob Krki je cestna razsvetljava včasih v redu delovala, od julija naprej — že štiri mesece torej — pa luči ne gore več. Občani upravičeno negodujejo, češ da so svetilke vasi le v okras. Težko je razumeti, da razsvetljave ne morejo popraviti, saj v vasi Otočec prenočujejo tudi tuji turisti. »Večna tema« ni ravno dobra reklama ne za domače goste ne za tuje, da ne govorimo o nevarnosti na cesti.

S. Sk.

Toča pobrala toliko kot kmetje

Kmetje šentjernejskega območja so izrabili nekaj zadnjih sončnih dni in so pohiteli s trgatvijo. Pridelek je letos na splošno precej slabši od lanskega. Skoraj polovico grozdja je že poleti pobrala toča, katere pest so v okolici Šentjerneja dobro čutili.

KOVINARSKA IN AVTOMEHANIŠKA ŠOLA V STISKI:

„Izdelujemo stojala in ograje!“

Poklicna šola: V prihodnjem letu brez avtomehanikov? — IMV: Podlaga za sodelovanje s to šolo njen program!

Boris Savnik, ravnatelj poklicne kovinarske in avtomehaniške šole v Novem mestu, je te dni povedal:

»Stanje, v kakršnem se je znašla naša šola, ni zavidljivo. Lani smo dobili iz sklada za financiranje drugostopenjskega šolstva 20 odstotkov manj denarja, kot bi ga morali dobiti po pogodbi iz leta 1964, letos pa se nam obetajo še slabši časi, saj se bomo menda morali zadovoljiti z vsoto, ki bo za 20 odstotkov manjša od lanske. Ta sredstva ne zadoščajo niti za osebne dohodke zaposlenih, zato smo prisiljeni na škodo pouka tu in tam napraviti kakšno proizvodno storitev (kovinska stojala, ograje in podobno). Tako nekako dobimo to, česar ni pričakovati iz sklada.

Najbolj pereče je vprašanje avtomehanične delavnice. Začasno bi v ta namen postavili provizorij poleg šole. Lokacijsko dovoljenje imamo, nimamo pa denarja. Delavnica bi veljala 4 do 4,5 milijona S-din. Sami je ne bomo mogli postaviti. Računamo na pomoč podjetij, katerih vajenci se tu učijo: IMV, PIONIRJA, GORJANCEV in NOVOTEHNE. Če ne bomo dobili te delavnice in je opremili, v prihodnjem letu najbrž ne bomo več imeli pouka avtomehanike.

IMV ima v naši šoli četrtino vseh učencev. Vsako leto vpišemo nad 30 novih. Razen tega prirejamo za IMV občasne seminarje za pridobitev interne polkvalifikacije in kvalifikacije. Sodelovanje bi radi še povečali, morda v tej smeri, da bi IMV v celoti plačevali kader, ki bi se šolal pri nas.«

NIC BREZ PROGRAMA!

Andrej Dular, vodja kadrovske službe v IMV:

»Pripravljeni smo sodelovati s poklicno šolo in ji pomagati, vendar pravega sodelovanja ne bo prej, dokler šola ne bo imela programa izobraževanja, zlasti programa za izobraževanje v dejavnostih, ki jih ima IMV. Poklicni šoli smo že večkrat svetovali, naj tak program izdela, pa se je vselej ustavilo samo pri sugestijah. Vsekakor bi se morali s šolo sporazumeti o praksi naših vajencev. Kaže, da šola vse preveč zadržuje vajence pri svojih opravilih tudi v času, ko je teoretični del pouka že potekel. Vajenci pridejo k nam le za krajši čas, zato so stroji, pri katerih delajo, manj zasedeni, kot bi morali biti tudi zaradi tega, ker smo vanje precej investirali.«

Res pozabljen sklep?

Občani škocjanskega območja so se odločili, da bodo s samoprispevkom napeljali vodovod v Zavinek in popravili krajevne poti. Zdaj, ko bi morali prispevek plačati — zaostanka je 2,5 milijona S dinarjev — se izgovarjajo, da so že dovolj prispevali, ko so prostovoljno delali. To je že res, toda razen prostovoljnega dela so sklenili prispevati tudi v denarju. Krajevna skupnost je zdaj, ko bi morala nekatere naloge uresničiti, v veliki zadregi, ker ni sredstev. Mar so občani res pozabili, da so se za samoprispevek odločili zaradi njihove koristi in ne, da bi nekomu pripravili zadovoljstvo?

Ni pomanjkljivih odlokov

V novomeški občini je veljalo nekaj odlokov, ki niso bili popolni. Popravke je občinska skupščina sprejela na seji 27. septembra. Odlok o ureditvi trga in prometa blaga ne velja več samo za Novo mesto, marveč za celotno občino. Pomembno je, da imajo ta odlok ter odlok o komunalni ureditvi in zunanji podobi naselij in odlok o upravi, uporabi in vzdrževanju kanalizacije med drugim zdaj urejene tudi kazenske določbe.

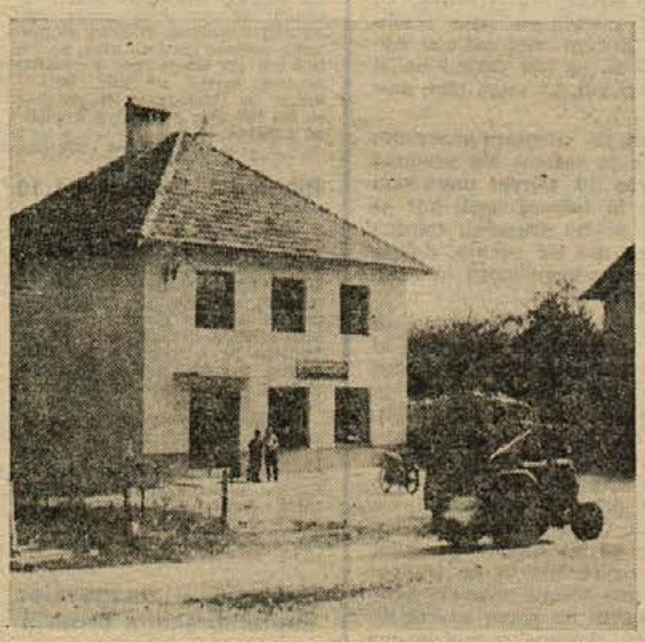

TRGOVINO Z MEŠANIM BLAGOM je pred dnevi uredilo v Škocjanu trgovsko podjetje MERCATOR — poslovna enota STANDARD iz Novega mesta. Poleg te trgovine ima Škocjan tudi DOLENJKINO prodajalno in prodajalno kmetijske zadruge. (Foto: Ivan Zoran)

NOVOMEŠKA KOMUNA

DELAVSKE ŠPORTNE IGRE

Odbojka, balinanje in keglanje

V ODBOJKI PRI MOŠKIH PRVI »NOVOTEKS«, PRI ŽENSKAH »PIONIR«

Novoteksovi drugi odbokarsk ekipi je uspelo v finalu premagati vse nasprotnike in tako osvojiti prvo mesto brez poraza.

Rezultati v odbojki, moški finale: NOVOTEKS : PIONIR 3:0, PIONIR : INIS 3:1, NOVOTEKS : INIS 3:0, PIONIR : NOVOLES 3:1, NOVOLES : INIS 1:3, NOVOTEKS : NOVOLES 3:0.

ŽENSKE:
Pionir :
PIONIR : NOVOTEKS 3:0.

Vrstni red v odbojki — moški: 1. NOVOTEKS 13 točk, 2. PIONIR 12, 3. INIS 11, 4. NOVOLES 10, 5. Obč. skupščina 9.

V dobojki je od 13 prijavljenih tekmovalo 10 ekip.

V BALINANJU JE ZMAGAL »ŽELEZNIČAR«.

V balinanju so se v finalu srečale ekipe »Železničar I«, »Železničar II«, »Pionir I« in »Pionir II«. Zmagal je »Železničar«.

Rezultati finalnih srečanj: Železničar I : PIONIR I 11:13, Železničar II : PIONIR II 3:13, Železničar II : PIONIR I 13:5, PIONIR I : PIONIR II 0:13, Železničar I : Železničar II 13:0, Železničar I : PIONIR II 13:2.

VRSTNI RED V BALINANJU: 1. Železničar 17 točk, 2. PIONIR 16, 3. NOVOTEKS 15, 4. KRKA 14, 5. KOVINAR 13.

V balinanju je od 17 prijavljenih sodelovalo 12 ekip.

IMV PRESENETIL V KEGLJANJU.

Kegljači IMV so v ostri konkurenci zmagali z enim kegljem prednosti pred kegljači »Krke«.

VRSTNI RED: 1. IMV 281 kegljev — 22 točk, 2. KRKA 280 kegljev — 21 točk, 3. »ISKRA« Šentjernej 276 kegljev — 20 točk, 4. PIONIR 273 kegljev — 19 točk, 5. Občinska skupščina 266 kegljev — 18 točk.

Nastopilo je 20 ekip od 22 prijavljenih. Igrali so štiri sete po šest lučajev, ekipe pa so štele 6 tekmovalcev. Favoriti PIONIR, Železničar in NOVOTEKS so razočarali, presenetile pa so Pionirjeve keglajvke, saj so tekmovale v moški konkurenci in si priborile osem točk ter pustile za seboj kegljače KREMENA, ELEKTRE in KOVINARJA.

VRSTNI RED PO DEVETIH KONCANIH PANOGAH: 1. PIONIR 134 točk, 2. KRKA 106 točk, 3. NOVOTEKS 97 točk, 4. IMV 89 točk, 5. GG 76 točk, 6. NOVOLES 75 točk.

Tekmovanje v šahu in namiznem tenisu bo končano prihodnji teden.

ADOLF ŠUSTAR

Neuspeh rokometašev

V prvenstvenem srečanju ljubljanske rokometne podzveze so Novomeščani na Loki zasluženo doživeli hud poraz proti moštvu Tržiča.

Tržič: Janez Laibaher, Albert Laibaher, Ješe, Vidovič 3, Gras 2, Niko Hladnik 6, Teran 5, Polde Hladnik 3, Spek 1, Jakšič 5, Klemenčič.

Novo mesto: Marn, Jaklič 2, Benčina, Gantar 1, Fifolt 2, Blažič 3, Zlobko 1, Kobe, Lozar 5, Perko.

V prvem polčasu se Novomeščani niso znali upirati razigranim gostom, ki so si do odmora priborili veliko prednost 15:3. Najslabši mož pri Novomeščanih je bil vratar Marn. V drugem polčasu ga je zamenjal Perko, pa tudi domači napadalci so se bolje znašli pred nasprotnikovim golom in jim bili povsem enakovreden partner. To dokazuje tudi neodločen rezultat v drugem polčasu (11:11). Novomeščani so prvenstveno srečanje izgubili z rezultatom 14:26.

sl.

Krmelj : Radeče 18:15

Ker delegirani sodnik iz neznanih vzrokov na tekmo ni prišel, sta moštvi odigrali prijateljsko tekmo. Zmagali so domačini, njihovi napadalci pa so odločili tekmo. Pri gostih sta se odlikovala vratar in Mrežar II, ki je dosegel 5 zadetkov; pri domačih pa vratar, Metelko s 6 in J. Logar ter Zaman s 5 zadetki. Sodnik D. Papež je dobro sodil. Gledalcev je bilo 80.

D. B.

Sevnica : Zagorje 19:14

Prvenstvena tekma zasavske lige med Sevnico in Zagorjem se je končala z rezultatom 19:15 (9:6). Da so domačini pobrali obe važni točki, se morajo zahvaliti predvsem boljši taktiki.

V vsako našo družino domači tednik Dolenjski list!

Komu to koristi?

2. oktobra je bilo v Novi Gorici tradicionalno srečanje atletov Gorenjske, Zasavja in Primorske, medtem ko se Dolenjci tekmovanja niso udeležili, ker so gostovali v Bratislavi. Tekmovanje so zabeležili tudi v Delu, v Ljubljanskem dnevniku pa je 4. oktobra izšel članek »Dolenjci nedolžni«, ki opravičuje izostanek dolenjskih atletov na tradicionalnem tekmovanju. Članker med drugim piše: »Najboljši atleti Novega mesta, ki sestavljajo reprezentanco, so gostovali v Bratislavi. Kljub temu so se hoteli udeležiti četveroboja. Prvotno so bili s Slovaki domenjeni, da bo dvoboj v četrtek. Ko pa so prispeli v Bratislavo, so izvedeli, da imajo domačini velik mednarodni miting, in so dvoboj preložili na soboto. Tako so padli vsi načrti o udeležbi Dolenjske na četveroboju v vodo.«

Ne bi se spuščali v točnost te trditve, ker mi dopis komisije za atletiko ObZTK Novo mesto, ki ga je poslala kočevskim atletom, pojasni vse. Takole pišejo: »V prilogi vam pošiljamo razpis AK Gorice iz Nove Gorice za tradicionalni četveroboj Gorenjska-Zasavje-Dolenjska-Primorska, ki bo letos v Novi Gorici. Ker prav v tem času gostujejo naši atleti v Bratislavi, ne moremo poslati ekipe v Novo Gorico. Prosimo vas, če je mogoče, da zberete ekipo, ki bo zastopala Dolenjsko, in jo prijavite AK Nova Gorica do roka. Prosimo, da nas istočasno obvestite o prijavi oz. vašem sklepu.«

Mislim, da komentar skoraj ni potreben. Da TVD Partizan Kočevje sam ni mogel sestaviti dolenjske reprezentance, je Novomeščanom znano. O tem je bila ObZTK Novo mesto pravočasno obveščena. Delno opravičilo za nesodelovanje drži le za kočevske atlete, ki sestavljajo del reprezentance Dolenjske, pa so jih Novomeščani za srečanje v Novi Gorici netovariško zaradi klubskih interesov izigrali.

Ker se je posebno letos inozemski športni turizem majhnih klubov in društev izredno razvil, medtem ko se domače športne prireditve stalno zapostavljajo, bi bilo nujno na letošnji konferenci zveze za telesno kulturo Slovenije o tem spregovoriti in zavzeti jasna stališča. Končno gre tu tudi za družbena sredstva in za ugled slovenskega športa sploh.

A. ARKO

ROKOMETNA LIGA

NK Rog : NK Ihan 3:1

9. oktobra so v Kočevju gostovali nogometaši iz Ihana. Srečanje se je končalo z rezultatom 3:1 za Rog. Gledalci so bili razočarani nad igro obeh moštev, zlasti nad domačimi. Najprej so prevzeli vodstvo gostje, nato pa so bili vse do konca igre v vodstvu rogovci. Strelci so bili: Briški, Šmuc in Draškovič. 16. oktobra se bo NK Rog pomeril v Ljubljani s Savo«.

M. MUNDA

Ribnica : Brežice 11:10

V 6. kolu slovenske rokometne lige za moške je v Ribnici v nedeljo, 9. oktobra, Ribnica premagala Brežice s tesnim rezultatom 11:10 (5:3). V lepem sončnem in mirnem vremenu je gledalo tekmo več kot 300 gledalcev. Igra je bila silovita, včasih celo groba. Vodstvo je v spopadih prehajalo iz rok v roke, končno igro premačini s požrtvovalno igro premagali Brežičane.

Za Ribnico so nastopili: Lovšin, Matelič, Andoljšek 5, Šilc, Švigelj 1, Radič 1, Ponikvar L. 4, in Ponikvar E., za Brežice pa: Berglez, Rovan, Setinc 6, Bršec 1, Avsec, Držić, Jurišić 2, Novak, Kukovica, Povlič 1 in Kostanjšek. Sodnik Zevnik je zelo dobro opravil svoje delo.

F.

Dvojmoč – zmagovalec septembrskega turnirja

Rednega mesečnega brzoturnirja v Sevnici se je v septembru udeležilo 11 tekmovalcev. Največ uspeha je imel Dvojmoč, ki je osvojil devet točk. Sledijo: Gačnik 7 in pol, Timer 7, Brelih 6, Debelak 5 in pol, J. Blas 4 in pol itd.

D. B.

1. Skrb staršev za otrokovo šolanje in učenje je neločljivo povezana z njihovo osnovno roditeljsko odgovornostjo — pripraviti in oblikovati otroka za življenje!
2. Otrok je v marsičem ogledalo svojih staršev: če bo njihov odnos do šole in učenja pravilen, lahko pričakujejo to tudi od otroka!
3. Od vsakega otroka zahtevajmo v skladu z njegovimi sposobnostmi!
4. Spoštujmo otrokovo domače učenje, saj sodi po

Nekaj pravil za pomoč pri učenju

svoji važnosti v otrokovem izvenšolskem času na prvo mesto!

5. Stalen in miren učni kotiček ter stalno določen dnevni čas za domače učenje sta dva osnovna pogoja za njegovo uspešnost!
6. Otrok naj bo z učenjem in utrjevanjem šolske snovi stalno na tekočem!
7. Za uspešno učenje ni dovolj le pozorno prebiranje učne snovi; važno je: razumevanje, predelava in samostojno obnavljanje gradiva z lastnimi besedami!
8. Le tista učna snov, ki jo resnično osvojimo, pozneje pa občasno še večkrat ponovimo, ostane trajno v naši zavesti!
9. Najboljša metoda pomoči staršev otroku pri učenju je tista, ki mu pomaga, da postaja iz leta v leto bolj samostojen in odgovoren pri svojem delu!
10. Starši morajo vedno najti potreben čas za pogovor z otrokom in učitelji o njegovem napredovanju v šoli, o njegovih uspehih in neuspehih!

(Iz knjige J. Valentinčiča: Kako pomagamo otroku pri učenju)

Gimnazijci na atletskih stezah

Prvi športni dan so gimnazijci preživeli na Stadionu bratstva in enotnosti.

Nadvse dobra organizacija in lepo vreme sta prinesla obilo dobrih rezultatov. Zaradi velikega števila nastopajočih so za skoke in mete postavili kvalifikacijske norme. Za skoke: ženske: višina 100 cm, daljina 350 cm, moški: višina 130 cm, daljina 450 cm; met krogle: ženske: 6 m (4 kg), moški 9 m (5 kg).

Tekmovanja so potekala med posamezniki in med razredi. Dosežena mesta so točkovali: prvo mesto 12 točk, drugo 11 točk, tretje 10 točk in naprej.

Rezultati:

100 m: Šlajkovec Jože 11,7 (3b, Penca Janez 11,8 (4 a), Jaklič Karel 11,9 (3 c), Hribernik Marjan 12,7 (1 b).

300 m: Šlajkovec Jože 39,8 (3 b), Pelko Boris 41,8 (3 d), Gričar Željko 42,3 (1 c).

1000 m: Vovk Boris 2:43,8 (4 b), Zlobko Stanko 3:01,2 (5 b U), Zakrajšek Matjaž 3:11,5 (2 d).

Višina: Penca Janez 175 cm — (4 a), Slak Zdravko 170 cm (2 a), Jaklič Karel 160 cm (3 c), Tešar Matevž 160 cm (4 c).

Daljina: Suštar Miha 560 cm (2 d), Gorenc Anton 550 cm (5 a), Rupena Sando 540 cm (4 aU), Boris Pelko 530 cm (3 d).

Krogla: Guštin Jože 12,60 (4 c), Usenik Janez 12,60 (4 c), Možina Tomaž 12,60 (3 b), Suštar Miha 12,30 (2 d).

Štafeta 4x100 m: gimnazija 47,9 (Slak, Šlajkovec, Jaklič, Penca), 2. a, b kombinirana 50,8. 3. b, c, d kombinirani 51,7, 1. b, c kombinirana 52,0.

Dijakinje: 60 m: Vidic Zvonka 8,6 (4 b), Pirc Silva 8,8 (2 d), Bogdan Ljuba 9,0 (1 d), Križič Majda 9,0 (1 c).

600 m: Klobučar Malči 1:54,9 (8 b), Modic Zofka 2:03,4 (1 a), Colarič Joža 2:07,5 (3 b).

Višina: Jereb Milojka 135 cm (3b), Košir Marija 130 cm (2 b), Gazvoda Pavla 125 cm (1 d).

Daljina: Jereb Milojka 4,00 m (3 b), Milošič Darja 4,00 (2 d), Benčina Marjana 3,80 (1 d).

Krogla: Rupena Zora 7,50 (3 b), Savrič Meta 7,30 (2 a), Kiren Jožica 7,20 (1 c).

Štafeta 4x100: šolska štafeta 58,5 (Vidic, Pirc, Bogdan, Križič), 2. b, d kombinirana 61,5, 1. d, c 61,8.

Ekipni vrstni red:

Dijaki: 4 c — 66 točk, 2 d — 59,7, 3 b — 58,8, 4 a — 39,0, 2 a — 36,7, 4 b — 35,0.

Dijakinje: 2 d — 46,5 točk, 3 b — 46,0, 1 d — 44,0, 1 a — 39,5, 2 a — 36,0, 2 b — 31,0.

Skupaj: 2 d — 106,2 točke, 3 b — 104,8, 2 a — 72,7.

Po končanem športnem dnevu so gimnazijci in učiteljiščniki odigrali še propagandno tekmo v rokometu. Zmagali so učiteljiščniki z 10:13.

Mala knjižnica za starše

Lansko leto se je Cankarjeva založba odločila, da bo izdajala novo zbirko pod naslovom **Mala knjižnica za starše.** Vsako leto bo izšlo po nekaj knjižic v malem formatu na približno 64 straneh. V njih bodo domači strokovnjaki na preprost, jasen način obravnavali vzgojna vprašanja, ki zanimajo starše, vzgojitelje in vse, ki jim je mar rast in razvoj mladine. Doslej so izšli tile zvezki: **Makarovič, Otrok pred izbiro poklica; Valentinčič, Kako pomagamo otroku pri učenju; Bergant-Skalar, Moj otrok na krivi poti; Pogačnik-Toličič, Vzgoja otroka k čistoči v prvih letih; Pediček, Puberteta — drugo rojstvo; Bergant-Humar, Strah ovira otrokov razvoj.** Vsaka knjižica je zaokrožena celota in je spričo nizke cene (300 do 350 dinarjev) dostopna slehernemu.

Ker smo opazili, da starši premalo posegajo po knjižicah, smo se odločili, da bomo v nekaj kratkih člankih prikazali vsebino knjižic s kratkimi odlomki. Danes ponatiskujemo odlomek iz Valentinčičeve knjižice »Kako pomagamo otroku pri učenju«, kjer govori avtor o spodbudah, ki so potrebne otroku pri učenju. Naj za informacijo navedemo še naslove posameznih poglavij: Kaj je učenje; Zunanji pogoji uspešnega učenja; Kako se je treba učiti; Zanimanje in spodbude pri učenju.

»Med otrokovim šolanjem **ima šola odločilno vlogo** pri prebujanju in razvijanju otrokovega interesa za posamezne predmete. Velika umetnost učiteljevega dela, ki jo premalo opažamo in priznamo, je prav v tem, da zna ogreti učence za svoj predmet. Šola ne bi smela biti pusta za nobenega otroka, saj je v njenih programih oziroma v človeških spoznanjih o naravi in družbi toliko zanimivega in vrednega za vsakogar.

Zanimivi so tovrstni poskusi nekaterih sovjetskih pedagogov. V višjih razredih osnovne šole so načrtno spremljali interes in odnos nekaterih otroških skupin do fizike in geometrije, torej do dveh predmetov, ki sta za otroke po navadi ne le težka, ampak tudi dolgočasna. Z nekaterimi skupinami so snov obeh predmetov predelali na običajen šolski način ob učbeniku in vajah. Z drugimi skupinami pa so si najprej ogledali v mestu in tovarnah, kako veliko in uporabno vlogo ima geometrija v arhitekturi in tehniki, kako posamezni stroji in aparati, pa tudi ves proizvodni proces v tovarni, temeljijo na nekaterih osnovnih zakonih fizike, ki jih bodo obravnavali v šoli v naslednjih tednih. Ti obiski so v šolarjih prebudili močno zanimanje za geometrijo in fiziko, začutili so njuno življenjsko vrednost in pomembnost. Ti učenci so nato sledili pouku z mnogo večjim zanimanjem, njihovi učni uspehi pa so bili znatno boljši kot pri tistih skupinah, ki vsega tega niso doživele.

Nič ne pomaga, če učencem govorimo: »Učite se, znanje je važno«, »ta predmet je zelo pomemben« itd. **Učenec mora sam začutiti vrednost in važnost** tega, kar se uči. Tudi odrasli nismo drugačni: splošne trditve in »fraze« nas ne ganejo, dokler sami ne doživljamo pomembnosti in vrednosti kakih načel in nalog . . .

Odnos, ki ga imajo starši do šole in učenja, je eden izmed tistih činiteljev, ki ima lahko zelo spodbudno vlogo in močan vpliv na otroka. Kjer je med starši in otroki razvita medsebojna ljubezen, lahko vedno pričakujemo, da bo otroka ljubezen do staršev ali vsaj obzirnost do njihove zaskrbljenosti za njegov učni uspeh stalno spremljala in ga pri delu spodbujala. Če vidi, da se starši veselijo vsakega njegovega uspeha, da pa so osebno prizadeti zaradi njegovih neuspehov in da jih nepotrebni polomi pri učenju potarejo, upadanje učnega uspeha pa resno zaskrbljuje, bo otrok vse to doživljal v sebi in mu bo pomagalo pri premagovanju naporov, če le ni sam zapleten v notranje krize, ki ga preveč zaposlujejo in ne najde iz njih izhoda.«

Športno pismo iz Kočevja

Pretekli teden smo zabeležili srečanje odbojkarjev in rokometašev. Naši odbojkarji so gostovali v Žirovnici na Gorenjskem, v Kočevju pa so se pomerili mladi rokometaši šolskih športnih društev.

ODBOJKA

Kočevski odbojkarji so v nadaljevanju II. republiške odbojkarske lige gostovali v Žirovnici na Gorenjskem. Odigrali so 7. kolo. Na tekmovanju so se dobro pripravili, da ne bi doživeli presenečenja kot prejšnjo nedeljo. Domačini so sicer dobro zaigrali, kar je videti iz prvih dveh nizov, toda v nadaljevanju igre so naši nastopili z ustreznim tempom. Domačini takšnega tempa niso prenesli. Gostje so zmagali s 3 : 1 (16 : 14, 5 : 15, 15 : 4 in 15 : 0). Zadnji niz se je končal s popolno zmago gostov in je verjetno edini niz v vseh dosedanjih tekmovanjih te lige, ko je nasprotnik ostal brez točke. Do konca tekmovanja sta še dve koli.

V nedeljo: Ljubljana–Zagreb–Novo mesto

V nedeljo, 16. oktobra, bo v Novem mestu na igriščih na Loki balinarski turnir mestnih reprezentanc Ljubljane in Zagreba, sodelovali pa bosta tudi dve domači ekipi. Turnir bo v počastitev občinskega praznika tekmovali pa bodo za prehodni pokal občinske zveze. Tekmovanje se bo pričelo ob 9.00 uri, zaključeno pa bo okoli 12. ure.

To tekmovanje bo že peto po vrsti. Na dosedanjih srečanjih je dvakrat zmagala Ljubljana, po enkrat pa Zagreb in Novo mesto. Turnir bo zelo kvaliteten, saj v ljubljanski ekipi sodelujejo najboljši slovenski balinarji.

(en)

ROKOMET

Šolska športna društva v Kočevju so se 9. oktobra pomerila na rokometnem turnirju, ki ga je priredilo SD osnovne šole se v okviru tekmovanj za občinski praznik. Tekmovali so na igrišču pri gimnaziji. Nastopila so moštva nižjih razredov gimnazije, kovinske šole in osnovne šole v moški konkurenci, v ženski pa gimnazijke in učenke osnovne šole.

Rezultati: — moški, gimnazija:: kovinska šola 11 :12, gimnazija : osnovna šola 15 : 8, kovinska šola : osnovna šola 8 : 6. Prehodni pokal je osvojila kovinarska šola, ki ga je prevzela od dosedanjega vsakoletnega prvaka — gimnazije. **Pri ženskah** so gamnazijke premagale učenke osnovne šole s 4 : 2. Tekmovanja so bila lepa, gledalci ppa zadovoljni.

A. ARKO

Tesen poraz »Novoteksa«

V nedeljo, 9. oktobra, so se novomeški odbojkarji na domačem igrišču na Loki pomerili z OK Branik (Hoče). Prvenstveno srečanje republiške lige so izgubili z rezultatom 0:3 (12:15, 12:15, 14:16).

Branik (Hoče): Milan Primeč, Vojko Primec, Bezjak, Mlakar, Sotler, Novak, Zider.

Novoteks: Potrč, Somrak, Aš, Goleš, Lapajne, Primc, Berger, Koprivnik, Resnik.

Novomeščani so se dobro upirali boljšim gostom in rezultat 0:3 vsekakor ni realen prikaz dogodkov na igrišču. Odbojkarji Novoteksa bi z malo več sreče nasprotniku iztrgali lahko vsaj en set, lahko pa bi tudi slavili novo zmago.

Tekmo je pred okoli 50 gledalci dobro sodil Novomeščan Romih.

sl.

ŠAH je priljubljena igra mladine in odraslih, ki plemeniti duha in razvija miselne sposobnosti človeka. Posebno v Kočevju načrtno skrbe za šahovsko vzgojo mladine. Na sliki: mojster Parma med simultanko s kočevskimi igralci.

Še raziskujejo, zakaj je v »LEPIS« gorelo

28. septembra je okoli 10.15 v lakirnici podjetja LEPIS na Suhorju izbruhnil požar — S takojšnjim posegom vseh članov kolektiva je bil požar udušen v trenutku, ko sta bila vodnjaka prazna — Škodo cenijo na okoli 2 milijona dinarjev — Domnevajo, da je požar zanetil malomaren kadilec

28. septembra v lakirnici sploh niso delali. Prejšnji dan popoldne ni bilo elektrike, usodnega dne pa so popravljali stikalo elektromotorja, tako da je bil tok spet izključen. Tudi vodovod je bil suh, kar pa v tem koncu ni nobena redkost. Torej je izbruhnil požar, ko ni bilo v podjetju ne elektrike ne vode.

Bilo je med malico. Večina zaposlenih je bila v jedilnici, trije pa so malicali v skladišču in opazili požar. Prvi je pritekel proti pisarni Martin Guštin in vpil, da gori. Potem so vsi, moški in ženske tekli tja, od koder se je vil gost črn dim.

Pomoč članov kolektiva je bila res hitra in učinkovita. Nekaj jih je nosilo vodo iz vodnjakov, drugi so gasili s peno. Direktor je po telefonu poklical gasilce in ljudsko milico. Čez kakih 15 minut so bili gasilci iz Metlike in tovarne BETI že na Suhorju, kmalu za njimi še Novomeščani, a tedaj je bilo najhujše že mimo. Če ne bi bila vrata obita s pločevino in če ne bi imeli heraklitnega stropa, bi se požar razširil izven lakirnice, vode pa ni bilo več v vodnjakih. Lahko bi bilo za 70 milijonov din škode...

— Kako je požar nastal, ugibamo, pristojni pa raziskujejo. Moje mnenje je, da je bila po sredi malomarnost. Morda je kdo odvrgel cigaretni ogorek na strjen lak na tleh ali pa je polnil vžigalnik z nitro razredčilom, — je izjavil direktor LEPIS Zvone Jerman.

— Ali ste po požaru kajenje povsem prepovedali?

— Že naslednji dan smo se odločili za ukrep: nihče več ne sme kaditi! Razobesili smo napisne table, da je dovoljeno kaditi samo na prostoru pred vratarnico, in to pol ure med dopoldansko in popoldansko malico. Vsak, kdor bo prvič zasačen s cigareto, bo moral pred komisijo za kršitev delovne dolžnosti, drugič pa bo delavski svet razpravljal o odpovedi. Poleg tega lakirnico preurejamo. Vstavljamo betonska okna, negorljiva tla, železna vrata, zid pa bomo obložili s keramičnimi ploščicami 1.30 m visoko. Stene in tla bomo vsak dan umivali, da se lak ne bo več strjeval. Leseno barako poleg lakirnice nameravamo prodati. Poskrbeli smo, da je teoretično možnost požara izključena, vendar vem, da vseeno tudi v lakirnicah večjih in sodobneje organiziranih podjetij večkrat gori.

Voznik mrtev, potnika v bolnišnici

8. oktobra je Ahmed Hadrović iz Zagreba na avtomobilski cesti z osebnim avtom prehitel tovornjak. Naglo je spet zavil na desno, ker je naproti prihajalo neko vozilo. Pri tem je Hadrovića zaneslo na travnik. Avto je silovito treščil v drevo, se odbil in z zadnjim delom treščil v drugo drevo. Med trčenjem so voznik in oba potnika padli iz vozila. Smrtno ranjeni voznik je takoj umrl, potnika pa so odpeljali v novomeško bolnišnico. Škodo na avtu so ocenili na 30.000 Ndin.

Nesreča motorista

7. oktobra ponoči se je na cesti Kostanjevica — Orehovec ponesrečil z motornim kolesom Jože Kotar iz Griča pri Kostanjevici. Pri padcu je dobil poškodbe po glavi in obležal v nezavesti. — Odpeljali so ga v brežiško bolnišnico.

Neprimerna hitrost na ovinku

Voznica osebnega avtomobila Frančiška Zaplotnik iz Avstrije je 8. oktobra popoldne vozila iz Bizeljskega proti Brežicam. Pri prehodu čez železniško progo ni mogla izpeljati ostrega ovinka, ampak jo je zaradi hitrosti na železniških tirih zaneslo. Na avtomobilu je škode za okrog 700 Ndin.

OBVESTILO IN POJASNILO

Zavarovance avtomobilskih zavarovanj obveščamo, da smo v septembru začeli z odpovedovanjem dolgoročnih zavarovanj motornih vozil. Zavarovanja pismeno odpovedujemo na podlagi dolčil 19. člena splošnega pravilnika za imovinska zavarovanja. Najprej odpovedujemo zavarovanja, katerih letno plačilo premije zapade v januarju 1967, nato bomo postopoma odpovedovali ostala zavarovanja.

Odpovedno pravico smo uporabili zaradi tega, ker bodo v kratkem odobreni spremenjeni pogoji za zavarovanje motornih vozil, kajti naraščajoča izplačila za škode so povzročila v letu 1965 znatne izgube. Veljavna avtomobilska zavarovanja veljajo nespremenjeno do konca pogodbenega leta.

Zavarovalne pogodbe po spremenjenih pogojih bomo začeli sklepati takoj po odobritvi novega pravilnika in cenika. Odpovedana zavarovanja bomo še pred potekom odpovednega roka ponovno sprejemali po novih pogojih.

ČESTITAMO
VSEM NAŠIM ZAVAROVANCEM
ZA OBČINSKI PRAZNIK

MEDOBČINSKA ZAVAROVALNICA NOVO MESTO

„Lojz, rukni ga še dva deci!"

Izpod vseh preš teče te dni mošt, sladak ali grenak, kakršna je pač lega vinograda in gospodarjeva skrb za dobro ali morda tudi malo slabše blago. Proti večeru se skozi vas na majavih nogah spet pokaže naš pismonoša Lojz, ki se vrača z dnevnega obhoda. Noge ga ne ubogajo več in prazna torba mu kot nepotrebna vreča visi prek ramen.

Lojz se vrača v svoj urad. Kaj bi tajili: spet se ga je »nabral«, kakor vsako jesen, ko ga v sleherni hiši pozdravijo odprtih rok in — s polnim kozarcem. Jesen je in od nekdaj smo Slovenci gostoljubni ljudje. Zakaj ne bi tudi Lojz poskusil, kakšna je letina in »kakšnega smo letos pridelali...«. Lojz pa se nikomur noče zameriti, in tako razgret in utrujen rad seže po kupici. Žal jih je do poznih popoldanskih ur že kar preveč in Lojz se vrača skoraj beležen proti domu. Hrane mu ves dan nihče ni ponudil, polnih kozarcev pa se je po njegovih sedmih vaseh nabralo toliko, da mu res ni zameriti, če zdaj proti večeru nima več na sebi jutranje »uradne podobe«.

Je to prav? Zakaj nalivate pismonoše s pijačo, ko dobro veste, da so v službi in da imajo vsak dan pred sabo kopico odgovornih nalog, da morajo razdeliti veliko denarja, zaupnih pisem, priporočenih pošiljk — da so, skratka: ljudje zaupanja! Ni gostoljubje samo v kozarcu vina ali čašici žganja! Ne pozabimo tega, ko nas po vaseh v teh tednih obiskujejo pismonoše!

Tudi Lojz naj med njimi (in nami) ne bo izjema!

Žal mu je bilo za avtomobil

Letos 3. maja sta se v bližini Podhoste zaletela dva osebna avtomobila, pri čemer potniki niso bili poškodovani, na avtomobilih pa je bilo za okoli 600.000 din škode.

Zaradi te nesreče se je moral pred kratkim zagovarjati na občinskem sodišču v Novem mestu Martin Malnerič iz Ljubljane, ki je bil spoznan za krivca. Ugotovili so, da je z novim osebnim avtomobilom volkswagen vozil čez Podhosto proti Soteski po levi strani cestišča zaradi precejšnih jam na desni polovici ceste.

V nepreglednem ovinku pa mu je nenadoma s precejšnjo hitrostjo privozil nasproti fičko z zagrebško registracijo, zato je bilo trčenje neizogibno.

Občinsko sodišče je obsodilo Martina Malneriča na 2 meseca zapora, pogojno za dve leti, medtem ko namerava oškodovani Zagrebčan tožiti za odškodnino še v civilni pravdi.

STOLI ZA KINO

ugodno naprodaj.

Informacije:

SVOBODA KRŠKO.

VELETRGOVINA
MERCATOR, PE Gradišče, Trebnje
komisija za delovna razmerja
razglaša po sklepu DS podjetja prosta delovna mesta za:

1. **poslovodje prodajalne Šentrupert**
2. **trgovske pomočnice za prodajalno Dobrnič**

Pogoji: pod 1. KV trgovski delavec z najmanj 3-letno prakso na poslovodskem mestu ali z daljšo pomočniško prakso, nekaznovan. Pod 2. KV trgovska pomočnica s prakso v trgovini mešane stroke. Nastop službe: po možnosti čimprej.

OBVESTILA

Obiščite novo odprti frizerski salon »Marija« na Bizeljskem! Za vse moške in damske frizerske usluge se priporoča Marija Kragl.

•

Oblačila očisti KEMIČNA ČISTILNICA, Novo mesto, Germova 5.

•

Piščance v teži 1,5 kg prodam po 850 S-din kilogram. Rezka Derganc, Semič 3.

•

Obveščam cenjene stranke, da sem v Straži odprl novo krojaško delavnico, in se priporočam! Matija Kren, Straža 36.

RAZPIS I. LETNIKA SREDNJE EKONOMSKE ŠOLE

Delavska univerza v Ribnici bo organizirala v šolskem letu 1966-1967 I. letnik srednje ekonomske šole za odrasle.

Rok za sprejem prijav je vključno do 17. 10. 1966.

RAZGLAS DELOVNEGA MESTA KNJIŽNIČARKE oz. KNJIŽNIČARJA

Svet delavske univerze v Ribnici razglaša prosto delovno mesto knjižničarke (knjižničarja)

Pogoji: srednja strokovna izobrazba in strokovna usposobljenost iz knjižničarstva

Ponudbe s kratkim življenjepisom, navedbo dosedanjih zaposlitev in dokazom sxrokovne usposobljenosti sprejema uprava delavske univerze v Ribnici.

Rok za sprejem prijav je 15 dni od dneva objave v časopisu.

MALI OGLAS,

ki ga objavite v Dolenjskem listu — zanesljiv uspeh! Prebere ga 100 tisoč gospodinj, vdovcev, kmetovalcev, dijakov, uslužbenk in vojakov doma in po svetu! — Poskusite!

Nemcu sta ukradla kovček iz avtomobila

Na 5 mesecev zapora je bil pred kratkim obsojen pred občinskim sodiščem v Novem mestu Vladimir Čirić, doma iz okolice Zaječara, stanujoč v Ljubljani, brez zaposlitve.

Letos 3. septembra zvečer se je v družbi z Janezom Velkavrhom smukal okoli avtomobilov pred hotelom Metropol. Nekdo, ki je čakal na avtobus, pa ju je opazoval. Ko je priča malo zatem videla pred parkiranim avtomobilom z nemško registracijo miličnike, ki so ugotavljali, kdo je »sunil« s prtljažnika kovček, poln obleke, je povedala, kar je videla.

Nedolgo zatem so varnostni organi našli Vladimira Čirića, pri njem je bil tudi ukradeni kovček, medtem ko se je Janez Velkavrh previdno izmuznil in je še na begu.

Na razpravi obtoženi Čirić ni hotel priznati krivde in se je izgovarjal na pajdaša, vendar ga je priča prepoznala. To in pa dejstvo, da so pri njem našli kovček, je smatralo sodišče za zadosten dokaz krivde.

PRODAMO
po ugodni ceni
— **televizor »REKORD 2«,**
— **radio »Tuškanec«,**
— **kopalno kad in**
— **peč za kopalnico.**
POSEBNA ŠOLA, ŠMIHEL

VELIKO UGODNOST

pri nakupu osebnih avtomobilov **»ZASTAVA 750«** vam nudi

NOVOTEHNA

NOVO MESTO

POVEČANE POTROŠNIŠKE KREDITE

bomo pričeli odobravati s 15. oktobrom 1966. — Obrazce za najetje posojila in vsa potrebna pojasnila dobite na upravi podjetja v Novem mestu, Glavni trg, tel. 21-132.

TAKOJŠNJA DOBAVA AVTOMOBILOV!

Za avtomobile znamke »ZASTAVA« so vedno na razpolago nadomestni deli in servisne usluge!

FANTOMAS

Bralce BE-ČE romanov obveščamo, da bo v sredo, 19. oktobra 1966, izšel novi roman na temo Fantomas.

— MRLIČ NAPADA

je naslov novega romana iz serije FANTOMAS.

— Roman

MRLIČ NAPADA

bo v prodaji že v sredo, 19. oktobra, v upravi Večera in v vseh kioskih in trafikah.

Serija romanov FANTOMAS navdušuje množice! FANTOMAS bo navdušil tudi vas!

Berite BE-ČE romane! • Berite

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 14. oktobra — **Nedeljko**
Sobota, 15. oktobra — **Terezija**
Nedelja, 16. oktobra — **Jadviga**
Ponedeljek, 17. oktobra — **Mira**
Torek, 18. oktobra — **Luka**
Sreda, 19. oktobra — **Ethin**
Četrtek, 20. oktobra — **Irena**

ČESTITKE

Očetu in staremu očetu **Jožetu ŠUSTERŠICU** iz Konca vasi pri Kočevju iskrene čestitke za 80. rojstni dan in še mnogo let! **Hčerka Silva z možem, vnučka Nadica** in **Franci** iz Novega mesta.

ZAHVALE

Ob smrti našega dobrega in skrbnega moža in očeta

JAKOBA GRIVCA

iz Kota št. 7 pri Semiču

se prisrčno zahvaljujemo dr. Kvasiču za požrtvovalno zdravljenje in lajšanje bolečin v zadnjih dneh pokojnikovega življenja, kakor tudi vsem dobrim sosedom, prijateljem in znancem, enako gostinskemu podjetju »Črnomelj« za darovane vence in udeležbo pri pogrebu. Iskrena hvala tudi č. duhovniku za spremstvo in sosedu Stanku za poslovilne besede ob odprtem grobu. Vsem, prav vsem še enkrat naša topla zahvala.

Žalujoča žena z otroki in sorodniki

Ob bridki izgubi naše drage mame, stare mame in prababice

MARIJE ERBEŽNIK

iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pismeno ali ustno izrazili sožalje, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so se poslovili od nje in jo spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo prof. dr. Otonu Bajcu, dr. Feliksu Koscu in vsemu strežnemu osebju splošne bolnice v Novem mestu ter tovarišu medicinskemu tehniku Franju Senici za njegovo plemenito pomoč. Zahvaljujemo se tudi dr. Božu Oblaku za vso skrb v času njene bolezni.

Žalujoče hčerke in drugo sorodstvo

Ob prerani izgubi naše drage žene, mamice, hčerke, sestre, tete in svakinje.

TONČKE ILAŠ

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v tem času kakorkoli pomagali, jo v tako velikem številu spremili v njen poslednji dom, ji darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni primariju bolnice dr. Koscu, dr. Hübscherju in strežnemu osebju internega oddelka splošne bolnice v Novem mestu za vso skrb in nego. Iskreno se zahvaljujemo ravnateju gimnazije tov. Veljku Trohi, prof. Kolecu, prof. Zafredovi, vodji pevskega zbora tov. T. Marklju in dijakom 5. letnika učiteljišča v Novem mestu za udeležbo na pogrebu. Za poslovilne besede ob odprtem grobu se zahvaljujemo ravnateljici osnovne šole v Sevnici tov. Mariji Simončič ter predsedniku ZB Bučka tov. Gorencu. Zahvaljujemo se tudi predstavnikom občinske skupščine Sevnice, predsedniku krajevne skupnosti Bučka tov. Bukovcu in družbenim organizacijam za podarjene vence.

Žalujoči: mož Franc, sinova Tone in Franci, hčerka Vida, oče Ivan in mama Tonča, brat Ivan z družino in sestre Mici, Ivanka, Jožica in Vida z družinami ter drugo sorodstvo.

Ob težki izgubi našega dragega sina

JANEZA ŠUŠTARŠIČA

iz Jame pri Dvoru

se čutimo dolžne, da se iskreno zahvalimo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in sočustvovali z nami. Posebno se zahvaljujemo podjetju LITOSTROJ in njegovi godbi, mladincem, govornikom, g. župniku za govor, darovalcem vencev, sosedom in vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Še enkrat iskrena zahvala!

Žalujoči Suštaršičevi.

Ob mnogo prerani izgubi našega ljubega sinka

BERTIJA TRAVIŽANA

se iskreno zahvaljujemo vsem za sočutje. Zahvaljujemo se zdravnikoma dr. Novakovi in dr. Savlju ter strežnemu osebju novomeške kirurgične bolnišnice, ki so mu lajšali bolečine, članom kolektiva NOVOTEKS, članom obrata Likalnica, tovarne perila Novo mesto in vsem drugim za darovano cvetje. Obenem se zahvaljujemo DPM Novo mesto in pionirčkom iz osnovne šole Šmihel

Novo mesto, 10. oktobra 1966

Travižanovi

Namesto cvetja na grob pokojnega Alojza Luzarja poklanja **družina TORKAR** iz Novega mesta Zvezi slepih v Novem mestu 25 N-din. Iskreno se zahvaljujemo!

Zvezi borcev občine Brežice se za pomoč pri dodelitvi stanovanja najiskreneje zahvaljujem. **RUDI KORDIŠ**, aranžer.

mali oglasi

PRODAM MOPED Zündapp, Jože Zupančič, Valantičeva, n. h., Novo mesto.

PRODAM HIŠO v Zagradcu. Oglasite se v pisarni KZ Žužemberk.

UGODNO PRODAM fiat 1100 B. Naslov v upravi lista (1133/66).

UGODNO PRODAM motorno kolo DKW 175 ccm, novi letnik. Naslov v upravi lista (1143/66).

UGODNO PRODAM moped s prikolico. Ivan Rus, Paderšičeva, n. h., Novo mesto.

UGODNO PRODAM terensko vozilo Jeep. Naslov v upravi lista (1149/66).

PRODAM električno cirkularko, rezkalni stroj (frezar) in televizor Ris — avtomatik. Gotna vas 7.

PRODAM rabljen kuhinjski štedilnik, oroško posteljo, manjšo stružnico za les z elektromotorčkom in model za betonske zidne bloke. Ogled ob sobotah in nedeljah. Jože Mikec, Ločna, n. h., Novo mesto.

PRODAM KONJA, ki dobro vozi in opravlja tudi vsa druga dela, zaradi odselitve. Interesenti naj se zglase pri Jakša, Rožni dol 5, žel. postaja.

ODDAM GARAŽO V NAJEM na Šmihelski cesti in prodam kombinirano omaro in montažno garažo za fiat 600. Naslov v upravi lista (1139/66)

TAKOJ KUPIM rabljeno leseno garažo v Novem mestu. Naslov v upravi lista.

DRUŽINA Z DVEMA OTROKOMA išče pošteno dekle za gospodinjsko pomočnico.

GOSPODINJO k družini z dvema otrokoma (hčerka 9, sin 15 let) iščemo. Zelo dobrodošla tudi starejša oseba. Plača po dogovoru, za začetnico pa 20.000 S din. Prijeten dom in oskrba zelo dobro. Naslov: Alkalaj, Ljubljana, Ažbetova ulica 5.

ISČEM GOSPODINJSKO POMOČNICO. Plača po dogovoru. Socialno! Inž. Kastelic, Kmetijsko posestvo, Metlika.

ISČEM GOSPODINJSKO POMOČNICO v mehanizirano gospodinjstvo v obmorskem kraju. Plača dobra. Danica Droč, Izola, Livade 4.

GOSPODINJSKO POMOČNICO išče tričlanska družina z enoletnim otrokom. Jure Čerček, Ljubljana; Jenkova 10.

TAKOJ SPREJMEMO k štiričlanski družini gospodinjsko pomočnico, ki jo veseli delo z otroki. Nudim zelo ugodne pogoje. Inž. Dušan Popovič, Koper, Nazorjev trg 5.

MIZARSKEGA POMOČNIKA in delavca za priučitev sprejmem. Preskrbim stanovanje. Šitar, Ljubljana, Trata 8, Šentvid.

SOBO IN KUHINJO ali vsaj večjo sobo v Novem mestu išče tričlanska družina. Plačam dobro za protiuslugo. Pomagam pri študiju osnovnošolca ali gimnazijcev, predvsem pri jezikih. Naslov v upravi lista (št. 1138/66).

SOBO V SEVNICI išče pošteno mirno dekle s podeželja. Ponudbe oddajte pri vratarju LISCE v Sevnici.

POROČNE PRSTANE po zadnji modi izdeluje zlatar v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze).

ODDAM GARAŽO v Žabji vasi št. 2.

VDOVEC 40 let z 8-letno deklico, uslužbenec, išče primerno tovarišico, ki bi mu gospodinjila in delala družbo. Samo resne ponudbe s fotografijo v upravo lista pod »Ženitev ni izključena« (R-1007/66)

ŽENSKA SREDNJIH LET z lastnim stanovanjem in dobro službo želi spoznati vedrega tovariša. Ponudbe pod »V dvoje je lepše« na upravo lista (R-1008 1966).

POCENI PRODAM rabljeno spalnico z vzmetmi in vložki. Naslov v upravi lista.

OTROŠKA OCALA z dioptrijo smo našli na Glavnem trgu že pred 14 dnevi. Vprašajte za najditelja v upravi lista.

ZARADI SELITVE PRODAM zelo ugodno enostanovanjsko hišo v Loki 13 a, Črnomelj, Božo Piskurić, Jankovići 1, Adlešiči.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA — Zakaj obupujete pri zdravljenju svojega kronično obolelega želodca, jeter, žolča ali ostalih prebavil. Uporabljajte vendar rogaško »Donat« vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava! V Novem mestu ga dobite pri trgovskem podjetju HMELJNIK — telefon 21-129 in STANDARD — telefon 21-158.

KINO

Brežice: 14. in 15. oktobra jugoslovanski barvni film »Orli zgodaj letajo«. 16. in 17. oktobra jugoslovansko nemški barvni film »Labirint smrti«. 18. in 19. oktobra češki film »Smrt se imenuje Engelchen«.

Črnomelj: 14. in 16. oktobra — ameriški barvni film »Poslednja noč«. 18. in 19. oktobra ameriški barvni film »Gonja iz peklas«.

Kočevje »Jadran«: 14. do 16. oktobra ameriški barvni film »Pomiri se, draga«. 17. in 18. oktobra italijanski film »Roke nad mestom«. 19. in 20. oktobra italijanski film »Banda huliganov«.

Kostanjevica: 16. oktobra španski barvni film »Greh ljubezni«.

Metlika: 15. in 16. oktobra ameriški film »Hataris« in mehiški film »Črni orel«. 19. in 20. oktobra jugoslovanski film »Zasledovanje zmaja«.

Novo mesto »Krka«: 14. do 17. oktobra domači film »Pogled v zenico sonca« in angleški film »Duh putuje na zahod«. 18. do 20. oktobra madžarski film »Groza«.

Ribnica: 15. in 16. oktobra jugoslovanski film »Krvava srajca«.

Sevnica: 15. in 16. oktobra nemški film »Skrivnost y«. 19. oktobra angleški film »Žena v domači haljis«.

Sodražica: 15. in 16. oktobra angleški film »Sportno življenje«.

Šentjernej: 15. in 16. oktobra angleški barvni film »Peklenski klub«.

Trebnje: 15. in 16. oktobra italijanski barvni zgodovinski film »Trojanska vojna«.

PREKLICI

Anton Zurman, Mihovo 13, Šentjernej, prepovedujem pašo kokoši po mojih njivah na Ulcah. Opozarjam lastnike kokoši, da bom nastavil strup.

*

Rafael Vidergar, upok. iz Homa 27, preklicujem, kar sem neresničnega trdil o Tereziji Deželan, gosp. iz Vel. Brusnic 70, ker za svoje trditve nimam nobene osnove. Imenovani se zahvaljujem, ker je odstopila od tožbe.

*

Opozarjam tiste osebe, ki za sramotno nizko protivrednost kupujejo od tovariša **Pepija Duše** iz Klenovika razne koristne predmete, da s tem povsem prenehajo. Vsak nadaljnji primer materialnega izkoriščanja bolnega brata bom prisiljena sodnijsko preganjati in zahtevati predmete nazaj brez odškodnine. **Anička**

SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI
vseh znamk

IZREDEN POPUST!

MONTAŽA — NAVODILA — GARANCIJA — TEHNIČNI SERVIS

VSE INFORMACIJE DOBITE PRI

BRAČKO, NOVO MESTO,
Ragovska 7: vsako soboto od 15. do 17. ure.

PEROTTI-EXPORT
S. FRANCESCO 41, TRST

V globoki žalosti sporočamo sorodnikom, da je tragično preminil naš zlati brat in stric

JOŽE UHAN

iz Gor. Dobrave pri Trebnjem

Pogreb bo danes, 13. oktobra ob 15.30 pri Sv. Marjeti na Ponikvah.

Žalujoči:

sestra Marija, Cilka por. Brinovec, Olga poročena Tavčar in družine Jutraž, Čontala, Jerič, Pogačnik, Baša in drugo sorodstvo.

Gor. Dobrava, Ljubljana, 11. oktobra 1966.

KRONIKA NESREČ

Ljubljančan trčil v Italijana

Italijan Gino Evangelisti je 8. oktobra na avtomobilski cesti pri Medvedjeku z osebnim avtomobilom dohitel tovornjak, ki pa ga ni mogel prehiteti, ker so nasproti prihajala druga vozila. Za Italijanom se je pripeljal Ljubljančan Branko Sincek in trčil v zadnji del njegovega vozila. Škodo so ocenili na okoli 5.000 Ndin.

Na mokrem asfaltu je drselo

Matija Jerman iz Blatnika pri Črnomlju je 8. oktobra peljal kombi iz Metlike. V Gradcu ga je na mokrem asfaltu zaneslo, tako da je levi bok avtomobila obdrsnil obcestni zid. Škode je bilo za okoli 2000 Ndin.

Tovornjaka trčila v Vavti vasi

8. oktobra popoldne sta se pri Vavti vasi srečala tovornjaka, ki sta ju vozila Rudolf Žagar iz Livolda pri Kočevju in Josip Sublin iz Dubrovice pri Zagrebu. Vozila sta trčila, voznikoma ni bilo nič, škodo pa so ocenili na 4000 Ndin.

Trčenje v Hrastju

8. oktobra popoldne se je Miro Zalar iz Gor. Straže peljal z osebnim avtomobilom iz Orehovice proti Mokremu polju. V Hrastju je vozil po sredi ceste. Nenadoma je zagledal asebni avtomobil Janeza Franka iz Hrastja, ki mu je prihajal nasproti. Franko se je umaknil v obcestni jarek in se ustavil. Zalar pa je zavrl, vendar to ni pomagalo in je trčil v Frankovo vozilo. Škodo so ocenili na 4.000 Ndin.

Mopedist prezrl smer

Novomeščan Janez Kump je 7. oktobra na Ljubljanski cesti pri Pionirjevem odcepu ustavil osebni avtomobil. Za njim se je v prekratki razdalji pripeljal mopedist Stefan Bartolj s Hriba pri Stopičah. Mopedist ni opazil smeri, ki jo je nakazal Kump, zato se je zaletel v osebni avtomobil. Škode je bilo za 700 Ndin.

Odbit od skal se je prevrnil

Jonuz Muratović iz Novega Pazarja se je 6. oktobra popoldne peljal z osebnim avtomobilom po avtomobilski cesti proti Zagrebu. Pri Poljanah je prehitel tovornjak in takoj zavil na desno, ker je nasproti pridrčalo neko vozilo. Med naglim zavijanjem je Muratovića zaneslo v skalni vsek, odkoder ga je odbilo na cesto, kjer se je prevrnil. Voznik je bil hudo ranjen po glavi, škodo na vozilu pa so ocenili na 9000 Ndin.

Na ovinku zapeljala s ceste

6. oktobra popoldne se je iz Trebnjega proti Pristavi peljala v opel rekordu Alojzija Planinšek iz Razbor pri Čatežu. Na ovinku jo je zaneslo čez cesto, vozilo pa se je prevrnilo na bok. Škodo so ocenili na 2500 Ndin.

Kolesar padel z otrokom

Hasan Vidović iz Kanižarice se je 6. oktobra peljal s kolesom iz Črnomlja proti domu. Med potjo je vzel na kolo tudi osemletno Fadilo Iksnović. Pri tovarni Belsad je deklica vtaknila nogo v sprednje kolo, zato sta s kolesarjem padla. Kolesar se je ranil glavo in dobil pretres možganov, deklica pa si je poškodovala gleženj na desni nogi. Odpeljali so ju v novomeško bolnišnico.

Mopedist med konji

5. oktobra zvečer je Alojz Makše vodil iz Dečje vasi proti Gor. Ponikvam par konj, ki sta vlekla voz. Na ovinku mu je po levi strani pripeljal nasproti mopedist Jože Uhan iz Gor. Dobrave. Uhan se je zaletel med konje, pri tem pa si je tako hudo ranil glavo, da so ga morali odpeljati v novomeško bolnišnico.

Mopedist trčil v avto

Cvetko Brkič iz Dolenjskih Toplic se je 5. oktobra peljal z osebnim avtomobilom proti Starim žagam. Pri Občicah mu je nasproti pripeljal mopedist Franc Šmajdek iz Podljubna. Mopedista je zaneslo, da je trčil v avtomobil in padel, pri tem pa si je poškodoval gleženj leve noge. Na vozilih je za 900 Ndin škode.

Pred dolgimi lučmi v kamne

Gvido Hren z Vel. Slatnika se je 3. oktobra ponoči vračal domov z osebnim avtomobilom. — Pred Slatnikom je srečal tovornjak, ki je vozil z dolgimi lučmi. Hren se je umaknil preveč v desno, zato je trčil v dva obcestna kamna. Škodo so ocenili na 2500 Ndin.

Tovornjak prevrnjen na streho

2. oktobra zvečer je Jože Markovič, voznik pri podjetju Gorjanci, peljal tovornjak po avtomobilski cesti mimo Drage, ko sta mu nasproti pripeljala z osebnima avtomobiloma Ljubljančan Ljubo Brezigar in Novomeščan Bogdan Murn. Murn je začel pred srečanjem s tovornjakom prehitevati. Markovič se mu je umaknil na bankino, od tam pa se je tovornjak prevrnil na streho. Škode je za več kot 8000 Ndin

Avtomobilist na bankini

2. oktobra zvečer se je Ljubljančan Milan Seme z osebnim avtomobilom pripeljal na avtomobilsko cesto iz Novega mesta. Ko je začel prehitevati tovornjak, mu je nasproti pripeljal neki voznik. Seme je močno zavrl, pa ga je zaneslo na bankino in v betonski smernik. Škodo so ocenili na 100 Ndin.

Avtomobil na travniku

6. oktobra se je Novak Perišić iz Brežic vadil v vožnji z avtomobilom pod vodstvom inštruktorja Svetozarja Cvejanova iz Brežic. Pri obračanju na Bizeljski cesti je zapeljal s ceste in se prevrnil po tri metre globokem nasipu na travnik. Na avtomobilu je škode za 4.000 Ndin.

Z mopedom je trčil v osebni avto

Rudolf Božičnik iz Velikega Kamna je 6. oktobra popoldne vozil osebni avtomobil proti Velikemu Kamnu. Nasproti mu je po levi strani z mopedom pripeljal Rudolf Bevc in trčil v osebni avtomobil. Na vozilih je škode za 1.200 Ndin.

Nesreča pri prehitevanju

Voznik osebnega avtomobila Karl Žarn iz Hrastka pri Krškem je 5. oktobra zjutraj vozil iz Vel. Podloga proti Krškemu. Na ravnem odseku ceste je pri prehitevanju tovornega avtomobila s prikolico zadel v nasproti vozeči osebni avtomobil, ki ga je vozil Drago Požun iz Brestanice. Na vozilih je za okrog 7.000 Ndin škode.

Mopedist na pokrovu avtomobila

5. oktobra popoldne je voznik osebnega avtomobila Alojz Zalokar iz Polče pri Krškem vozil iz Kostanjevice proti Orehovcu. Iz nasprotne smeri je pripeljal mopedist Ivan Šepetavc iz Krškega. Pred srečanjem je Zalokar pravilno ustavil avtomobil na desni polovici ceste, mopedist pa se je zaletel v sprednji del avtomobila in padel na pokrov motorja. Odpeljali so ga v brežiško bolnišnico. Na vozilih je škode za okrog 1200 Ndin.

Na mokri cesti ga je zaneslo

8. oktobra se je pripetila prometna nesreča na priključku avtomobilske ceste na Čatežu. Voznik osebnega avtomobila Dušan Apačič iz Zagreba je peljal iz Brežic proti Čatežu. Iz nasprotne smeri je pripeljal voznik osebnega avtomobila Davorin Šobar iz Ljubljane. Voznika sta pri zavijanju vozila po sredi ceste. Ko je Šober pritisnil na zavore, ga je na mokri cesti zaneslo, tako da je s prednjim delom avtomobila zadel v sredino nasproti vozečega. Na vozilih je za 2.500 Ndin škode.

RADIO-LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 14. OKTOBRA: 8.05 Operna matineja. 10.15 Domače viže — Domači ansambli. 10.55 Glasbena medigra. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Vilko Stern: Nujnost rednih ekonomskih analiz na družbenih posestvih. 12.40 Slovenske narodne pesmi pojo mali vokalni ansambli. 13.30 Priporočajo vam . . . 15.20 Napotki za turiste. 15.30 »Od vasi do vasi«. 15.45 V svetu znanosti. 17.05 Petkov simfonični koncert. 18.50 Kulturne diagonale. 20.00 Poje mešani zbor sindikata madžarskih gradbenikov, dirigent Pajoš Bela. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 15. OKTOBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Pozdravi najmlajšim. 10.15 Iz oper starih mojstrov. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Janko Lipovec: Skladiščenje in skladiščne bolezni sadja. 12.40 Zadovoljni Kranjci in ansambel Rudija Bardorferja. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 17.05 Gremo v kino. 18.50 S knjižnega trga. 20.00 Sobotni koncert orkestra Mantovani. 20.30 Zabavna radijska igra — Dr. Walter Gerteis: Vozli inšpektorja Braina: »Začarane cigarete«. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 16. OKTOBRA: 6.00 — 8.00 Dobro jutro! 8.05 Radijska igra za otroke — Aleksander Marodić: Nenavaden pes. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo I. 10.00 Se pomnite, tovariši . . . Vojko Novak: Srečanja. 10.25 Pesmi borbe in dela. 11.00—11.15 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 14.00—17.00 Športno popoldne. 17.05 Veliki zabavni orkestri v tričetrtinskem taktu. 17.30 Radijska igra — Gerhard Rentzsch: Babje leto. 20.00 »Potujoča glasbena skrinjica«. 21.00 »Naši pevci na Poljskem«.

PONEDELJEK, 17. OKTOBRA: 8.05 Glasbena matineja. 8.55 Za mlade radovedneže. 9.45 Otroška igra s petjem. 10.55 Glasbena medigra. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 12.05 Slovenske vokalne zabavne melodije. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Marija Skledar: Razvoj kmetijskega šolstva v Prekmurju. 12.40 Igrajo tuji pihalni orkestri. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Nastop zbora »Stane Žagar« iz Krope. 18.45 Svet tehnike. 20.00 Beethovnov večer. 22.10 Melodije za lahko noč.

TOREK, 18. OKTOBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Slovenske narodne iz Bele krajine. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Majhen dopoldanski koncert. 12.05 Ansambel Milana Vitka in ansambel bratov Plesko s triom Igorja Jamnika. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Franc Grum: Za uspešno rejo moramo dobro poznati kakovost krme. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.25 Jugoslovanska lahka orkestralna glasba. 15.40 V torek na svidenje. 18.15 Iz relejnih postaj. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Poje zbor »Svetozar Marković« iz Novega Sada. 21.20 Pesem godal. 21.35 Iz fonoteke radija Koper.

SREDA, 19. OKTOBRA: 8.05 Glasbena matineja. 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb. 10.15 Majhen recital violinista Slavka Zimška. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 11.15 »Ob trgatvi . . .« 12.30 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Krasitev spomenikov in pokopališč. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Mladina sebi in vam. 18.45 Naš razgovor. 20.00 Jules Massenet: Werther.

ČETRTEK, 20. OKTOBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Južnoameriška glasbena folklora. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri. 12.05 Zadovoljni Kranjci in trio Jožeta Krežeta. 12.30 Kmetijski nasveti — Stane Zorčič: Problemi vinske inšpekcije na terenu. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 14.05 Odmevi z domačih baletnih odrov. 15.20 Zabavni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Turistična oddaja. 18.45 Jezikovni pogovori. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.40 Glasbeni nokturno.

RADIO BREŽICE

PETEK, 14. oktobra: 18.00—19.30 Obvestila, Glasbena oddaja: Izbrali ste sami, Humoristična priloga: Tovariš, to ne zadeva tebe!

NEDELJA, 16. oktobra: 9.00 — 10.00 Občani čestitajo in pozdravljajo, prvi del, 10.25—12.00 Poročila, S seje občinske skupščine Krško, Stane Skaler: Iz razprave republiškega kulturno prosvetnega zbora o osnutku zakona financiranja, izobraževanja in vzgoje — Dr. Herman Teppey: Bolezni prebavnih organov — Ta teden v Delavski enotnosti — Za naše kmetovalce: Inž. Lojze Pirc: S poti v kmetijsko okolico Osijeka in Djakova — Dve melodiji v različnih izvedbah — Pozor, nimaš prednosti! — Pogovor s poslušalci — Obvestila in spored inematografov, 12.00 Občani čestitajo in pozdravljajo, drugi del.

TOREK, 18. oktobra: 18.00 — 19.30 Vzgojno predavanje: Otrok in učenje — Novo v knjižnici — Športni komentar Zvoneta Ilovarja — Obvestila — Glasbena oddaja: Z domačih festivalov zabavne glasbe.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: Občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Miloš Jakopec, Marjan Legan, Marjan Moškon, Jože Primc, Jožica Teppey in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 50 par (50 starih dinarjev) — Letna naročnina 20 novih dinarjev (2000 starih dinarjev), polletna 10 novih dinarjev (1000 starih dinarjev); plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 37,50 novih dinarjev (3750 starih dinarjev) oziroma 3 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podružnici SDK v Novem mestu: 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon: 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani